

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kladóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., szerda, december 1-én.

12. szám.

Bölcs szélbaliság.

Eötvös Károly immár nem csupán egy ember és egy képviselő. Eötvös Károly immár egy alakja is a jelenkori magyarság közképezetének. Ezt az alakot temérdeken csináljuk, akár csak a népdalt vagy a népmesét. Aki csak valamelyest belekötényeskedik a politikába (és melyik magyar ne tenné!) az meg nem állja, hogy néha-napján egy-egy jellemző, eredeti vonással hozzá ne járuljon ahhoz az Eötvös Károly-képhez, melyet a közkepezet oly nagy kedvvel és erős meggyőződéssel rajzolgat és színeztet.

Ez a kép mindazonáltal semmiképen sem portaitja a legokosabb szélbali képviselőnek. Sokkal több annál. Tipusa a bölcs, üdvös, erős, veszedelem nélkül való szélbaliságnak.

Bölcs szélbaliság!

Hát ilyen is van?

Van. Ez a politikája annak az Eötvös Károlynak, aki csupán a magyarság közkepezetében él. Akit minden józan eszű magyar „óhajta sejt.” Akinek derült időkben sokkal több és humorral teljes anekdótája forog közszájon, mint amennyit a valóság Eötvös Károly az „Abbazia”-ban valaha elmondott — s akinek válságos időkben olyan okos és lelkiismeretes nyilatkozatait híresztelik, hogy a függetlenségi párt nem győz azok miatt a valóság Eötvös Károly ellen eléggé felháborodni.

Most, mikor az osztrák válsággal a dualizmus is válságba jutott, a bölcs

szélbaliság ama képzelt inkarnációja mindenekelőtt nagyon nyugodt volt és nem értette, mit félt a függetlenségi sajtó olyan lázas idegességgel az osztrák alkotmányosságot, meg a provizóriumot? ... Hiszen minél nagyobb veszedelemben van az osztrák alkotmányosság és minél valószínűbb lesz, hogy a provizórium Bécsben nem jut dülőre, annál biztosabban közeledünk ahhoz a naphoz, a melyen Magyarország az eddig közös ügyekben is önállóan rendelkezik. Ha még a megrögzött közösgyes mame-lukok reszketnének valami különösebben az osztrák alkotmányosságért, no — hát azoknak volna rá okuk. De logikus fejű és őszinte függetlenségi magyarnak csak nem lehet és nem szabad fájni attól, hogy esetleg Magyarország önállóan rendelkezik?

A közkepezet Eötvös Károly, a kinek ilyformán az osztrák alkotmányosság provizóriumostól csak Hekuba, természetesen azzal sem törődik sokat, hogy az osztrák, ha mégis megcsinálja a provizóriumot, miféle alkotmányossággal csinálja meg. Mert annak, hogy Ausztriában mi alkotmányos, mi nem, csak maga az osztrák az illetékes bírja. Mi magyarok tán embert ölnénk, ha policzaj törne a parlamentünkbe; az osztrák ilyenre csak méltatlankodik és füttyöl. Ahány ház, annyi szokás; ahány ország, annyi alkotmányosság. Ausztria nekünk külföld — nincs jogunk azt követelni tőle, hogy az alkotmányossága olyan patent legyen, mint a mienk.

Szóval, ha egyszer a provizóriumot az osztrák törvényhozás többsége is megszavazza s a provizórium-törvényt az osztrák császár is szentesíti, akkor az, osztrák fogalom szerint, alkotmányos uton jön létre. S akkor ami törvényes feltételünknek elég tétetett. Mi nem mérhetjük akkor az osztrák alkotmányosságot magyar mértékkel, nehogy más alkalmmal a magyar alkotmányosságot találják osztrák mértékkel mérni.

Hanem még egy bökkenő van.

Hátha sehogysem sikerül, Gautsch-nak sem, a provizóriumot Bécsben keresztül hajtani s aztán Bánffy az önállóan rendelkező Magyarországnak azt javasolja, hogy a maga jószántából se rohanjon bele nyakra-főre mindjárt a pusztá perszonál unióba, hanem tartsa fenn egyelőre a tényleges, közösgyes status quot?

A bölcs szélbaliságnak Eötvös Károlyról elnevezett képzeletbeli prototípusa erre a kérdésre nagyon komoly lesz, de azután a leghatározottabban felel.

— Nos, akkor a függetlenségi párt Bánffy javaslata ellen fog szavazni.

Csak szavazni?

— És beszélni is, ez természetes.

Hát obstruálni, késhegyig menő küzdelmet vívni nem fog?

A bölcs szélbaliság, így sarokba szorítatván, már csak viszontkérdésekben felel.

— Hát vajjon azzal, hogy Magyarország önállóan rendelkezik, a magyar nemzet az eddigi állapothoz képest, veszít-e valamit jogaiból, még a függetlenségi szempontból is? Történik-e rajta olyanféle sé-

Téli műkiállítás.

Távol tőlünk a szándék, hogy a képzőművészeti társulattal vitába bocsátkozzunk afölött, hogy szükséges-e, hasznos-e két kiállítást rendezni évenként? Az ilyen vita előre láthatólag meddő volna, mert azok az ösztönök és évtények, melyek a társulat ügyeinek intézésére befolyanak, nem igen kapacitálhatók; még a józan ész okoskodásának törvényei által sem.

Epen ma győződünk meg róla újolag, a megnyitandó téli kiállítás bemutató napján.

Egy jeles festőművészszel beszélgettünk a tárgyról, bizonyítgatván, hogy évenként két kiállítás talán sok az olyan helyen, hol a festők egy kiállításra való jót és becseset is alig tudnak produkálni egy esztendőben.

Ha nincs, mit kiállítani, akkor minek a kiállítás? — mondók. — Ez csak világos. Aki ezt tagadja, az a logika törvényei ellen támad.

— A logika törvényei? — viszonzá festőnk, — kicsoda törvények azok? Ki ismeri el azokat? Mi biztosítja azok érvényét?

— Kérem, ne negélyezze a cinikus kétkedést! Ön igen jól tudja, hogy a logika igazsága a legfőbb törvény az ember szellemi háztartásában, habár e törvénynek nincs is megjelölve a hivatalos végrehajtója.

— Az Istenért, ne mondja ki ez utolsó szót! — kiált föl rémülten körültekintve embe-

rünk; — ha kollegáim meghallják e szót, három kiállítást csinálnak évenként.

— Vagy ugy!

És hirtelen világossá lett előttünk, hogy a kérdésben minden kapacitálás fölösleges, minden vita szükségképen eredménytelen. Megadjuk tehát magunkat, Elfogadjuk a két kiállítási rendszert és elmegyünk majd megnézni a téli kiállítást.

Egyet azonban mégis meg kell jegyeznünk. A művész urak, kik azért követelik a téli — kizárólag magyar — kiállítást, mert az idegenföldi, fejlettebb művészetek versenyét akarják lerázni nyakukról, ez egyszer fölsültek. A kiállítás, melyet maguknak rendeztek, ugyan tiszta magyar, de oly jelentéktelen, oly üres, oly sivár, hogy a néző szinte kétségbeesik rajta. És ez nagy felsülés. Mert mit kellene az ilyen tiszta magyar kiállításnak bizonyítania? Kétségkívül azt, hogy a magyar művészet elég erős arra, hogy minden külföldi segítség nélkül is érdekelt tudjon kelteni a közönségnél. Ha már most a kiállítás nemcsak hogy ezt a meggyőződést megteremtani nem képes, hanem ép ellenkezőleg riktóan feltűnővé teszi a távolságot, melyben a magyar műtermelés a külföldi mögött elmarad; ha a néző, ahelyett hogy elégedetten, sőt némi nemzeti büszkeségtől eltelten sétálna a kiállítási termekben föl és alá, ép ellenkezőleg lehangoltan, lesújtottan, tétova tekintettel bolyong ez érdektelen, unalmas fest-

mények sokasága közepett és szíve mélyéből sohajtozgat vissza ama belgák és angolok után, kik a mult kiállításon, ha nem is remekműveket, de legalább elismerésre méltó közepszerűségeket mutogattak a művészet kedvelőinek; ha a kiállítás a magyar művészetet elszigeteltségében még sokkal gyöngébbnek tünteti fel, mint milyenek a hatalmas külföldi művészetek szomszédságában látszott: akkor ez a kiállítás nemcsak hogy nem szükséges és hasznos, hanem egyenesen ártalmas úgy a közérzületre, melyet aláhangol, mint a festőkre magukra is, kiknek tehetsége és képessége iránt kétséget kelt a vásárlókban.

E kiállítás egyáltalán nem kelt nagy véleményem sem a magyar művészet iránt összességében, sem az egyesek művei iránt részlegesen; nem szerez nagy becsületet a mesterségnek és nem indít senkit a vásárlásra.

Minek tehát ez a kiállítás? Kinek hasznos és mire jó az ilyen kiállítás?

Erre a kérdésre kissé nehéz lesz felelni, hacsak azt nem mondják, hogy a kiállítás arra való, hogy az ország pénztárát megkönnyítsük egy jó csomócska pénzzel. A kormánynak van 50.000 forintja képvásárlásra; tehát mért hagyjuk ezt a szép summácskát a kormánynak a bőrében? Vegyük ki belőle. És hogy kivehessük, csináljunk kiállítást akármilyen képekből; a kormány pedig vegye meg a képeket.

Ez az okoskodás már helyesebb; de szó

relem, mint az osztrák németeken a nyelvrendeletről? Az, hogy az önálló rendelkezéssel Magyarország csak egy lépést tesz előre és nem többet, megadja-e a jogot a függetlenségi pártnak arra, hogy a kétségbeesés fegyveréhez nyuljon? S vajjon az osztrák obstrukció olyan széppé és erőssé tette-e Ausztriát, hogy érdemes, derék és hazafias dolog lenne ezt a példát követni? És mit szólna a dologhoz a magyar nemzet? ...

A közképzeletbeli alak, a bölcs szelbaliság prototipusa, az ujságok, meg a közszájon forgó híresztelés szerint, efféle nyilatkozatokat tesz mostanában, ha az osztrák keveredésről, meg a provizóriumról van szó.

Efféle nyilatkozataiért Justh Gyula ur, meg a függetlenségi párt immár kérdőre is vonta a valóság Eötvös Károlyát. A valóság Eötvös Károlya sietett kimenteni magát azzal, hogy ő efféle nyilatkozatokat soha sem tett.

Azonban minden józanészű és lelkiismeretes magyar ember, még ő maga is, azt sóhajta: bár tett volna!

Mazeppa.

A lengyel klub, a cseh klub becsukta Gautsch elől az ajtaját s azt mondta: nem adunk neked minisztert. Titkon azonban megnyitott egy hátsó ajtó (politikai helyiségekből sohasem hiányzik a hátsó ajtó) és szegénylősen kibújt valaki, aki mégis hajlandó volt a miniszteri tárcza terhet magára vállalni. Mert vigye a tatár: édessége is van annak a tehernek s ha Rátóton nem is akar mindenki körörvös lenni, a miniszterségre még mindig akadnak pályázók. Az Üdvözlőt csak nagy Kristóf vihette át a megáradt patakon, de egy szép asszonyt még Kiss József is átvinnie. Akár milyen akadályok torlódtak tehát a Gautsch úr útjába, a kabinetjét csak összehozta valahogy.

Más dolog, hogy boldogul-e majd a kabinetjével? Kissé sok nemzetiség és sok óhajlás férközött arra a darab földre, amelyet Gautsch urnak általános meglegedésre kellene megművelnie. Minket azonban az ő munkájából csak

a kiegyezési provizórium sorsa érdekel különösbbeben s azt lessük, nyélbe tudja-e ütni, vagy sem. A pártok konferenciája ebben a tekintetben nem ad teljes világosságot, sőt ugyanazok az urak, akik még csak az inént is elsőrangú állami szükségnek mondták a provizóriumot, a legcsodálatosabb politikai bátorsággal helyezték nyugalomba a memóriájukat s már nem tudnak rá emlékezni, hogy a provizóriumról tegnapelőtt is lett volna valamelyes véleményük.

Ez az oka, hogy az obstrukció multával is meg kell kérdőjelezni, vajjon meg lesz-e idején a provizórium? S míg Ausztria hivatalos vezérei azon fáradsnak, hogy ennek az egyszerű bővített mondatnak a végéről kikaparják a kellemetlen kérdőjelet, idehaza Magyarországon veszedelmesen felszaporodnak a kombinációk. A jó Isten tudja, honnan jött, miért jött? de egyszer csak ama bizonyos Kárpátoktól az Adriáig csapkodta szárnyait egy nagy, hazug madár és minden ablakon bezörgött, hogy veszendőben a haza. Mert Ausztriában ma vagy holnap talán egészen görbére fordulnak az állapotok s akkor Magyarország oda lesz kötözve olyan államhoz, amelyben disztelen ravatalra fektették a meggyilkolt alkotmányosságot.

Hadilábra helyezkednek az igazsággal, aki azt merné állítani, hogy az ilyen hírek torjlesztőinek szíve Ausztria sorsán aggódnék. Ő nem. Sokat feledtek, még többet meghocsájtottak Ausztriának, de a vér nem válik vízzé s egy kevéske rosszat most sem sajnálnak tőle. Ellenben féltik Magyarországot. S a hazug madár kelépelésén dolgozni kezdett a fantázia és aki hiszékenyebb, már látta ismétlődni azt a régi borzadalmas históriát, amikor a lengyel Falibovszki odakötöztette Mazeppát egy megvadult paripához, még taplót is tett az állat fülébe, aztán pedig hájra! — kihajtotta a végtelen pusztaságba. A szegény megriasztott ember remegve sóhajtott: Jó éjszakát, jó Mazeppa! Ahol nagyobb rajban keringenek a hollók és a varjak, ott keresem majd az agyonhúzott tetemetet ...

De hát Mazeppa-e Magyarország? És Deák Ferencz akaratlanul is a Falibovszki szerepét játszotta volna? És jöhetne idő, amikor Magyarország ott lihegne az alkotmány nélkül szü-

kölködő Ausztriához láncsolva, mint egy halálra szánt, tehetetlen Mazeppa?

Odakünn a vidéken nem mindenki tudja, hogy a fantázia nem elsőrangú politikai tényező és lehetnek, akik ma is hisznek a legrémesebb politikai legendáknak. De azok a tisztelt rémlátó urak, akik olyan bő fantáziával festik meg az új Mazeppa jövődjét, azt az egyet megtehetnék legalább, hogy nem hallgatják el az igazságot, amely szerint még az igazi Mazeppa is megmenekült, pedig minden porczikájával oda volt szíjazva a megvadult paripához. Hát még a magyar Mazeppa, akiről ismeretes, hogy lóra termett náczió, szörin üli a lovat s tud hozzá, hogy a megvadult paripáról az utolsó perczben is leugorjék! Még ha igazán le volna kötözve, akkor sem kellene féltetni a magyart — de meg aztán, hol vannak azok a rettenetes kötelékek?

A kehidai bölcs nem volt kötélverő. Békességet, egyezséget csinált, de nem béklyókat. Harmincz esztendőnek ékesen szóló tanulságai hirdetik, hogy a két kezét szabadon használhatta a magyar ember s a hatvanhét (megmaradván a hasonlat mellett) csak lovat adott alája, hogy gyorsabban és több méltósággal jelenhessen meg az európai vásáron. Ahol eddig nem is tudtak rólunk, ott most messziről is meglátnak. Az egész vonalon olyan föllendülést teremtett ez a harmincz esztendő, hogy még a hatvanhetes kiegyezés ellenségei sem merik letagadni. Ők is úgy vannak vele, mint a paraszt volt a vasuttal: az ellenségét látta benne, de azért mégis csak ráült, ha hamarabb akart a kecskeméti vásárra jutni. A kereskedelmünk, a gazdaságunk, a hitelünk, a sulyunk megnövekedett és nyugodalmas időt nyertünk, amelyben a műveltség országutján is utána igyekezünk a haladottabb nemzeteknek. S mindezekért cserében talán titkos bilincseket rejtene az a kiegyezés? Nem. Nincsen olyan paragrafusa, amely elvenné a jogunkat, hogy önállóan rendezkedhessünk; ha bizonyos eshetőségek következnének be.

Azt mondják: ilyen eshetőség gunnyaszt most a küszöbön. Legyen. Azt mondják: Ausztriában már feketén kóvályog a halálmadár az alkotmányosság feje fölött. Talán ez sem mese. De azt jelenti ez, hogy fejünket

fér hozzá. Beszéljünk tehát kissé róla.

A kormány a képzőművészet iránt rendkívül bőkezű volt az utolsó években; bőkezű és jóakaratu olyannyira, hogy rajongó lelkesedését még a nagyobb mérvű kudarcok sem hűtötték le. A tavalyi nagy kiállításra százezreket készített elő és százezreket költetett a megyekkel azon szép reményben, hogy valami egyszerű történeti képeket fog kicsalni a festőanyagból duzzadó festékszekrényekből.

Az eredmény nem felelt meg a várakozásoknak. Amulattal nézte mindenki, a kormány is, a közönség is azokat a kezdetleges kísérleteket, melyek a műkiállítás falain kétségbeejtőleg hangosan beszéltek tehetetlenségükről.

Vigasztalódtunk. Hiszen történeti festészetet kommandóra teremteni nem lehet. Ezt a beavatottak úgy is tudták. Ilyesmihöz iskola szükséges, azaz, hosszú éves műgyakorlat, fejlett praxis, melyben a napfényre vergődő tehetségek megedzenek és képessékké lesznek a nagyobb méretű termelésre.

Mikor aztán a kormány is felismerte ez igazságot — mert a kormányok mindig legutóbbára ismerik fel az ilyen igazságokat — gyorsan hozzáfogott az iskolák reformjához, illetőleg új iskola teremtéséhez. Meg is szavaztatott magának egy csomó pénzt — ha jól emlékezünk — és gondjai tárgysorozatára tette az új művészeti akadémiát. Mi lett a tervből? eddig nem tudjuk. De majd megtudjuk, amikor a jövő öltösgvetést tárgyalják.

Az atyailag gondoskodó kormány ezzel

még nem elégette be. Ujra előáll a tele marokkal, kilép a vásárra és késznek mutatkozik nagyobb mérvű vásárlásokat eszközölni.

Nagyon szép.

De mit fog tenni a kormány, ha beállít a holnap megnyíló kiállításba és észreveszi, hogy ott nincs mit vásárolni? Mit fog tenni pénzével? Le fog talán mondani amaz emelkedettebb színvonáról, mely az országos műgyűjteményeknek létezési főfeladata? Vásárolni fog talán derűre-borúra mindent, amit neki kínál? Össze fogja szedni a „svartnikat” és „gitseket”, melyeket az öntudat túltengésében szenvedő kezdők az ő számára összekonfektionáltak?

Ő nem. Ez ellen fölemeljük protestáló szavunkat.

A nyilvános gyűjteményeket nem szabad az értéktelen kísérletek lomtárává tenni. Az építendő műtörténeti muzeum kincseit nem szabad meghigitani a szárnyat próbáló tehetetlenség bőségesen folyó vizével. A nyilvános gyűjteményekbe csak azt szabad fölvenni, ami századokon át megtartja belső értékét és a késői nemzedékeknek is izlésefejlesztő szolgálatot tehet.

Ha a kormány ettől a zsinórmértéktől eltér, kétszeresen prédálja a nemzet kincsét: pénzben és szellemben. Pazarol és ront. Nagyra neveli az önhiúságot; félrevezeti a közizlést; és — méreg drágán fizeti meg a rombolást, mely léptein támad.

Zsemlyét lehet venni, aprót is, feketét

is, mikor rossz volt a termés. De képeket? Képeket csak akkor szabad vásárolni, ha a képek jók, ha minőségben megütik a mértéket, melyet a nyilvános műgyűjtemények köznevelészetileg elölir.

Nem hisszük tehát, hogy a kormány azt a pénzt, melyet az idén vásárlásokra szánt, el fogja fecsérelni azokra a festményekre, melyek a jelenleg megnyíló kiállításban rendelkezésére állnak.

Akikormányoz, annak tudnia kell, hogy mikor nyissa meg szívét és mikor csukja be kezét.

És mi következik mindebből? Az talán, hogy ne legyen két kiállítás évenként? Vagy az, hogy ne legyen meg a magyaroknak az ő külön kiállításuk, melyen a külföldi verseny nélkül állnak a vásárló kormány és közönség előtt? Távolról sem.

Ebből észszerűen csak az következik, hogy a nemzet művelődésének egyik igen fontos ágazatában közreműködő festők és szobrászok vegyék feladatukat kissé komolyabban. Erőltessék meg magukat kissé. Jelenjenek meg méltóan a nyilvánosság előtt. Ne bízzák el magukat a tévhitben, hogy: ej mit! így is jó. Megveszik így is. Hiszen van pénz.

Van pénz, az igaz. De csak a jóra. Az értéktelen dolgokat a jóizlésű ember átengedi a bizonytalan szélnek. Arridas frondes hiemis sodali dedicet Euro.

A kiállításban levő kevés jelentékenyebb művet később fogjuk bővebben ismertetni.

Kaszler József.

vesztve, minden gondolkodás nélkül rugjuk ki magunk alól azt az alapot, amelyen annyi esztendőn keresztül békében és sikerrel dolgozhattunk? Távolról sem. A leköötözött Mazeppának tehetetlenül, eszméletét vesztve kellett tűrnie, hogy a megvadult paripa kiszáguldjon vele a pusztaságba. De a magyar kormány fiókjában ott vannak a kész javaslatok minden eshetőségre és Magyarország nyugodtan maradhat a nyeregben, mert szabadon használhatja kezét. S ha úgy fordulna a dolog, hogy Ausztriában csakugyan kitör a teljes fejtelenség: az a paripa, fülében a taplóval, egymagán fog kiszáguldani a pusztaságba, a vak éjszakába...

POLITIKAI HIREK.

Fiume. Az a királyi elhatározás, mely gróf Szapáry Lászlót fiumei kormányzóvá nevezi ki, s melyet a hivatalos lap legközelebbi száma közöl, november 28-án kelt.

Kossuth Ferencz gyengélkedik. Ezuttal testi gyengélkedéséről van szó, melylyel a Kossuth-párt hivatalos kommunikében igazolja, hogy miért nem elnököl az ő elnöke? Ám a párt egységében és vezetésében hiba nincs, mert mind a párt, mind annak végrehajtó-bizottsága a Kossuth Ferencz lakásán ülésezik. Egyébként e végrehajtó bizottság, tekintet nélkül arra, hogy van-e mit végrehajtania, permanenciába helyezkedett. Sőt, hogy Európa teljesen megnyugodjék, van kilátás rá, hogy holnap délután 3 órakor folytatólag permanenciába fog helyezkedni.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet.

A hivatalos *Wiener Zeitung* holnapi száma már közölni fogja az új osztrák miniszterium tagjainak kinevezését s a Gautsch-kabinet délelőtt már bemutatkozik a császárnak. A lista, amennyire a sokféle kombinációból megállapítható, csakugyan megerősíti azt a föltevést, hogy báró Gautsch hivatalnok-miniszteriumot szervez, amely első sorban a legsürgősebb állami szükségleteket intézze el. A mai napon az új kabinet elnöke már tárgyalásokba is bocsájtkozott a pártok vezéreivel, hogy lehetővé tegye a parlamenti tanácskozásoknak nyugodt mederbe terelését. De már az első lépésnél is nehézségekbe ütközik, mert az ellenzéki pártok Abrahamovics távozásához kötik a nyugodt tanácskozás megengedését, míg a volt többség a kabinet-változáson kívül mindent a régi akar hagyni. A két álláspontot báró Gautsch át akarván hidalni, vagy felosztatja a képviselőházat s így alkalmat ad az új elnökválasztásra, vagy pedig meghívja Abrahamovicsot az urakházába, ami szintén szükségessé teszi az új elnököt.

A mai nap alkudozásairól és eseményeiről bécsi tudósítónk a következőkben számol be:

Badeni és Gautsch.

A hivatalos *Wiener Zeitung* ma két császári kéziratot közöl. Az egyik a volt, a másik az új miniszterelnökhöz van intézve. Az első kézirat így hangzik:

Kedves gróf Badeni!

Indíttatva érzem magamat, hogy a Reichsrathban képviselt királyságok és tartományok összkormányától kért lemondást kegyelmesen elfogadjam. Együttal arról értesítem önt, hogy báró frankenthurni Gautsch Pál eddigi vallás- és közoktatásügyi miniszteremet a Reichsrathban képviselt királyságok és tartományok miniszterelnökévé kinevezem és őt az új miniszterium megalakításával megbízom. Az új miniszterium kinevezéséig az eddigi miniszteriumot bizom meg az ügyek vezetésével.

Bécs, 1897. november 28.

Badeni, s. k.

Ferencz József s. k.

A másik császári kézirat így szól:

Kedves báró Gautsch!

Midőn a Reichsrathban képviselt királyságok és tartományok összkormányától lemondását elfogadjam, egyttal kinevezem önt miniszterelnökkommé e királyságok és tartományok számára és mielőbb várom javaslatait az új miniszterium megalakítását illetőleg.

Bécs, 1897. november 28.

Gautsch, s. k. Ferencz József, s. k.

Ez a két császári kézirat a minisztertervátóztatás bevezetése. A hivatalos *Wiener Zeitung* holnapi száma közölni fogja a Badeni-kabinet visszalépésére vonatkozó, valamint a Gautsch-kabinethez intézett legfelsőbb kéziratokat. Első helyen a hivatalos lap közölni fogja tenni a *Badeninek szóló rendkívül kitüntető kéziratot*.

Guttenberg lovag, gróf, Ledebur Ritter és báró Glanz miniszterek, a *vaskorona rendet* kapják; *Gleispach* és *Bilinski* már régebben megkapták ezt a rendjelet. A király gróf Ledebur kivételével *valamennyi visszalépő miniszternek más téren való alkalmazását tartja fenn magának*, ami azt jelenti hogy 10.000 forintnyi fizetésüket továbbra is élvezik.

A király holnap délelőtt kilencz órakor fogja a Badeni-kabinet tagjait bucsukihallgatáson fogadni és tíz órakor veszi át az új miniszterek esküjét. Tizenegy órakor pedig az új miniszterek megkezdik hivatalos teendőiket. Este nyolcz órakor az új kabinet tagjai először fognak a miniszterelnöki palotában minisztertanácsot tartani.

Az új kormány.

Báró Gautsch Pál tegnap későn este már készen volt az új kabinet megalakításával. A legfelsőbb kézirat, amelyet a császár ma délután aláírt, a *Wiener Zeitung* holnapi számában fog megjelenni.

Délelőtt kilencz órakor a császár hosszabb kihallgatáson fogadta Gautschot, aki ekkor már bemutatathatta az új miniszterium listáját. Aztán az új miniszterelnök hosszabban tanácskozott gróf Goluchowski Agenor külügyminiszterrel s e tanácskozás után a jobboldal pártvezéreit meghívta, hogy velük a parlamenti helyzet tisztázását megkísérélje.

A *Fremdenblatt* ma a következő miniszteri listát közli, melyet éjjel a *Magyar Távirati Iroda* hivatalos telegrammja is megerősít:

Gautsch — miniszterelnök és belügy-miniszter;

Weltersheimb — honvédelmi miniszter;

Böhm-Bawerk — pénzügyminiszter;

Wittek — vasuti miniszter;

Latour — kultuszminiszter;

Körber — kereskedelmi miniszter;

Ruber igazságügyminiszter és

Byland-Rheidt — földmívelési miniszter.

Más ujságok ezt a listát kiegészítik még a gróf Pininszki nevével, akit Galiczia miniszterének neveztek volna ki. Erre vonatkozólag azonban azt mondják, hogy Pininszki a tárcza elvállalását az új kormány programjától tette függővé s így a tárczát egyelőre betöltetlenül hagyták.

Magáról az új miniszteriumról a következőket tudják: dr. Körber a kereskedelmi miniszteriumban kezdte pályáját s legutóbb osztályfőnök volt a belügyminiszteriumban; gróf Byland-Rheidt eddig osztályfőnök volt a kultuszminiszteriumban; Böhm-Bawerk a pénzügyminiszteriumban viselt ugyanilyen tisztséget s maga Gautsch is hivatalnoki karriert futott meg.

Az igazságügyi tárczát kezdetben dr. Klein osztályfőnöknek ajánlották fel, de ő nem fogadta el.

Az új kabinet jellemzésére a *Fremdenblatt* felhossa, hogy mindenekelőtt a legsürgősebb állami szükségleteket akarja elintézni. Hogy ezt a célját elérhesse, egyformán közel és egyformán távol akar maradni az összes pártoktól.

Ma este, mint tudósítónk telefonozza, Gautsch hosszabban tanácskozott Goluchowski külügyminiszterrel s aztán báró Dizantival és gróf Starkkhelel is értekezett.

A pártok hangulata.

Az ellenzéki képviselők táborának az a felfogása, hogy a Badeni bukásával megindult békésebb tendenciát erősen veszélyezteteti a jobboldal magatartása.

A jobboldal viselkedéséből azt kell következtetni, hogy a béke nem fog egyhamar helyreállni. De a baloldalon sem mondható a hangulat olyan, hogy Gautsch missziójának kedvező prognosztikont lehetne állítani. Az ellenzék még mindig el van keseredve a Falkenhayn-féle erőszakosság miatt s elkésredését még növeli az, hogy a jobboldal nem vallja be hibáját s nem hajlandó elégtételt adni a képviselőház elnökének lemondásával; a baloldal fölfogása szerint az általános jogérzés megköveteli, hogy mindazokat felelősségre vonják, akik a legutóbbi napok sajnálatos eseményeit előidézték, így, hogy Badeni vád alá helyezték. Az ellenzék azt szeretné legjobban, ha a képviselőházat fölloszlatná, mert ebben az esetben biztosan hiszik, hogy jelentékenyen megerősödve vonulnának be az új házba s azt mondják, hogy valóban nagy áldozatot hoznak, amikor erről a követelésükről lemondanak; de ezen a dologon úgy is lehetne segíteni, ha az új kormány fölloszlatná a cseh tartománygyűlést s alkalmat adna a cseh képviselőknek, hogy választóik előtt igazolják magukat; tartománygyűlési új választás esetében sok cseh képviselő bukne ki.

Prágai telegrammok szerint gróf Badeni valamennyi cseh község diszpolgárrá akaja választani.

A *Narodny Listy* szerint a jobboldali többség Gautsch-csal szemben tartózkodó állápontra helyezkedik. A többség csakis maga magával törődik és tudatában van annak, hogy ha egységes és következetes marad, akkor sem ellene, sem nélküle nem történhetik semmi. A többség, a mint nem akart Badeni-párt lenni, éppen olyan kevéssé lesz Gautsch-párt és csakis maga magáé akar lenni.

Gautsch a kabinet megalakításával mit sem nyert. Megbizható és szilárd többség nélkül kénytelen lesz előbb-utóbb megbízatását visszatenni a felség kezébe. Konzolidált többséget pedig csakis a jobboldal alkothat, amely a centrum-párt hozzácsatlakozásával még gyarapodott. A tévovázás és a napról-napra való élőködés politikája idejét multá.

A jobboldal parlamenti bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen a minap kilépett Zallinger is megjelent s föl is szólalt. Beszédében azt mondta, hogy első sorban szükségesnek tartja a parlamenti helyzet szanalását s e végből azt fogja indítványozni, hogy a Falkenhayn-féle indítványt úgy tekintsék, mintha sohasem létezett volna, vagy pedig, ha ez nem lehetséges, úgy jelentse ki a képviselőház elnöke a legközelebbi ülésen, hogy kellő számú aláírással ellátott indítványt nyújtottak be a házszabályok módosítására s hogy ezt az indítványt bizottsághoz utasítja, amelynek kötelessége lesz a Háznak jelentést tenni. Zallinger azt indítványozta továbbá, hogy az elnökkérdést is intézzék el valahogyan; a nyelvkérdést illetőleg pedig azt javasolja, hogy a Dipanli-féle javaslat alapján kezdjék meg a tárgyalást.

Az új kormány, melynek az a nézete, hogy a képviselőház elnöksége akadályozza a parlament nyugodt és higgadt tárgyalását, valószínűleg be fogja rekeszteni a képviselőház ülésszakát és új ülésszakot fog összehívni, mely természetesen első sorban új elnökséget fog választani.

Más verzió szerint a kormány úgy akarja megoldani az elnök-kérdést, hogy Abrahamovics lovagot kinevezi az urakháza tagjává. Mindezekkel szemben a félhivatalos közlés azt jelenti, hogy a képviselőház elnöksége szolidárisnak nyilatkozott s magatartását kizárólag annak a többségnek döntésétől teszi függővé, amely megválasztotta.

Érdekes, hogy egy linczi népgyűlésen Böheim és Pessler képviselők így nyilatkoztak:

— Mi, német képviselők, megígértük a választóinknak, hogy a nyelvrendeleteknek és szerzőiknek el kell bukniuk. A szerzők immár elbuktak, most követni fogják a nyelvrendeletek is

A bécsi községtanácsból.

A községtanács mai ülésén *Weiner* előadó jelentést tett a *parlamentben lejátszódott eseményekről* és megjegyezte, hogy a községtanácsnak kötelessége ezekkel szemben állást foglalni. Javasolja, hogy

1. a községtanács *köszönetet mond* a felségének november 28-iki *legfelsőbb elhatározásáért*. (Élénk tetszés.)

2. a községtanács azt a reményét fejezi ki, hogy az új minisztérium feladatának fogja tekinteni, hogy a *német nép jogait sértő nyelvrendeletek és a Falkenhayn-féle házszabálymódosítás visszavonásával* a parlamenti tanácskozásokat lehetővé tegye;

3. a községtanács *sajnálattal fejezi ki a felett, hogy nem valamennyi német képviselő vett részt a nyelvrendeletek ellen folytatott küzdelemben*, hanem hogy a klerikális németek egy része még a Falkenhayn-féle javaslatához is hozzájárult. A községtanács egyúttal a többi német képviselőnek meleg köszönetet mond eddigi magatartásukért abban a reményben, hogy a nyelvrendeletek és a Falkenhayn-féle javaslat, valamint *egyidejűleg a kiegyezési provizórium ellen továbbra is lankadatlan küzdelmet fognak folytatni*.

4. a községtanács *megbotránkozását fejezi ki a rendőrségnek a képviselőházban történt alkalmazása felett*;

5. a községtanács rosszulja a hivatalos közegeknek az elmúlt napokban tanúsított eljárását, amely beláthatatlan bajokat okozhatott volna.

Wrabetz a 3. ponthoz szólva, megjegyzi, hogy a *németek nem a provizórium, hanem a Badeni-kormány ellen küzdöttek*. Kéri az erre vonatkozó passzus törlését.

A névszerinüi szavazásnál azonban az *egész javaslatot egyhangulag elfogadták*. Ezzel az ülésnek vége volt.

Az ifjucsehek manifestuma.

Az ifjucsehek pártjának végrehajtó-bizottsága ma a következő manifestumot intézte a cseh néphez:

Ismét olyan váratlan és meglepő politikai fordulat állott be, aminek már annyiszor megrendítették a birodalom alapjait. A mi nemzeti és politikai ellenfeleink hagyományos törekvése, hogy a cseh korona tartományainak történeti képviselőit alárendelt helyzetbe szorítsák le abban a pillanatban, amikor a cseh nyelv visszanyerte jogainak egy részét, a legbrutálisabb erőszakká fajult, ami egyenesen a mi nemzeti létünk gyökereit támadja meg. Ez az erőszak pillanatnyira diadalmaskodott, de nem lehet és soha nem szabad olyan eredményeket kicsikarnia, amelyek nemzetünk biztonságát megrendíthetik s nem is lesz ilyen következménye, ha a cseh nép, hagyományaihoz és történelméhez hiven, férfiasan megáll közjogi és nemzeti programja mellett. A mi politikai történetünkben kritikus pillanat érkezett el. Az ilyen pillanatban senki se találhassa a cseh népet készülétként, határozatlanul és csüggedten. Mindazt a csudálatraméltó cseh erőt, amely már annyiszor diadalmasan verte vissza ellenségeink támadásait, új törekvésekre és új harcokra kell fordítani. S valamint a cseh képviselők, az ő nagy felelősségük tudatában, a jelen pillanatban mit sem fognak elmulasztani, ami a cseh ügynek hasznára lehet, azonképen az egész cseh népnek egyetűsen kell az ő szilárd akaratát megmutatnia s nem szabad eltérnie, hogy a jog helyén az erőszak, az igazság helyén az igaztalanság győzedelmeskedjék. Nem tudjuk, mit hoz a legközelebbi jövőendő s minő következményei lesznek a jelen politikai fordulatnak Bécsben; de azt már eleve megmondhatjuk, hogy amennyiben a cseh nép újabb harcra provokáltatnék, ezt a harcot szilárd eltökéléssel veszi fel s nem is hagyja abban, míg diadalmasan végig nem küzdötte.

Az ifjucsehek képviselői végrehajtó-bizottsága.

Ezzel a manifestummal kapcsolatban a *Narodni Listy* megemlíti, hogy az ifjucsehek párt végrehajtó-bizottságának tegnapi ülésében a párt összes bizalmi férfainak gyűlésre való összehívását is elhatározták. Ez a gyűlés Prágában lesz december 8-án, vagy amennyiben ez nehézségekkel járna, december 13-án.

Utóhangok.

A képviselőház irodafőnöke, lovag *Halban*, osztályfőnök, aki Badeni bizalmasa volt és akinek rábeszélésére bocsátották ki a nyelvrendeleteket, *ál-lásától megvált*.

A bécsi külügyi hivatalban határozottan tagadják, hogy a *Fremdenblatt*-nak az utóbbi napokban való magatartása a közös minisztérium bármiféle sugalmazására volna visszavezethető. A *Fremdenblatt* a *belső politika kérdéseiben mindenkor egész függetlenül mondja meg a véleményét*.

... A bécsi lakosság nem minden öröm nélkül nézi, hogy gróf *Badeni* lakásán milyen serényen készülődnek az — elutazásra. Azt is mosolyogva fogadja, hogy a rendőrség vezetésében már a legközelebb lényeges változás áll be és az eddigi rendőrfőnök, lovag *Heyskal* Ferencz helyét *Habrda* udvari tanácsosnak engedvén át, *megrendült egészségének helyreállítása okáért* — *Meránba utazik*. Van azonban egy rendőr, aki komolyabban utazott el: meghalt a szegény. *Chladek* Ferencznek hívták s a tüntetők kapott sebeibe halt bele. A szerencsétlen embert nyolcz árva siratja.

... Sokat beszélnek ma az egyetem újabb tüntetéséről. Az egyetemi diákok ugyanis ma zajosan megjelenezték *Philippovics* tanárt, aki az alsó-ausztriai tartománygyűlés tegnapi ülésén olyan erőlyesen kelt ki a rendőrség túlkapásai ellen.

Most telegrafálják még Gráczból, hogy több gráci vendéglőlől és kávéházból a *bosnyák gyalogezred tisztjeit a többi vendégek egyértelmű kérésére kitiltották*. A gráci hadtestparancsnokság ennek következtében elrendelte, hogy *Grácban többé térzene nem tartható*. Gróf *Warmbrand* tartományfőnök a zavargások után ma állásáról lemondott.

... Hihetetlenül hangzik a cseh újságoknak egy Saazból keltezett híre, amely azt meséli, hogy az *oda való németek tegnap le akarták volna rombolni a vasuti indóházat*, mert a hivatalnokai, de még a vendéglőse is csehek. Állítólag a katonaság akadályozta csak meg a rombolást.

S végezetül még egy mulatságos epizódról beszélnek. A Reichsrath legzajosabb napján kiutasított képviselők fizetéséből ugyanis ma — *levontak harmincz-harmincz forintot*. A kiutasítottak azonban pörlik az államkincstárt.

Újabb tüntetések.

A *Neue Freie Presse* prágai jelentése szerint ma még sokkal nagyobb tüntetések voltak a cseh fővárosban. Okul a tüntetésekre ma főleg az szolgált, hogy a rendőrség, amelynek a tegnapi tüntetéseknél tanúsított brutális magatartása miatt a prágai községtanács rosszslását fejezte ki, ma tartózkodóban viselkedett s így a tüntetők sokkal bátrabban mertek mozogni. De azért a rendőrség nem maradhatott sokáig tétlen s mikor a tüntetések már nagyon elfajultak, a rendőrség a legnagyobb erőlyvel lépett fel. A tüntetők ma dr. Podlipn polgármesternek nagy ovációzt rendeztek s aztán zajosan indultak el a városba. *Beverték a Continental-kávéház összes ablakait, mert oda németek járnak*, aztán kövekkel dobálták a hitelintézet szemben levő fiókjának ablakait; majd *báró Ehrenthal kastélyát rohanták meg*, mert ott tegnap egy német tanuló üldözői elől menedéket talált. Ennek a kastélynak az összes földszinti ablakait beverték. Hasonlóképen beverték gr. *Thun* Miksának és dr. *Schlesinger* német pártvezérnek ablakait, nemkülönben a *Bohemia* és a *Prager Tagblatt* szerkesztőségének ablakait is. A 88. gyalogezred két csapata és a 22. vadász-zászlóalj katonái a rendőrségnek segítségére siettek, hogy a rendet helyreállítsák. Az új német színházat, amelynek ablakait szintén beverték, az előadás alatt egy vadászcsoport őrizte. A katonák többször voltak *kénytelenek fegyvereiket használni* s így számos sérülés történt. Számosakat le is tartóztattak. Tizenegy órakor aztán a Wenzelplatz, ahol a csődület legnagyobb volt, egészen elcsöndesedett.

Egy éjjel érkezett telegramm jelenti, hogy amikor a katonaság visszavonult a kaszárnnyába, a *csőcselék lassankint újra előkerült rejtekeiből* s beverte a liberálisok ablakait. Ezzel a csőcselékkel azonban már a rendőrség maga is végzett s éjjelre helyreállott a rend.

Gautsch utóda.

Egy könyvatos laptudósító szerint budapesti jól értesült politikai körökben az a hír volna elterjedve, hogy Gautsch miniszterelnöksége csak ideiglenes és átmeneti jellegű s *utódjául gróf Thun, volt csehországi helytartó volna kiszemelve*.

Fotografiák a kabinetről.

Az új kabinet egyes tagjai, akik eddig hivatalok mélységeiben rejtkeztek, még Bécsben is egészen ismeretlenek. Ezekről a császárváros közönsége jót se, rosszat se tud. Csak ezután kell magukat megismertetniök.

Akik azonban eddig is szerepeltek a nyilvánosság előtt, azokról Bécsből a következő apró fotografiákat kapjuk:

Báró Gautsch.

Feltűnő alak. Magas, karsu, nagy, ábrándos szemű. Negyvenhat éves, de már egészen ősz. Pályafutása ismeretes. A kis rendőrkapitány nagy fia lefőzte gyors előmenetel dolgában a legregibb osztrák nemzetiségek hivatalnok-tagjait. Politikája az angolnak politikája: minden bajon keresztül csuszlik. Nagyműveltségű, de hiperlojális és az osztrák iskolából az abécét mintegy kiszorította a Gotterhaltével. Charmeur, aki fölhasználja azokat, akiket megbíró. Születése alkalmával életfogytiglani miniszterségre ítélte; csak néha bocsátják vissza a The-reziánumba föltételes szabadságra.

Gróf Welsersheimb.

Az osztrák Fejérváry. Még tábornagyk is egy napon lettek. Magas, szikár öreg ember. 1880. óta miniszter. Minden kabinetet tulél, mert politikája nincsen. Az én politikám — mondta egyszer a házban — nagyon egyszerű; itt van a kardbojton aranyba szöve. Ez minden, csak nem politika, ez lojalitás, ez a Welserek ivadékának ősi lojalitása a császári ház iránt, ez szép, ez okos, de nem politika. A házban gróf Welsersheimb hideg és tartózkodó, nem is áll szóba mindenféle plebejus képviselővel. Ha Asbóth Jenő látná az osztrák parlamentben, bizonyosan azt kérdezné tőle: „Uráságod talán idegen?”

Gróf Pininski.

Kicsiny, elegáns, szőke ur; professzor volt ő is, mint a lengyel főnemességnek oly számos tagja. Lembergben jogot tanított és ezen az alapon a podlói lengyel junkertörödek legműveltebb tagjának tartják. A strébernek nemesebb fajtájából való, mert kizárólag csak miniszterségre törekedett mindig. Kle-rikális, konzervatív és erős lengyel.

Gróf Latour.

Ősz bürokrata; rangsor szerint lépett elő osztályfőnöknek. Fia a szomorú véget ért Latour hadügyminiszternek. Eulenburg visszalépése óta első osztályfőnöke volt a közoktatásügyi minisztériumnak. Bécsben ma halálra fáradt egy csomó ember, aki nevezetességeket akart gróf Latourról felfedezni.

Böhm-Bavérk.

Negyvenhat éves. Kielmansegg bűne. Az tette meg először miniszternek. Ez alkalommal még gyorsabban befejezte politikai pályafutását, mint nálunk Eötvös Lóránt. Innsbruckban a nemzetgazdaság professzora volt. Később kereskedelmi miniszteri tanácsos. Főműve a javak értékének elméletéről szól és ebben finom dedukciójával, nagy disztinkciójával ragadta csudálatra a szakembereket. A kvótában erős támasza lesz a Gautsch-minisztériumnak.

Gróf Byland-Rheidt.

Idősebbik fia gróf Byland-Rheidt Arturnak, az egykori közös hadügyminiszternek. Hasonlít az ödesapjára; zömök, vállas alak, kerekfejű, pontos adminisztrátor. Jó negyvenes. Öcsse katonai szolgálatba lépett, ő közigazgatási hivatalnok lett és Alsó-Ausztriában sokáig népszerű Bezirkshauptmann-já volt egy kisebb kerületnek. Onnan Windischgrätz alatt bevitték a nagy minisztériumba. Egészséges gyermekei vannak, és így remélhető, hogy a kitűnő ir család még több ízben meg fogja menteni Ausztriát.

Német politika.

Annak a trónbeszédnek utolsó passzusából, melylyel a német birodalmi gyűlést Berlinben ma megnyitották, felelevenítjük az ideiglenes budapesti császárlátogatás ragyogó emlékezetének egy sugara.

A német császár biztos béke-reménységét részszert arra a fényes és szíves fogadtatásra alapítja, melyben nálunk részesült.

Örömmel vesszük bármily kicsiny jelét Magyarországnak nemzetközi helyzete komoly elismerésének, éppen mivel ebben a politikai méltánylásban eddigelé vajmi ritkán vagy éppen soha sem vala módunk.

Ami a trónbeszéd belső vonatkozásait illeti, keveset különbözik attól a száraz és rideg munkaprogramtól, melyet minden modern trónbeszéd az összeülő parlamentek elé szokott sablonos étlap gyanánt adni.

A tengerészeti budget emelése, a katonai büntető-kodex a legkompaktabb piéce-ei ennek a menunak, de aztán az a kettő elég is ahhoz, hogy karlsbadi kurára kívánczozzék utána a birodalmi gyűlés, vagy — a császár.

A trónbeszéd egyébiránt így hangzik:

Tisztelt urak!

A birodalmi gyűlés kilenczedik törvényhozási időszaka legutóbbi ülésszakának megnyitása alkalomával a szövetséges kormányok nevében üdvözlöm önöket.

A javaslatok, a melyek tevékenységüket igénybe fogják venni, terjedeleme mögötte állnak ugyan a legutóbbi ülésszak anyagának, de részben nagyfontosságnak. Hadiflottánk fejlődése *nem felel meg azoknak a feladatoknak*, melyeket Németország tengeri haderejétől kénytelen követelni. Nem felel meg hadi bonyodalmaknál annak, hogy blokádnak vagy más támadás esetén hazai kikötőinket az ellenség ellen biztosítsa. Nem tudott lépést tartani tengerentuli érdekeink fejlődésével. Míg a német kereskedelem a világ áruforgalmában fokozott mértékben vesz részt, addig *hadihajóink száma nem elégséges* arra, hogy külföldön működő honfitársainkat a Németország állásának megfelelő védelemben és abban a kellő támogatásban részesíthesse, amelyet csakis a hatalom kifejtése tud nyújtani. *Habár nem lehet feladatunk, hogy elsőrangú tengeri hatalmakkal versenyezzünk*, Németországnak mégis abban a helyzetben kell lennie, hogy a tengeren is megtartsa tekintélyét a külföldi hatalmak előtt. Ezért a német hadiflotta erősítése és a béke idején a külföldön szolgálatra szánt hajók szaporítása szükséges, sürgős és tovább nem halasztható intézkedésnek szilárd alapot teremtenő. a szövetséges kormányok helyénvalónak találják, hogy a haditengerészet erejét és az ennek elérésére szükséges időt megállapítsák. E végből alkotmányos eljárás végett törvényjavaslatot fognak önök elé terjeszteni.

Tengerentuli érdekeink előmozdítására szolgált a múlt ülésszakban önök elé terjesztett javaslat is, amely a keletázsiai postahajó-közlekedés javítására törekszik. Miután ezt a javaslatot ismételt megvizsgálták, újból önök elé kerül határozathozatal végett.

Sok évi komoly fáradozás után a szövetséges kormányoknak sikerült a *katonai büntető-eljárás reformjára* nézve oly alapot találni, amely lehetőleg támaszkodva a polgári büntető-eljárásra, a fegyelem főtartására föltétlenül szükséges követelményeknek megfelel. Az ily módon megszerkesztett katonai büntető-eljárás javaslatot haladéktalanul önök elé terjesztjük. Remélem, hogy önök, tisztelt uraim, az egész haderőre nézve egyöntetű törvénykezési eljárás megalkotását célzó törekvést kellő megfontolással támogatni fogják.

Az új *polgári törvénykezés* nem léphet addig életbe, amíg a polgári perrendtartást, amelyben már közös jogon alapszik, több tekintetben meg nem változtatják és amennyiben még nincs szabályozva az egész birodalomra nézve, újja nem alakítjuk. Ezért törvényjavaslatot fognak előterjeszteni az *önkéntes perindításról*, valamint oly törvényjavaslatokat, amelyek a *polgári perrendtartás* és a *csődtörvény* megváltoztatására vonatkoznak. Ezekkel, valamint a hozzájuk tartozó mellékeltörvények elintézésével *betetőzzük* a

polgári jog terén a birodalom egységét. A szövetséges kormányok bizton remélik, hogy még a jelen ülésszak folyamán, önökkel közösen munkálkodva, a nagy és a német nép által oly régen óhajtott cél végére elérik.

Minthogy az *ártatlanul elítéltek* kárpótlásának törvényes szabályozása, kapcsolatban a büntető eljárás célba vett megjavításával, nem fejeződött be, most oly javaslatot fognak tárgyalni, amely különösen a megújított pörökben fölmentetteknek kárpótlására vonatkozik.

Az *általános pénzügyi helyzet* kielégítő. A jövő évre is csak oly magasságban vettek föl a birodalmi háztartás tervébe matrikuláris járulékokat, hogy a szövetséges államokra azok által anyagi teher nem hárul, a mellett nemcsak keresztülvittük a legénység élelmezésének a birodalmi gyűlés által évek óta kért, de eddig a pénzügyi helyzet kedvezőtlenessége miatt nem teljesíthető javítását, de fölvetett a rendes költségvetésbe a tűzérési anyag jelentékeny átalakítása is, amelyet a folyó évben még a kölcsönteszerhez kellett átszámítani. Minthogy a birodalmi adók előirányzatát szokott óvatossággal állították fel, a jövőre nézve is bevételi többletek várhatók. Ezért mindjárt az államháztartási tervezetnél oly javaslatot terjesztenek önök elé, amely gondoskodik arról, hogy a várható fölöslegek tekintélyes része, miként az előző években, most is a *birodalmi adósság csökkentésére* fordíttassék. A kereskedelmi politikai intézkedések előzetes tárgyalására és előterjesztésére a kereskedelem, ipar és földművelés képviselőiből bizottság alakult, a melynek szakértő tanácsa segítségével a messze elágazó hazai termelés föltételei és terjedelme lesz megállapítandó, hogy a *vámtarifa* jövő alakulásának és a külfölddel való kereskedelmi összeköttetésnek szilárd és a jelen követelményeinek megfelelő irányt adhassunk.

Nagy meglepésemre szolgálja, ha a közös tevékenység, a melyben a nagy termelőcsoportok kiváló képviselői vesznek részt, hozzájárulna ahhoz, hogy igazságos kiegyenlítést hozzon létre termelési tevékenységünk különböző igényei közt és enyhítse a gazdasági ellentétek élességét.

Védett területeink fejlődése általában kielégítő. A nyáron Nyugat-Afrikában marhapestis lépett föl, a mely szükségessé tette, hogy sinhalózat létrehozásával megjavítsuk a közlekedési viszonyokat. A Togo és Dahomey közt való határ megállapítására a francia kormányval tárgyalásokat folytattunk, amelyeknek eredményétől várható, hogy mindkét fél gazdasági érdekeinek előnyére válik.

A *német misszionáriusok lemeszárlása* és a császári védnökség alatt álló és szívesen fekvő misszió-intézmények ellen folytatott támadások Kinában arra késztettek, hogy kelet-ázsiai hajóhadamat e bűntények színhelyéhez legközelebb fekvő Kiao-Csán öblébe küldjem és ott csapatokat szállítsak partra, hogy teljes elégtételt és hasonló sajnálatos események ismétlődése ellen biztosítékot követeljek.

Politikai viszonyaink az idegen államokhoz határozottan örövendetesek. A szövetséges és barátságos uralkodókkal történt találkozásaim, valamint a *fényes és szíves fogadtatások, amelyekben péterhoft és budapesti látogatásom alkalmával részesültem*, erre újabb értékes biztosítékot nyújtottak. Minden jel följogosít bennünket arra a reményre, hogy Isten segédelmével továbbra is várhatjuk *Európa és a német haza barátságos továbbfejlődését.*

A birodalmi gyűlésen Vilmos császár a trónbeszéd felolvasása után még a következőket mondotta:

Két évvel ezelőtt ugyane helyről tettem le önök előtt első testőrezredek felszentelt hadijelvényeire az esküt, hogy a birodalmat, amint azt nagyatyámtól átvettem, fentartom, becsületét a külföldön megórom és megvédem. Önök ezáltal mindnyájan esküm támaszai lettek. Kérem a birodalom nevében a Mindenható Istent, hogy Önöknek munkáikban segítségére legyen és engem segítsen, hogy a birodalom becsületét, amelyet oly nagyra

tartok, hogy érette egyetlen fivéremet is veszélynek tettem ki, kifelé továbbra is megóvhassam.

A birodalmi gyűlésben beterjesztették a trónbeszédben felsorolt javaslatokat, de az elnökség megválasztását már holnapra hagyták, mert csak 174 képviselő volt jelen s így az ülés nem volt határozatképes.

A katonai hetilap a következőkben állítja egybe azokat a javításokat, amelyeket a birodalmi gyűlés elé ma terjesztett katonai büntető-eljárás az eddigi porosz katonai büntető-eljárással szemben tartalmaz:

1. Közvetlen és *szóbeli végtárgyalás a nyilvánosság előtt*, bajor mintára.

2. A vád alakjára vonatkozólag a bíró, vádló és védő feladatainak éles elválasztása.

3. Az összes instanciák bíróságainak jelentékeny mértékben való állandósítása.

4. *Korlátlan védelem* a magasabb bírások cseleiben; polgári vétségeknél ügyvédi védelem is.

5. A bizonyítékok szabad mérlegelése a szóbeli tárgyalás folyamán tett bírói észleletek alapján.

6. A jogi eszközök szabad használata, a polgári büntető eljárás mintájára; a sérelmezés, felebezés és perújítás engedélyezése. Nagyobb mérvű felebbezési jog, mint a polgári eljárásban. Teljes felebbezési folyamat szervezése.

7. A ténykérdésre és büntetésre vonatkozólag a bíró végleges döntési joga. A tárgyaló bíróság korlátlan önállósága. A büntetés végrehajtásának a kegyelmi jogon alapuló kiegészítése.

8. Egységes rendtartás az egész hadsereg és hadi tengerészet számára. Közös főtörvényszék: a birodalmi katonai bíróság, amely biztosítja a törvény egységes értelmezését és alkalmazását, ami az együtartozás és egységesség érzését a birodalom minden részében csak erősíteni fogja.

9. A javaslat végül azt tervezi, hogy az ártatlanul elítéltek kárpótlására vonatkozólag is egyhangzóan járjanak el a polgári büntető-eljárással, úgy, hogy amint *ezutóbbi javaslat törvényre válik*, ennek határozmányai felvételnek a katonai perrendtartásba.

A Dreyfus-ügy.

A „Figaro” által közreadott Esterházy-levelek állanak folyvást az előtérben.

A vizsgálóbíró a leveleket tanukkal és szakértőkkel akarja fölülvizsgáltatni, hogy kétely többé senkiben se támadjon.

Clémenceau mindennap kérdi: Ki fedezi Esterházyt? A *büntárs-e?*

A Figaro is magáévá teszi e kérdést s hozzáteszi, hogy ha szükséges lesz, *felelni fog* rá, hogy ki?

Saussier tábornokról köztudomásu, hogy az egész Dreyfus-ügyet mindig pártatlanul nézte s az *ítélet hozatalában sem volt része.*

A „Jour” Boisdoffre vezérkari főnök nevét említi s azt mondja, hogy komplot van készülöben ellene s kérdi, hogy *öt akarják-e Dreyfus kapitányért földolgozni?*

A „Figaro” egymás mellé állítja azoknak a leveleknek hasonmásait, amelyeket Walsin-Esterházy a bordereau közlése előtt és után írt. A bordereau kézírása tényleg meglepő hasonlatosságot mutat Esterházy vonásaival. A szembeállításból az is kitűnik, hogy Esterházy a bordereau közöttétele óta kézírását bizonyos jellemző részleteiben megváltoztatni igyekezett.

Az „Echo de Paris” és a „Matin” szerint a „Dreyfus-zindikátus” újabb lépéseket tesz; nevezetesen közlésezik Gonre tábornoknak Dreyfus Mathieu-höz intézett levelét és egy külföldi katonai attasénak Esterházyhoz intézett kéziratát.

Az „Aurore”, Clémenceau lapja azt írja, hogy Pellieux tábornok vizsgálóbíró csak hosszas habozás után szánta rá magát annak a házkutatásnak az elrendelésére, a melyen a tegnap közzétett és Esterházyt annyira kompromittáló leveleket megtalálták. E leveleket de Boulancy asszonynál találták meg. Egy francia törzstiszt özvegyénél, a ki Esterházynek unokahuga s azelőtt jó viszonyban volt vele. Most azonban polgári pör folyik kettőjük közt. Az említett lap elmondja, milyen furcsán viselkedett a ház-

kutatás fogantatásával megbízott rendőrbiztos. A mikor ugyanis özvegy Boulancyné lakásán megjelent és tudtára adta, hogy mily járban van, hozzátette: — Talán elgejtette ön a kérdéses leveleket, asszonyom? Mondja, hogy elégette, én semmit sem fogok szólni, nem fogom keresni az írásokat, hanem visszavonulok.

Erre Boulancyné azt válaszolta:

— Ha ezt állítanám, hogy elégettem az írásokat, hazudnám. Itt vannak a levelek.

A rendőrbiztos pedig kénytelen volt átvenni a leveleket s elvinni Péllicux tábornoknak, aki most tartalmukat vizsgálja.

Ujabb hírek szerint Dreyfus kapitányt az Ördög-szigeten éjente vasra verik s csak reggelre veszik le róla a bilincset.

Áma titokzatos holgyról, aki a Dreyfus ügyben mint Mme Beaumont szerepelt s kiról kitűdött, hogy az a magyar eredetű Váradi Olga: az E. H. a következő érdekes dolgot közli:

Váradi, igazi nevén Bay Nándor, akit hazájában mint híres hamisjátékost ismertek, egy szegény vargának elsőszülött fia. Korulbelül tíz évvel ezelőtt vándorolt ki Párisba, amikor is magával vitte két kicsi, het éves leánykáját: *Olga* és *Ilonka*-t. A két csodaszép gyermek törvénytelen ágyból származott és anyjuk, egy váradi szegény leány, az apa elutazása után még sokáig ott élt Nagyváradon.

Alig múlt el azonban pár esztendő, máris hírek érkeztek: Váradi-Bay Nándor felől a francia fővárosból. Monte-Carlo játékasztalánál és Páris kátyaklubjaiban mesés szerencsével játszott, úgy, hogy rövid idő alatt a *Theatre Française*-val szemben levő palota tulajdonosa lett.

A palotát főuri eleganciával rendeztette be, fogatót és maitresseket tartott és szívesen hallgatta, ha *monsieur le comtenak* szólították.

Igy lett Bay Nándorból gróf Váradi és így lett Bay Olgából előkelő dáma.

Leányainak neveléséről gondoskodni akarván, mindenképp kihozatta Párisba édes anyjukat, aki beköltözött az új palotába a leányokat pedig beadták a Sacré-Cœur intézetbe, ahova csak a legelőkelőbbek gyermekeit szokták befogadni.

A két leányka gyönyörűen fejlődött és midőn Bay Nándor öt-hat évvel ezelőtt hazajött látogatába, általános feltűnést keltett két leánykájával, akiket az imáadásig szeretett, *Olga*, az idősebbik akkor 13—14 éves lehetett. Aranyszőke haja, buzávirág kék szeme nagyszerűen illett halvány arcához. Viselkedésében fellépésében igazi francia volt. A másik a fiatalabb kis *Ilonka* tüzes szemű barna leány igazi magyar vér.

Bay Nándor ekkor 45—50 éves lehetett; koromfekete haja, huszadosan kipódrótt bajusza egyáltalán nem mutatták korát; előkelő fellépése, pazar költsége azonban mindjárt elárulta a párisi világlát. Budapesten az Angol királynőben szokott megszállani. Váradon saját házában szokott lakni, melyet atyja számára vásárolt a kártyán szerzett pénzből, később Budapesten állandó lakást is tartott.

Gyakran beszélt párisi nagyurasságáról. Elmondotta, hogy fogatókat tart, palotái vannak, a legelőkelőbb kaszinóknak alapító tagja, lányait a legelső diplomátusok versengenek, szóval nagy ur lett a váradi vargafutból. Elbeszélte azt is, hogy milyen előkelő barátai vannak. Határozottan jól emlékszem a következő szavaira, melyeket pár évvel ezelőtt mondott:

— Szívesen állok barátaim rendelkezésére. Most is megmentettem egy előkelő katonatiszt becsületét, akivel jó ismeretségben állok.

Nem lehetetlen, hogy ez a katonatiszt, akiről Bay beszélt, *Walsin-Esterházy* volt. Nagy mulatozás közben beszölte ezt el Bay Nándor, akiről akkortájt egész Nagyvárad beszélt, mert a cigányokat százforintosokkal fizette ki, még pedig úgy, hogy mindegyiknek a homlokára ragasztott egy-egy bankót.

De a sors az évek teltével hűtlen lett hozzá. Lassankint letűnt szencsecsillaga.

Rövid két-három év alatt, éppen mire leányai az intézetből kikerültek, teljesen *tönkre ment*.

Gyönyörű szép palotája, mely egy millió frankot ért meg, dobra került.

A nagy vagyonból nem maradt egyéb, mint egy pár versenypipa, melyek a politikai szereplésről itthon is ismert Bay Lajos neve alatt futtattak a francia turfcon.

A gondosan felnevelt leányok a fényes palotából egyszerre belekerültek a párisi élet posványába.

A szöke *Olga* művészi zongorázott ugyan, *Ilonka* pedig igen szépen énekelt, de nem igen vették hasznát tehetségüknek.

Szépségük könnyebb megélhetést biztosított számukra és atyjuk igen jól ismerte az ilyen ude szépség becsét és értékét.

A régi kaszinói barátok szívesen tették meg a leszerelt magyar gróf leányainak a pacemaker szolgálatot és így lett Váradi Olgából nagyvilági holgy, *Walsin-Esterházy* őrnagy barátnője, a felelevenített Dreyfus-per titokzatos szenzációja.

TÁVIRATOK.

Fiume.

Fiume, november 30. Az autonompárt tegnap este Jugo vendéglőjében bizalmas konferenciát tartott, melyet gróf Domini Vincze hívott egybe. Megjelent negyven volt városi képviselő, köztük dr. Maylander is. Kimaradt lovag Ossoinack, ki állítólag Budapesten időzik. Megválasztották a bizottságot, mely a reprezentanza választásra a tagokat kandidálja. Tervük az, hogy mind a negyvenhét lemondott képviselőt *újból megválasszák*, mely esetben Valluschnig a reprezentanzából kiesnék; ezért a tegnapi konferenciára nem is hívták meg.

Valluschnig e mellőzésért rendkívül neheztel s boszút forral mind a negyvenhét lemondott képviselő ellen s azon fog munkádkodni, hogy *közülök egy se jusson be újból a reprezentanzába*. Most még nem lehet tudni, hogy a liberálisokhoz fog-e csatlakozni, vagy megmarad-e az új emberekkel, az autonomistákkal.

Crispi.

Róma, november 30. A kamara, mely ma ismét összeült, egyhangulag elhatározta, hogy nem fogadja el Cipriani lemondását. Luzatti pénzügyminiszter előterjeszti a költségvetést és holnap akarja expozéját megtartani. A kamara hozzájárult a kívánságához. Az elnök ezután felolvastatja az igazságügyminiszternek a Crispi-ügyről szóló jelentését, amelyben a Crispi ellen folytatott eljárás egész a semmitőszékig, ennek az ítéletével együtt, el van mondva. Crispi kijelenti, hogy őt jogtalanul idézték a vizsgálóbíró elé, hogy felelősségre vonják a minisztersége alatt előfordult események miatt, amelyekről rágalmazták. Azt követeli, hogy a *képviselőház szuverénitása ítéljen felette*.

A román szenátus elnöke.

Bukarest, november 30. *Statiesco* Jenő szenátor, a szenátusnak tegnap megválasztott elnöke, a mai ülésen kijelentette, hogy a tisztseget egészségi szempontból *visszautasítani kénytelen*. *Statiesco* beszédében ismételt hangszóval, hogy a jelenlegi kormányt teljes erejéből támogatni fogja, elhatározásában azonban nem ingatható meg. Ezután egyhangulag *Gane* Miklóst, Jassy polgármesterét, a Bratiano-kabinet volt miniszterét és a szenátus jelenlegi alelnökét elnökké s helyébe *Orbesco* Pétert alelnökké választották meg.

Az albán forrongás.

Bukarest, november 30. Az itteni albán bizottság lapja kijelenti, hogy az albán mozgalomnak nincs más célja, mint Albániának autonómiát szerezni. Az Albánok nem akarják magukat a szultántól függetleníteni, de azt sem akarják, hogy a görögök, bolgárok és szerbek háttérbe szorítsák őket.

Szofia, november 30. Az Ó-Szerbia albán részeiben legutóbb történt események itt nagy izgatottságot keltettek. Azt hiszik, hogy Montenegro és Szerbia a mozgalom mögött állanak. A helyzetet itt *nagyon komolynak tartják*, mert a legutóbbi események könnyen előidézhetik a macedóniai kérdés felújítását, ami viszont az egész Balkánt forrongásba hozhatja.

A török-görög béke.

Konstantinápoly, nov. 30. A békeszerződés tizenegyedik fejezete dolgában folyó tárgyalásokat még nem fejezték be. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Kréta autonómiája.

Kánaa, november 30. Plakures-ben népgyűlés volt, amely a krétai keresztény lakossághoz körlevelet küldött, amelyben sajnálkozását fejezi ki azért, hogy Kréta autonómiájának ügye elhúzódik. A felkelők egyelőre maguk akarják a sziget kormányzatát kezükbe venni, törvénytseket felállítani és rendőrséget szervezni, hogy a garázdálkodásokat és rablásokat a tartomány belsejében megszüntessék.

Határsértő arnauták.

Belgrad, november 30. Az arnauták újabban Kursunje-nél és Prokuplje-nél határsértéseket követtek el. Vranjánál és Zeskovatz-nál csapatokat összpontosítanak s nagyobb mennyiségű élelmi szer gyűjtönek. A miniszteriumban felmerült már a kérdés, hogy a határőrség helyett jobb volna *rendes katonaságot* a határra küldeni.

Vasuti katasztrófa.

Varsó, november 30. Ma reggel fél 7 órakor a varosi vasut Ilusics nevű állomásán egy tehervonat a váltó hibás állítása következtében ugyanarra a vágányra került, a melyen ép egy személyvonat érkezett meg. A tehervonat mozdonya nekiment a személyvonat kocsiainak, amelyeket szétrombolt. *Tizenegy ember meghalt*, tizenkettő megsebesült, köztük négy súlyosan. A sebesülteknek nyújtott első segély után azokat Varsóba szállították a kórházba. A vizsgálatot megindították. Több vasuti alkalmazottat, akit mulasztás terhel, elmozdították állásától.

Robbanás egy hajón.

Bremerhaven, november 30. A „Darmstadt” német gőzösön gázrobbanás történt. Tizenegy ember többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Az anyagi kár csekély.

HIREK.

— Személyi hírek. *József* főherceg ma Münchenből Bécsbe érkezett és tovább utazott Alcsutra. — *Mária Jozefa* főhercegnő elfogadta az osztrák jótékonyági kiállítás női bizottságának védnökségét. — *Isabella* főhercegnőasszony, *Frigyes* főherceg felesége, ma délután Pozsonyból Bécsbe érkezett. — *Mária Terézia* főhercegnő ma este gyermekeivel Póába utazott.

— A miniszterelnök nem fogad. Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök pénteken, december 3-ikán nem ad kihallgatást.

— *Wlassics* ajándéka. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter ma negyven forintot küldött dr. *Herczegh* Mihály egyetemi rektornak, a menza akadémika javára a következő levél kíséretében:

Nagyságos rektor ur!

Meleg érdeklődéssel kísérem azt a mozgalmat, mely az egyetemi ifjúság anyagi helyzetének javítását célozza. Nagyságod buzgólkodásának, miként tudomásom van róla, sikerült máris e téren dicséretes eredményeket érni el. Vajha sikerülne a társadalmi felbuzdulást és jótékonyaságot minél nagyobb mértékben megnyerni e kiválóan nemes és igazi emberbaráti erényeket gyakorló szép intézménynek, hogy humanus feladatát a legterjedtebb mértékben betölthesse, s hogy minél több gondot és nélkülözést megszüntethessen és így minél számosabbaknál nyújthasson módot, ösztönt a zaklató gondok nélküli folytatható komoly tanulásra.

Örömmel csatolok a magam részéről e soraimezhez 40 forintot és kérem Nagyságodat, hogy ez összeget a Menza Akadémika céljaira felhasználni szíveskedjék. Fogadja Nagyságod igaz tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Wlassics.

— Viharok mindenfelé. A tegnapi nap során óriási viharok pusztítottak a kontinenst övező tengerek nagyobb részén, amelyek rendkívüli károkat okoztak úgy ember életben mint vagyonban. A vihar *végigsöpörte az atlanti oceánt* s a vége eljutott még a Földközi-tengerbe is. A beérkezett táviratok szerint úgy látszik, a legnagyobb ereje az angol és a belga partvidékeken volt az orkánnak. Fiumében óriási sirokkó dühöngött, amely annyira felkorbácsolta a tengert, hogy a hajók nem mertek se a kikötőbe bemenni sem onnan kiindulni. Sokkal veszedelmesebb volt a vihar Anglia partjain. London...

ből táviratozzák, hogy a partokon a szélvihar egész éjjel dühöngött s a dagály oly magas volt, hogy *harmincz év óta nem tapasztaltak ilyen abnormis tengeriért*. A vihar leginkább a nyugati parton okozott nagy károkat, még pedig különösen a Temse és a Medway folyamok torkolatánál. Attól tartanak, hogy a queensboroughi töltés beszakad. A Hollandiából *Queensboroughon és Vlissingenen* át menő postát a viharokozta pusztítások következtében Doweren keresztül fogják közvetíteni. A tenger árja több száz acre területű földet beborított s a Shernessben és a Boadstaestban levő kikötő-hidak egy részét elszakította. A Chermesshe és a Fort-Victoriába vezető vasúti vonalak víz alatt vannak, ugyancsak a Themse és a Medway folyamok mentén fekvő városok melyekben fekvő részei is. Wolvickban a tengerár előntötte az arzenált és a tengerész-kaszárnnyát is. Norfolk partja közelében *két hajó mindenestül elsüllyedt*. Az egyik hajón 11 ember pusztult el. Cornwall és Yorkshiro partvidékein *több hajó zátonyra* jutott. A szélvihar a la Manche csatorna másik részében is ugyancsak nagy pusztításokat okozott. Brüsszelből táviratozzák, hogy Heystben a töltés mentén fekvő pinczékét elborította a víz. A házak kerítései bedőltek. Az Oszten-déből jövő Fortunio gőzös a zsilipeknél megfűszellett, a legénységet azonban sikerült megmenteni. Az orkán nem kímélte a fashionable világ kedvencz fürdőzohelyét, Blankenberghet sem, ahol a vízáradás a töltést, a gyógytermet és sok épületet erősen megromgált. — Egy sancta-malói távirat szerint a Hasperren francia vitortás hajó Lissabonba menet Aurigny közelében *hajótörést szenvedett és néhány matróz kivételével a hajó személyzete mind elpusztult*. Egy Sassariből érkezett távirat azt jelenti, hogy Casteltordotól hét mértföldnyire *egy hajó lángba borult és elsüllyedt*. A tomboló vihar elől a hajók az ottani kikötőbe menekültek s így a pusztuló félben levő hajónak *nem mehetek segítségére*.

— **Mommsen nyolczvanadik születésnapja.** Mommsen Tivadart, a nagy német tudóst, nyolczvanadik születésnapja alkalmából a világ minden részéből elhalmozták gratulációkkal. A berlini egyetem művésziesen kiállított üdvözlő iratot küldött neki, a melyben ékes szavakkal dicséri a nagy tudós mindent felölelő alkotó szellemét, exakt munkáját s mindmáig a maga teljes épségében megőrzött lelkesedését és akaraterjét. Az összes német egyetemek küldtek egyébként üdvözlő iratokat. Charlottenburg város pedig megválasztotta díszpolgárának s tudatta vele, hogy a német császár engedelmével a város egyik utcáját Mommsen-utcának nevezte el.

— **Lenncavallo a Park-klubban.** Leoncavallo, a Bohémek ünnepelt zeneszerzője holnap a Park-klub intézőinek a meghívására meglátogatja a Stefánia-úti tündérpalotát, ahol tiszteletére nagyobb társaság fog összegyűlni.

— **Horváth Gyula emlékezete.** Az „Otthon” írói kör választmánya ma átvette Zilzer Antal festőtől Horváth Gyulának, a kör elhunyt alelnökének arcképét. Ugyanezen az ülésen elhatározta a választmány, hogy a névmagyarosítás megkönnyítése érdekében felir a belügyminiszterhez. Azt fogja ugyanis kérni, hogy az ilyenkor szükséges iratok legyenek helyegmentesek.

— **Megozáfolt híresztelés.** Bécsi tudósítónk azt telefonozza, hogy Bécsben ma mindenfelé az a hír volt elterjedve, hogy *gróf Kiełmansegg alsó-ausztriai helytartó öngyilkos lett*. A hír természetesen egészen alaptalan volt.

— **Bombamerénylet az aranybányában.** Déváról táviratozzák: Az Első Erdélyi Aranybánya Rézvénytársaság bojezai bányatelepén e hó 27-én *Wanek Ferencz* bányainspektor ellen este nyolcz órakor *bombamerényletet követtek el*. Az óriási robajra mindenfelől figyelmesek lettek az emberek, minthogy abban a szokatlan időben nem robbantanak a bányákban. A szelenczealakú bombát, úgy látszik, úgy dobták be az ablakon Wanek Ferencz bányainspektor lakásába. Az explózió ereje kidöntötte a szoba egyik falát s bezúzta az épület valamennyi ablakát. Emberéletben

nem esett kár, mert Wanek és családja az épületnek tulsó részében tartózkodtak. — Az esetről azonnal értesítették a dévai főszolgabíró, aki négy csendőrrrel megindította a vizsgálatot, amely eddig még *nem vezetett eredményre*. Annait azonban a munkások elmondottak, hogy nagy az elkéséredés Wanek bányafelügyelő ellen, aki a bányászok eddigi keresetét *a felére redukálta*, úgy, hogy abból a csekély összegből, amelyet mindenféle levonások után kézhez kapnak, képtelenek megélni.

— **Marietta di Dio milliói.** A budapesti orfeumok deszkáin is megfordult az a sikkes chansonette, akit polgári nevén Wiegand Máriának hívnak, a variéték és a bankárok világában ellenben Marietta di Dionak. Berlinből most annak a híre érkezik, hogy Mexikóban meghalt egy nagynénje, aki több millióra menő vagyonát reá hagyta. Anélkül, hogy a mexikói nagynének jószívűséget kétségbevonók, épen séggel nem tartjuk kizártnak, hogy egy nap a következő falragasz lesz olvasható Európa vaia melyik világvárosának utcáiban: „Marietta Di Diot, a milliomos örökösöt nagy áldozatok árán sikerült megnyernünk — mulatóhelyünk számára.” Szóval a szép Mariettára is lehet, hogy az impresszáriója testálta azokat a milliókat.

— **Az erdélyi csodafiu.** Székelyhid környékén egy csodafiurol szól a fáma. Ezt a gyereket a néphit felruházta azzal a mesés tulajdonsággal, hogy nagyító üveg segítségével *képes a föld gyomrába beletekinteni*. Több kísérlet, amit vele tettek, úgy mondják, bámulatosan sikerült. Most földtani „tip”-jei nyomán utatásokat rendeznek a gróf Stubenbergfőle áradalom területén, amihez a gróf megadta az engedélyt. A népmonda szerint ugyanis e helyen ásta volna el az ősi apátság, amikor a tatárjárás dult, minden kincsét. A fiu által megjelölt helyen találták is már, állítólag, több koporsót és csontvázakat.

— **Tragédia egy fűzfá körül.** Szegeden három-négy inasgyerek megfogadta egymásnak, hogy ugyanarra a fűzfára felakasztja magát. Az egyiket, a tizenhat esztendős Palotás Lajost, épen ma találták meg a Tisza partján azon a fűzfán lógva, holtan. Társa, Turucz István, már egy hete, hogy véget vett fiatal életének ugyanilyen módon. Harmadik cimborájuk, egy Rózsa Antal nevű fiu pedig tegnap akarta magát fölakasztani a fűzfára, de még jókor elejét vették. Ő mondta el azután, hogy milyen regényes módon akarták hárman eldobni maguktól elég korán megunt életüket, amelylyel már csak néki kell újra fölvenni a harcot.

— **A Balaton.** A mult heti hideg időjárás befagyasztotta a hatalmas Balaton vizét, az elmúlt napoknak a melege azonban ismét fölolvasztotta a vékony jégkéreg. Most, hogy ismét hidegre fordult az idő, megint befagyott a nagy víztükr s ha a hideg néhány napig kitart s a vékony jégkéreg megvastagodik, vigan megindulhat rajta a korcsolyázás.

— **Eirich Adél temetése.** Eirich Adélnak, az okatlan gyanúsítással halálba kergetett fiatal urileánynak az esete, a viharos politikai események között is élénken érdekelte a bécsi közönséget. A tegnapi temetésen óriási közönség volt jelen. Amikor az egyszerű koporsót a kocsira tették, nagy megindulás vett részt a közönségen s sok urihölgy hangos zokogásra fakadt. A halottas menetet tengersok ember kísérte ki a temetőbe.

— **Halálozás.** Grósz Adolf elhunyt 68 éves korában. Csak most tudtuk meg a gyászjelentésből az egész nevét. Akik ismertük, pedig sokan ismertük, Budapesten, nekünk csak Grósz bácsi volt. Mindenki szerette a jó magyaros öreg urat, aki külső megjelenésével is feltűnt, egy jó fejfel magasabb lévön minden közönséges halandónál. Az Abbázia kávéháznak volt hűségese látogatója és itt a politikai hírességű kerek asztal mellett foglalt helyet. Az elhunytban Nagy Sándor országgyűlési képviselő édes atyját gyászolja.

— **Zavargások Nyirbaktán.** Nyiregyházáról táviratozza tudósítónk: Nyirbaktán a szocialista agitátorok által felbujtogatott parasztság körében oly nagy az izgatottság, hogy *zavargásoktól lehet tartani*. A hatóság ma Nyiregyházáról csendőrséget küldött ki Nyirbaktára.

— **A budai rablógyilkosság.** Megirtuk már, hogy a mult héten *Peitl Karolin* gyári munkásnót halva találtak az iv-utczában levő szegényes kis lakásában. A kerületi tisztiorvos természetes halált konstatait, a kapitányság azonban a halál okának kiderítésére a bonczoló-terembe vitette a halottat. A bonczoló-asztalon volt már, mikor a nyakán szorosra kötött zsineteket vettek észre. Zsarnay rendőrtanácsos megindította a nyomozást s a meggyilkolt lakásán tartott házkutatás alkalmával kiderítette, hogy a módos hártan álló asszony minden értéktárgya és az aznap fölvevett heti bére és — a kapukulcsa eltűnt. Egy hétig tartott a nyomozás s ma már megvan az a pozitív eredménye, hogy tudják a valószínű rablógyilkos nevét és már országsszerte kórozik. A gyanuba fogott gyilkost *Wagner Ferencz*nek hívják, 17 éves, rosvott multu kőfaragó. Lopásért hét hónapig be volt csukva a gyűjtőfogházban, ahonnan szeptember 17-én szabadult ki. Az iv-utca 14. sz. házban, közvetlen *Peitl Karolin* szobája mellett vett föl ekkor lakást. Gyakori vendége volt a meggyilkoltnak, ismerte vagyoni állapotát, tudta, hol tartogatja a pénzét. Rovott multja, és hogy a gyilkosság napján eltűnt, ráterelték a gyanut. A gyilkos személyleírása a következő: Születési hely: Budapest. Születési éve: 1880. Vallása: róm. kath. Foglalkozása: kőfaragó. Beszél: magyarul és németül. Magassága: 161 centiméter. Arcza: hosszás, szeplős. Haja: sötétbarna. Szeme: kék, homályos. Szemöldöke: barna. Homloka: közép. Orra: rendes. Szája: rendes. Fogai: épek. Álla: kerek. Testalkata: közép. Különös ismertetőjel: a jobb kéz kisujja hiányzik. Megjegyzés: Szerbiába, Romániába és Bulgáriába szóló külföldi utlevele van.

— **A szabadkai diákok.** A szabadkai diákok, mint tudósítónk jelenti, valamely „inczidens” következtében, a *Fedora* tegnapi előadásán tüntetni akartak a színtársulat drámai primadonnájára, *Lányi Irma* ellen. A gimnázium igazgatója megtudta tanítványainak ezt a jeles szadékat s megtiltotta nekik, hogy az előadásra elmenjenek. Mindenesetre nem czélarányos, ha gimnáziumi tanulók tulságosan érdeklődnek a színház iránt, de ez még csak hagyjáni. Ellenben nagyon nehéz megérteni, hogy miféle „inczidensük” lehet középiskolai tanulóknak egy színház drámai primadonnájával?

— **A „Léda” balesete.** Az osztrák Lloyd társaság *Léda* nevű gőzöséről, melynek Fiuméba való megérkezése már napokkal ezelőtt esedékessé vált, jó ideje nem érkezett hír. Mint fiumei tudósítónk táviratozza, az *Adria* gőzhajós társulat *Deák* nevű gőzőse ma Fiuméba érkezett és a hajó kapitánya *Cattalinick* András jelentést tett a tengerészeti hatóságnál arról, hogy Braziliából Fiuméba jövet Lissától 15 tengeri mértföldre a Léda hajót, melynek gépe el volt törve, a nyílt tengeren találta. A Deák a sérült gőzöst Lissába vontatta.

— **Mire jó egy szindarab.** Az elmúlt vasárnapon Ausztria népei lázban voltak. Mindenki izgatottan leste a bécsi leveleket, így a pilseniek is. Millöckernek egy operettejét adták s a második felvonásban terjedt el a híre Badeni bukásának. Ezt az alkalmat felhasználta egy színész, akinek a darabban egy táviratot kell átadnia a kormányzóknak s mikor erre a jelenetre került a sor, a következő szavakkal adta át a sürgönyt:

— Távirat Bécsből. *Badeni lemondását a császár elfogadta.*

Óriási tapssal jutalmazta a közönség ezt a sikerült rögtönzést.

— **Ünnepelt főispán.** Szabadkai levelezőnk jelenti: *Schmausz* Endrét Szabadka és Baja városok főispánját nevenapja alkalmából tegnap este barátságos ovációkban részesítette Szabadka város közönsége. Fáklyásmenetet rendeztek a tiszteletére, amelyben részt vettek a városi tisztviselők, a törvényhatósági binottási tagok s a város polgárai nagy számban. Az üdvözlő beszédet a főjegyző tartotta. A főispán a város előkelőségeit ma estélyre hívta magához.

— **Garázdálkodó medvék.** A medvéknek és farkasoknak a legkedvesebb foglalkozásuk a garázdálkodás. Ezek a cinikus fenevadak a legnagyobb könnyelműséggel lépik át a társadalom korlátait s a számtalan betöréses lopás s idegen ingó rongálása

révén minduntalan összeütközésbe jönnek a bűn-jelöltörvénykönyv paragrafusai. Miskolczi levelezőnk arról értesít bennünket, hogy a Koburg herceg birtokát képező murányi fensíkon nagyon elszaporodtak a medvék. Az országuton járó-kelők gyakran látnak a hegyek oldalán medvéket sétálgatni. A napokban három medve elfogott valamiképen egy szarvastehenet s szétmarcangolta. Az áldozat bögésére egy erdőőr sietett elő s rálőtt a medvékre, a melyek erre befutottak az erdőbe. A méheseket is sorba látogatják s általában nagyon nyugtalanítják a környéket. Mindenesetre sajátságos, hogy ezek a medvék nem tartják tiszteletben a természetnek azt a szigorú intézkedését, hogy nekik ilyenkor télféle mély álomba kell merülniök s az entalpuszogatásán kívül semmiféle egyéb illetlenséget nem szabad elkövetniök. Itt nincs más mód mint vagy hajtóvadászatot rendezni rájuk vagy pedig póttanfolyamot tartani nekik a természetrajzi adatok nyomán a hivatalos medvék viselkedéséről a köz- és a magánéletben különös tekintettel a téli időszakra.

— **Uj templom a fővárosban.** Az Erzsébetváros új plébániatemplomának építési munkáit nemsokára befejezik. Szabadon áll már két karcsu tornya s a napokban helyezik el a főhomlokzaton *Kölle* Miklós és *Kiss* György szobrait. A jövő évben elvégzik a belső berendezést és *Erzsébet* királyasszony nevenapján már fölszenteli az új templomot az ország biboros primása.

— **Október statisztikája.** Október havában 1267 tüzeset volt az országban, 1,329.607 forintnyi kárt okozva 2399 károsultnak. 26 esetben volt a kár 10.000 forintnál több. Tüzeseteknél meghalt 10, megsebesült 28 ember. 146-szor gyújtogatásból származott a tűz.

A **tüdővésznek** 3800 áldozata volt októberben, legtöbbnyire a Duna-Tisza közén. *Szamarhurutban* 1200 gyermek pusztult el, főként Erdélyben.

Született a múlt hónapban 53.905 lélek, **meghalt** 37.668.

Házasságot 9244-et kötöttek, ebből Budapestre 487 esik. Vegyes házasság volt 1203. Keresztény-zsidó házasság 20, tíz esetben megegyezéssel a születendő gyermekek vallására nézve, ezekből egy szól a zsidó, kilencz a keresztény fél javára.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A téli tárlat megnyitása.** A műcsarnokban ma délután nyitotta meg *Wlassics* Gyula kultuszminiszter a téli kiállítást. Jelen voltak Perczel Dezső belügyminiszter, Schlauch Lőrincz biboros püspök, Bogisich Mihály címzetes püspök, Cseörgheő Gyula államtitkár, Bedő Albert nyugalmazott államtitkár, Szalay Imre miniszteri tanácsos, Szmracsányi Miklós osztálytanácsos, gróf Andrássy Géza, Gerlóczy Károly, Herczegh Mihály rektor és a sajtó képviselői. A kultuszminiszter Telepy Károly kalauzólása mellett nézte meg a tárlatot, mely holnap már a nagyközönségnek is megnyílik. A kiállítást reggeli 9 órától délutáni 4 óráig lehet megtekinteni 50 krajczár beléptdíj mellett, csütörtöki napokon esti 5-től 11-ig is. Vasárnaponként, a beléptdíj 20 krajczár.

* **Massenet új operája.** A francziák legnagyobb előzeneköltőjének, Massenet-nak egy új dalművét mutatták be a párisi Opéra Comiqué-ban. Címe *Sapho*, és szövegét Daudet gyönyörű regénye nyomán Cain Henrik és Bernéde Arthur készítették. Az ötfevonásos mű zenéje nem éri el a „Manon Lescaut” közvetlenségét és sok szépségét. A legjobban még az utolsó két felvonás tetszett. A főszerepben *Calvé* asszonynak fényes sikere volt. Massenet maga nem volt jelen a premiéren, ő egyáltalán nem megy el darabjainak sem főpróbáira, sem bemutató előadásaira. Premiére-estéken rendszerint neje társaságában odahaza teázni szokott és pontban fél tízkor lefekszik aludni. Másnap hajnali négy órától kezdve aztán rendelkezésére áll barátainak, ha ezek valami újsággal akarnak neki kedveskedni az előtte való osteről. A „Sapho” első előadását végignézte *Faure* elnök is és nyilván árult neki, hogy Párisban nemcsak a „Mesterdalnokok”-at adják elő, hanem egy-egy francia zeneköltő is szóhoz juthat.

* **Egy szerző nyilatkozata.** *Bosnyák* Zoltán, a nemzeti színházban bemutatott *Tisztító tűz* című drámájának szerzője ma a következő levelet intézte lapunk színházi rovatvezetőjéhez:

Mélyen tisztelt Uram!

A lapok jó része *Tisztító tűz* című darabomat az erkölcselenség vádjával illette.

Kötelességem önmagam iránt s úgy vélem, kérhetem is, hogy ez ellen tiltakozhassam.

A konvencionális házasság ellen írtam e darabot, mert a házasságnak ez a manapság annyira divatos formája „beszennyezi” a házasságot, amelyet a szerelem nemesebb szentséggé! ... És a: tisztító tűz!

A fővád, hogy azt hirdeti a darab: a bűnös szerelem a purgatorium, amelyben megtisztul a konvencionális házasságot kötött nő!

Ez a vád megdőbbentett.

Hiszen lépten-nyomon, ismételve és ismételve hangzik a darabban, az egész III. felvonás drámai része csak erről beszél:

„En, konvencionális házasságban élt s elbukott asszony, elszenvedem a társadalmi kiközösítést s felveszem bátran a szegénységgel a küzdelmet, örök hűséggel szeretve azt, a kiért elbuktam. Ez az én purgatoriumom.”

Ha darabomban ez az intenció elhomályosult, az én hibám. De erkölcselenséget eszmék propagálásának vádját visszautasítom.

Mélyen tisztelt uram kész szolgálja

Bosnyák Zoltán.

* **Az ezredévi emlék.** *Zala* György a nyugoti pályaudvar egyik óriási raktárában most mintázza az ezredévi emléket, amelyet az Andrássy-ut torkolatában, a városliget elején, állítanak fel. Közelebb fejezte be a főalaknak, Gábor arkangyalnak a mintáját. A kiterjesztett szárnyu angyal a magyar glóbuson áll s egyik kezében tartja Szent István koronáját, a másikban az apostoli keresztet. Az egész alak hét méter magas és mintegy harminczöt méter magas oszlopon emelkedik. Ez oszlop alján lesznek Árpádnak és vezéreinek lovas alakjai. Az emlékmű alapozási munkáit még a tél folyamán megkezdik, mert program szerint a főoszlop és Gábor arkangyal alakját a jövő évben fel kell állítani.

* **Filharmoniai hangverseny.** A holnapi filharmoniai hangversenyt Erkel Sándor vezeti, mint szólista pedig közreműködik benne *Carreno* Teréza zongoraművész. Végleges műsora a következő: 1. Beethoven II. szimfónia (D dur); 2. Herzfeld „Tavaszi idill” (kézirat, először); 3. Rubinstein zongoraverseny (D-moll) előadja Carreno; 4. Berlioz „Lear király” nyitány.

* **Egy Ibsen-paródia.** *Halbe* Miksa, akinek „Ifjuság” című drámája e télen Budapestén is színre kerül, mulatságos Ibsen-paródiát írt. A norvég költő „Rosmersholm”-ját ugyanis megtoldotta egy ötödik felvonással. Ebben a darab hősnője, West Rebeka, kiúszik a vízből és penziót nyit, amelybe bekerülnek Ibsennek összes erkölcsileg inficiált jellemei a „Kisértetek” Osvaldjától kezdve egészen John Gabriel Borkmanig. Kroll rektorból sok hánykódás után egy színésztrupp igazgatója lesz, aki Ibsenféle darabokkal elriasztja a közönséget. A paródiában sok az elmés ötlet; West Rebekát maga a szerző játszotta óriási hatás és kacagás mellett. Halbe ugyanis a párisi „Chat noir” mintájára Münchenben egy kedélyes bohème-társaságot alakított s ez adta elő a paródiát első jux-estélyén.

* **A Carl-színház jubileuma.** A bécsi Carl-színház, amelyben több, Magyarországról elszakadt szubret is működött az évek során, december tizedikén ünnepli fennállásának félszázados évfordulóját.

FŐVÁROS.

(Községi választások. *Szohner* Lajos, a terézvárosi választási elnök, a szavazás idejére *rendőri segédet* kért az *igazoló-választmánytól*. Vázsonyi Vilmos, a terézvárosi demokráta-párt vezetője pedig fölkerste ma délelőtti Halmos polgármestert, intézkedjék, hogy a rend fentartását ne rendőrekre, hanem a polgárságra bizzák.

A lipótvárosi **egyesült polgári párt** a kerület részéről törvényhatósági rendes tagokul Falk Miksát, Mezei Mór, Szilágyi Dezsőt, br. Kochmeister Frigyes, Pollák Illést, Beck Dénest, Visontai Somát, Vuk Gyulát, Bródy Lajost, ifj. Kohn Ármint, Adler Zsigmondot, a kerületi **választmány** tagjaiul pedig Deutsch Adolf nyomatulajdonos, dr. Mátrai Gábor orvos, Brunner J. Lipót gyáros, dr. Sebestyén

József ügyvédet, Vadászffy Jenő erdőmestert, Engel Nándor fakereskedőt, dr. Kemény Simon ügyvédet, id. Reisner Ignác építőmestert, dr. Nagel Ferencz ügyvédet, Kramer Miksa vendéglőst, Gelb Manó kárpitost, Engel Sándor gyárost jelölte.

A VII. **kerületben** a fővárosi köztörvényhatóságba a következőket jelölik: Márkus József, Dózsa Kálmán, Ehrlich G. Gusztáv, Grecsák Károly, Hudetz János, dr. Kohn Sámuel, Lád Károly, Marx János, Paksy Béla, Sennyey Ferencz, Szabó Béla, Szabó János.

Az **egyesült kerületi ellenzések** ma állították össze a részükről jelölt virilisták névsorát.

Az első kerületi svábhegyi és zugligeti választók tegnap szépen látogatott értekezletet tartottak, melyen egyhangulag elhatározták, hogy a jelenleg uralkodó polgári párthoz csatlakoznak és a hivatalos jelöltekre adják szavazataikat s e célból a választás helyére testületileg vonulnak.

(Az akta-gyár raktárai.) A közgazdák napról-napra szomorúan konstatálják három-négy iparvállalat bukását. Nem prosperál itt már semmi. De egy iparág virágzik; hónapról-hónapra jobban föllendül. Ezt az iparágat a főváros közigazgatásának a neve alatt rejtkezkedő akta-gyár képviseli. *Márkus* József vezérigazgató most szemléli meg a gyár helyiségeit, a raktárakat s örömmel tapasztalhatja, hogy az egyik szakosztályban éppen **tizenkilencezer akta hever elintézetlenül**. A szemlének egyébiránt, amelyet hivatalosan számonkérő széknek is neveznek; gyakorlati értéke alig van, mert a törvény az ügyosztályvezetőket és tisztviselőket a főpolgármester kifogásai ellen erős hástíval veszi körül.

(*Gerlóczy* nyugdíja.) A holnapi közgyűlés tárgyalja *Gerlóczy* Károly alpolgármester nyugdíjkérélmét. A tanács azt javasolja a köztörvényhatóságnak, hogy a nyugdíj évi 8000 forint legyen.

VIDÉK.

* (A nagy-rőczel iskola.) *Nagy-Rőczén*, hol a múltban egy pánszláv főgimnázium és tanítóképző rontotta meg nemcsak a város, de az egész Felső-Magyarország növekvő tót ifjúságát, hol a két évtizeddel ezelőtt bezárt intézetek helyén ma virágzó állami polgári és felső kereskedelmi iskola van, e hónap 28-án tartotta az ágostai evangélikus egyház a pánszlávok végső vergődése között közgyűlést, melyen nagy szótöbbséggel kimondotta, hogy iskoláját a felekezeti érdekek kellő megóvása mellett átadja az államnak. A közgyűlés szerfelett igaztolt volt. A templom, hol a közgyűlést tartották, tömve volt fölízgatott néppel, különösen asszonyokkal és leányokkal, akik igyekeztek megakasztani a közgyűlés rendes menetét. — Botto ügyvéd és Reuss lelkész igazgató beszédeket mondtak, ezekre a jelenlevő Kubinyi Géza képviselő válaszolt, fölvilágosítva a népet; ajánlotta elfogadásra a presbyterium határozati javaslatát, sőt az épületeknek az egyház tulajdonába való maradására módosítványt is nyújtott be s végül szemére lobbantotta Botto ügyvédnek, hogy adott ígértét, melylyel fogadta, hogy „szeretett magyar hazája ellen” nem izgat, megszegette, többé nem hisz; a történetekért Reuss Lajost és Botto ügyvédet teszi felelőssé, kik a zajongó és kiabáló pártok értelmi vezetői. *Stefáncsok* Károly polgármester, elnöklő egyházfelügyelő, ki tapintattal és eréllyel vezette a közgyűlést, fölvilágosította a jelenlevőket és elrendelte a szavazást, mely nagy izgatottság és zajongás között folyt le. Az államosító magyar párt 121 szavazattal 52 szavazat ellen győzött. Ezentul tehát Nagy-Rőcze rendezett tanácsu városnak, oly iskolája lesz, mely a kisdödvőtől — a felső kereskedelmi iskoláig egyöntetűen vezető növendékeit a magyar hazafiságban, a magyar nyelv teljes ismeretében. E sok idő és küzdelembe került államosítás kivívása különösen *Stefáncsok* Károly polgármesternek, Perjessy László állami felső kereskedelmi iskolai igazgatónak és Mihalik Dezső ügyésznek érdeme.

* (A szolnoki városatyák.) Szolnok város tisztviselői karának mandátuma ez év végén lejárt, a tisztújítás előkészítése a most 28-án történt városi képviselőválasztással kezdődött. Ez alkalommal nem érvényesültek sem országos, sem helyi politikai jel-szavak, s így a választások csendben, minden nagyobb emóció nélkül folytak le. A város tíz kerületében megválasztottak összesen 51 rendes és 30 póttagot.

* (Gromon államtitkár körutón.) Sopronból táv-
íratózzák: Gromon Dezső honvédelmi államtitkár
ma Sopronba érkezett, hogy megtekintse az épülő-
félben levő honvéd-főreáliskolát. Az államtitkár ki-
fejezte megelégedését az építkezés gyors haladása
felett.

* (A gyulai választás.) Ugron Gábor holnap
reggel Gyulára utazik, ahol pártívei fogadására nagy
előkészületeket tesznek. A választás holnapután lesz
s erős küzdelemre van kilátás. Egyelőre Bartha
Miklós előnyben van.

* (Villamos vasut és világítás Esztergomban.)
Egy budapesti mérnök ajánlatot nyújtott be Eszter-
gom városához, melynek értelmében a villamos világ-
ítás, ipari célokra szükséges villamos erőátvitel
bevezetésére és villamos közuti vasut építésére vál-
lalkozik. Az ajánlatot most tárgyalják s valószínűleg
el is fogadják.

* (Pancsova restaurál.) Pancsova város tör-
vényhatósági bizottsága, Rónay Jenő főispán elnöke-
lete alatt közgyűlést tartott, melyen az új tisztikart
választották meg. A közgyűlés minden nagyobb küz-
delem nélkül folyt le, a régi tisztviselők majd mind
megválasztottak. Polgármester lett: *Mattanovich*
Adolf, főjegyző *Szabó* János, tanácsnokok lettek:
Róth Ferencz, *Bogosszavljevits* O. és *Joanovits*
Sándor, ügyésznek dr. *Karattur* Artur, alkapitány-
nak *Bakasits* Sándor választották meg. A választás
után a polgármester letette a hivatalos esküt s
programbeszédében hangsúlyozta a hűséget a
királyhoz, igérte, hogy az ország törvényeit tisztelet-
ben tartja és a város felvirágoztatására törekszik.

* (Nógrád vármegye közgyűlése.) Mint balassa-
gyarmati levelezőnk telegrafálja, ma heves és viharos
közgyűlés volt Nógrád vármegyének. A közgyűlésen
Török Zoltán alispán elnökolt, ki a tárgysorozat előtt
meleg szavakkal emlékeztet meg a tegnap el-
hunyt Tihanyi Ferencz főjegyzőről. Az alispán
szavai után elhatározták, hogy ő felségéhez a
tiz szobor ajándékozásáért halálfeliratot intéz-
nek. Ezután felolvasták Vaszary Kolos herceg-
primás köszönő levelét, melyben a hozzá in-
tézett üdvözlőre válaszolt. Ezután az alispán beje-
lentette, hogy ő felsége Dániel László főispánt saját
kérelmére felmentette, kinek bucsulevelére válaszolva,
a vármegye köszönő levelet intézett, elismerését
fejezve ki tett szolgálataiért. A katonai akadémia
alapítványához Nógrád vármegye 400 forinttal járul.
Szcitovszky indítványára azonban oly kikötéssel,
hogy azt csak oly nőgrádmegyeyi ifjak élvezhessék,
kiknek szülei legalább tíz évig adóztak a megyében.

Az ellenzék igyekezett a közgyűlés rendes le-
folyását meggátolni, de törekvéseit a többség ko-
moly magatartásával meggátolta. Különösen izgalmas
volt a gyűlés az alispánnak a fegyelmi ügyekről
tett jelentése után, melyet *Szcitovszky* és báró
Jeszenszky kifogásoltak s *Pongrácz* árvaszéki elnö-
köt, valamint *Kassaczky* alügyészt, daczára a be-
szüntető eljárásnak továbbra is gyanúsították. Az
alispán és az árvaszéki elnök viszont *Szcitovszky*
alispánsága alatt történt rendtelenségekről szóltak.

A kölcsönös sértő kifakadásoknak Sréter
Alfréd felszólalása vetett véget. Török alispán ér-
lyes és higgadt vezetésének köszönhető, hogy komo-
lyabb botrányok nem történtek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A „*Borászati Lapok*” sajtópere. Mult évben
a *Borászati Lapok* szerkesztője Baross Károly
országos mogalmat indított a borhamisítás meggát-
lására. Egyik cikk által *Lessner* Samu tapolczai
borkereskedő sértve érezvén magát, *Baross* ellen
rágalmazás és becsületsértés miatt sajtópert
indított, melynek végtárgyalását ma tartották
meg Győrött. Vádolt hivatalos adatokkal igazolta, hogy
1895-ben Tapolczára 2000 hűt szeszt vittek és ebből
Lessner maga 700 hektolitert fogyasztott; azt
azonban beigazolni nem tudta, hogy a szeszt *Lessner*
műbor készítésére használta-e fel. Az esküdszék *Baross*
Károly vádlottat hét szóval öt ellen a becsü-
letsértésben vétkesnek találta, minek alapján a tör-
vényszék tizenöt forint fő- és öt forint mellék-
büntetésre ítélte.

— Elítélt oláh tüntető. A Tribunalban ígazó
cikk jelent meg, amely miatt íróját, *Barbutzot*, a
kolozsvári sajtóbíróság elítélte. A vádlott időközben
megszökött Romániába és az ítéletet is távollétében
hozták meg. Ebből az alkalomból Bucsum község-
ben néhány román ígazó, köztük több kiscgazda,
egy ügyvédjelölt, két pápa és két nő is, tüntetett a
magyarság ellen. A gyulafehérvári törvényszék el-

ítélte őket fogságbüntetésre és az ítélet most jog-
erősre lett.

— A polgári őrség parancsnoka. Szenzációs
gyilkossági bűnpert tárgyalását kezdték meg tegnap
a brüggei esküdszék előtt.

A vádlottak padján *Wauderauweraa* Ottó,
az osztondei polgári őrség parancsnoka ült. A vád
szerint megmérgezte a feleségét azért, hogy újra
nősülhessen. A vizsgálat folyamán azzal is gyanu-
sították, hogy hat gyermekét is ő tette el láb alól,
e vádat azonban nem tudták ellene beigazolni, noha
a gyermekek gyors egymásutánban, feltűnően gya-
nus körülmények közt haltak meg. A bűnt a vád-
lott szeretője, egy orvos neje derítette fel, akit
kezdetben azzal gyanúsítottak, hogy a mérget ő
adta *Wauderauweraa*nak, az eljárást azonban ebben
az irányban is megszüntették. Mint Brüsszelből
írják, a tárgyalásra száznál több tanut idéztek be s
az körülbelül két hétig fog elhuzódni.

— *Bergl et Comp.* *Bergl* Sándor, hítes sza-
badalmi ügyvivő és *Jámbor* Gyula műegyetemi
titkár sajtóperében ma reggel hat órákor hirdet-
ték ki az ítéletet. A bizonyító eljárás folyamán fel-
olvasták a főkapitányság ítéletét, mely *Bergl* Sándort
mérnöki czim jogosulatlan használata miatt ötven
forint pénzbüntetéssel sújtja; felolvasták továbbá a
berlini első államügyész átiratát, amely szerint
Bergl ellen *csalás büntetése* miatt az ottani tör-
vényszéknél eljárást indítottak, mely *Bergl* távol-
léte miatt szünetel. Végül felolvasták a buda-
pesti törvényszék határozatát, melylyel *Bergl*
Sándor négyrendbeli sikkasztás büntetése miatt vád-
alá helyeztetett. A királyi tábla azonban e hatá-
rozat megváltoztatásával a *Bergl* elleni eljárást meg-
szüntette. Kihallgatták *Bergl* tanuit: *Wartba*, *Witt-*
mann és *Rejtő* műegyetemi tanárokat, akik azon-
ban nem bizonyították *Jámbor* Gyula állítólagos
visszaéléseit. *Szily* Kálmán, a tudós akadémia fő-
titkára és gróf *Bethlen* Balázs képviselő, mint
erkölcsi tanuk *Jámbor* Gyulát tisztességes, kifogás-
talan jellemű embernek ismerik.

Az esküdték *Jámbor* Gyulát tíz szóval kettő
ellenében fölmentették, noha kimondták, hogy az
inkriminált közleményben van rágalmazás, ellenben
Bergl Sándorra tíz szóval kettő ellen kimondták
a vétkest.

E marasztaló verdikt alapján a sajtóbíróság
Bergl Sándort rágalmazás vétsége miatt a büntető
törvénykönyv 92-ik szakaszának alkalmazásával két-
száz forint főbüntetésre és száz forint mellék-
pénzbüntetésre ítélte. Elmarasztalta egyúttal száz-
husz forint költség hatvan forintnyi ügyvédi-munka-
díj megtérítésében, végül elrendelte az ítéletnek hir-
lapi közzétételét.

— Új sajtóügyi vizsgálóbíró. *Oláh* András
tegnap vette át *Richter* Antal ideiglenesen kirendelt
bírótól a sajtóügyeket. Az igazságügyminiszter ren-
delete alapján *Oláh* András bíró csakis sajtóperekben
fog vizsgálóbírói teendőket végezni.

A kerület oszlopai.

A járásbíró előtt egy erősen hizásnak indult
fiatal ember deklamál. Karjait keresztbe fonja,
mellét kidüleszti, elfogja a szónoki hév, hanem
azért nem jön tűzbe. Arcza érdekes sápadt, hangja
kimért, hideg marad. Csak gesztusaival árulja el,
hogy rettenetes nagyokat szeretne mondani. Sze-
rencsére azonban nem mond nagyokat. Időnkint
hátrafordul, büszke, lesújtó pillantással méri végig
azt az urat, aki a vádlottak padján ül majd szá-
nalmas, kicsinylő mosoly jelenik meg ajakán.

A fiatal szónok Budapest főváros hetedik ke-
rületének egyik vezérfőfia: dr. *Hartmann* Elek,
aki most panaszként szerepel a büntető járás-
bíró előtt.

Mögötte ül a vádlott. Igénytelennek látszó, ki-
csiny emberke. Pedig egyike a retenthetetlen korte-
seknek, aki egy szavával buktat és teremt minden-
féle képviselőjelölteket. Ő a kerület másik vezér-
főfia: *Ehrlich* G. Gusztáv.

Izeg-mozog, erősen fészkelődik a vádlottak
padján; a panaszos egy-egy kijelentésére felugrik,
mint aki borzasztó dolgokra szánta el magát, majd
egyszerre visszaül, hátraveti magát a padon és úgy

tekint körül a hallgatóságon; közbe-közbe jelentősen
integet egyik-másik barátjának, mintha azt akarná
mondani:

— Várj csak, várj! Ha majd szólásra kerülök,
egy szavammal lesujtom, megölöm ezt az embert.

Ha hihetünk a vádnak, *Ehrlich* ur egy szép
őszi éjszakán egynéhány kerületi matadorral haza-
felé bandukolt, midőn véletlenül találkozott *Hartmann*
Elekkel és kíséretével.

A vetélkedő férfiak a holdvilágnál ráismertek
egymásra. *Ehrlich* megállította hű csatlósait és
felkészülve vitézi párviadalra, odakialtott az ellenpárt
fejéhez:

— Te, *Hartmann*!

Hartmann megállt és kérdőleg, némán végig-
nézett a kis emberen.

— Te, *Hartmann*! Hát te azt mondtad, hogy
én királyi tanácsossáért folyamodtam? Én? És
királyi tanácsos?

— Mondtam hát.

— Hazug fráter vagy! És most menj, pana-
szolj be, ha úgy tetszik.

Hartmann Elek érthető módon felháborodott.
Ökleit összeszorította, de nem akart utczaí skanda-
lumot csinálni.

És följelentette *Ehrlich* G. Gusztáv urat becsü-
letsértés vétsége miatt. Ily előzmények után kerültek
ma a járásbíró elé. *Hartmann* Elek megmarad
amellet, hogy *Ehrlich* királyi tanácsossáért folya-
modott.

Ehrlich: Hazugság!

Hartmann: Hallja! Moderálja magát! Most
nem vagyunk az erzsébetvárosi körben! Érti?
Ehrlich: Beszélhet én nekem! (Derültség).

Hartmann: Igenis, királyi tanácsos akart
lenni. Be is nyújtotta kérvényét. Be hát! Ő maga
mondotta el nekem. Hozzám jött és így szólt:
Hartmann! Te vagy az egyedüli, akit szeretek ebben
a kerületben, a többiek mind „hámajrem”-ek.

A bíró: Mi az: „hámajrem”?

Dr. *Hartmann*: Zsidóul azt teszi, hogy „sza-
marak”.

Ehrlich: Lengyelül! Az ő nyelvén! Kérem,
én sohse mondtam azt, hogy „hámajrem”. Nekem
az nem szokásom.

Dr. *Hartmann*: Mondott egyebet is, mást is.

A bíró: Ugyan hát járja ez? Simítsák ki az
ellentéteket. Béküljenek ki! Hiszen önökre szüksége
van a kerületnek.

Ehrlich Gusztáv (rámutat *Hartmannra*):
Erre az emberre nincs szüksége a kerületnek!

Dr. *Hartmann* (egyszerűen hátat fordít
Ehrlichnek).

Eötvös Károly (*Ehrlich* védője): Hát ké-
rem: fentartja ön amaz állítását, hogy *Ehrlich*
királyi tanácsossáért folyamodott?

Dr. *Hartmann*: Igenis, fentartom.

Eötvös Károly védő: Pedig ha ettől elállana,
magam is azon lennék, hogy béküljenek.

Dr. *Hartmann*: Hát kérem, sértés van abban,
ha valaki királyi tanácsos akar lenni? Van-e törekvő,
ambiciózus ember, aki nem akarna királyi taná-
csos lenni?

Eötvös Károly: De van ám!

Dr. *Hartmann*: Nincs!

Eötvös Károly: Egy közpályán levő emberre
nézve sértő, ha azzal gyanúsítják, hogy ember-
társai bizalmát önző célokra akarja kiaknázni.

Dr. *Hartmann*: Hát hiszen nem mondom én
azt, hogy *Ehrlich* maga nyújtotta be a folyamodást.
Jó emberei tették.

A bíró: Tehát közvetlen tapasztalásból nem
tudja?

Dr. *Hartmann*: Nem. Egyébíránt nem akar-
tam o híreszteléssel *Ehrlich* urat megsérteni.

A bíró: No lám!

Ehrlich Gusztáv: Hát az a bizonyos „há-
majrem” szó? Azt sem mondtam én a kerület em-
bereire soha.

A bíró: Nos?

Dr. *Hartmann* (mosolyogva): Lehet, hogy
rosszul emlékszem.

Szóval — szépen kibékültek.

És a hetedik kerületben újra szent a béke.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A király *Tmák* József zólyomi esperesplébánost a beszercebányai székesegyház tiszteletbeli kanonokjává, a vallás- és közoktatási miniszter *Hermann* Gyula okleveles rajztanárt az alsó-kubini állami polgári iskolához rajztanítónak, *Holczer* Béla okleveles gépészt az iparművészeti múzeumnál gépészi, *Rehák* Margit, *Pauler* Anna, *Aizelo* Julia okleveles tanítókat a torontál-vásárhelyi közégi elemi népiskolához rendes tanítóknak nevezte ki.

Új anyakönyvezetők. A helygyminiszter a kerületi kúria alá *Balla* Illés, a román-világosiba *Pap* Sándor közégi jegyzőt anyakönyvezetővé, a kúria alá *Angelina* József jegyzőt irnokot, a kerületi *Dirle* László közégi irnokot, a simonyi falvaiba *Schleifer* Károly állami tanítót, a nagy-kamarásiba *Tikker* József közégi irnokot anyakönyvezetők helyettesekké nevezte ki.

Pályázatok. Piskolton postamesteri, a temesvári királyi ítélőtábla kerületében több segélydíjas joggyakornoki, a zágrábi fővármihatalnál vámtiszt, a verseczi járásbírósnál albirói, a rózsaszevi törvényszéknél aljegyzői, a margittai járásbírósnál végrehajtói, a varasdi pénzügyigazgatásnál irodavezetők, a miskolci törvényszéknél telekkönyvezetők, a temeskubini járásbírósnál aljegyzői, a szegvárdi királyi ügyészségnél alügyészi, az ipolyvári törvényszéknél aljegyzői, a malaczkai járásbírósnál aljegyzői állás van üresedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, nov. 30. (Utótőzsde) Jóllehet az irányzat javult, az üzleti forgalomban mégis tartózkodás nyilvánult. Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 355.87, Magyar hitelrészvény 387.— Anglo-bank 162.50, Bankverein 256.—, Unionbank 296. Länderbank 223.—, Osztrák-magyar államvasut 338.62, Déli vasut 79.25, Elbervölgyi vasut 263.—, Észak-nyugati vasut 249.—, Török dohányjüvedék 152.50, Rimamurányi vasut 249.—, Alpesi bányarészvény 132.50, Májusi járadék 102.35, Magyar korona-járadék 100.10, Töröksorsjegy 61.60, Német birodalmi márka 58.96.

Berlin, november 30. A mai tőzsde eleintén ingadozó magatartású volt, de utóbb az irányzat szilárdult főleg a bányáértékek mozgalmából kiindulva. Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 223.10, Disconto társaság 201.60, Darmstadti bank 158.—, Deutsche bank 207.30, Drezdai bank 159.62, Handelsgesellschaft 175.30, Nationalbank 159.62, Osztr.-magyar államvasut 143.97, Déli vasut 34.37, Gothard vasut 147.60, Svájci északi vasut 105.90, Olasz déli vasut 135.—, Olasz közepetengeri vasut 99.25, Olasz járadék 150.—, Török sorsjegyek 115.25, Mexikói kölcsön 95.60, Lauraköl 177.50, Dortmundi 97.—, Bochumi 201.60, Gelsenkircheni 188.37, Harpeni 190.—, Hibernii 204.40, Trust 176.50, Északnémet Lloyd 102.60, Magánkamatláb 4 1/2%.

Páris, nov. 30. A mai tőzsde irányzata szilárd volt. Jegyzetek: 3%-os francia járadék 103.67, 3%-os törlesztéses járadék 102.27, 3 1/2%-os törlesztéses járadék 106.55, Francia bank 3770, Credit Foncier 655, Szuezi csatorna részvény 3270, Egyiptomi kölcsön 515.—, Spanyol külföldi kölcsön 61 1/2, Magyar aranyjáradék 104 1/2, Olasz járadék 95.62, Orosz kölcsön 102.60, Új orosz konzol 94.25, Portugál kölcsön 20 1/2, Ottomán bank 587.50, Osztrák Länderbank 490.—, Osztr.-magyar államvasut 730, Déli vasut 187.50, Rio Tinto 621.50.

Pétervár, nov. 30. Egy császári ukáz elrendeil az egyharmad imperiál értékű *ötrabefes* aranyjénezeknek a verését és forgalomba hozatalát. Egy másik császári ukáz az orosz állami hiteljegyek szövegét a következőképp változtatja meg: „Az állami bank a hiteljegyeket az összeg nagyságának korlátozása nélkül aranyértékre váltja be. Egy rubel egyenlő 1/10 imperiállal és 17.427-dolli tiszta szinaranyat tartalmaz. Az államhiteljegyeknek aranyértékre való beváltására az összes állami vagyon nyújt biztosítékot. Az államhiteljegyeknek az egész birodalomban egyenlő kurzusa van az aranyértékkel.

Mezőgazdaság.

Gabonakivitelünk hanyatlása. Az idei rossz termés kifejezésre kezd jutni az áruforgalmi kimutatásokban is. A központi statisztikai hivatal októberi füzetének adatai szerint buzából tavaly októberben 800.926 qt, az idén ellenben csak 203.534 qt vittünk ki, rozsból az idén 113.260 qt, tavaly 354.913 qt, árpából az idén 656.977 qt, tavaly 898.172 qt, gabonalisztból az idén 404.457 qt, tavaly 737.862 qt, stb. s kisebb-nagyobb csökkenés észlelhető a többi gabonaneműeknél is. Csökkent továbbá a korpakivitel is mintegy 130 qval.

Az állatbiztosítás Bajorországban. Bajorországban azelőtt az állatbiztosításra a gazdák közönségnek nem volt más alkalmatossága, mint a közégi

szövetkezetek, amelyek e célra legalkalmasabbak is, csak hogy kivételes rossz években a tömeges károk miatt vagy fizetésre képtelenné válik, vagy túlságosan sok díjat vet ki tagjaira. Ezen van hivatva segíteni a „Bajor Országos Állatbiztosító Intézet“, mely 1896. november hó 1-én kezdte meg működését. Az orsz. állatbiztosító-intézet az állami tűzkár-biztosító kamara kezelése alatt áll. Az országos állatbiztosító intézet voltaképpen csak az egyes közégi biztosító-szövetkezetek viszontbiztosítására szolgál, aképen, hogy a kárpótló összegek felét a közégi szövetkezet, felét az országos intézet fűdözi, de a kártérítés egész összegét az országos intézet legott a káreset bejelentése után az állampénztárral kifizeteti, hogy a kárvallott gazda ne legyen kénytelen kölcsön-márhat beállítani, vagy eladósodni. Kárpótlás: elhullott állatért a biztosított érték 70%-a; a kényszerből levágott állatért 80%. Az országos intézet a következő forrásokból fedezi költéseit: az államtól alapításakor kapott 500.000 márka kamatából; törvénnyel biztosított évi 40.000 márka állami adományból; a hiányt az év végén a kötelekbe tartozó közégi állatbiztosító-szövetkezetekre a biztosított érték arányában rója ki. Az országos intézet tehát valóságos viszontbiztosítást teljesít, a mellett kiküldötteivel minden évben oktatja és ellenőrzi a közégi szövetkezeteket. A közégi szövetkezetek saját szükségletüket a biztosított felektől a biztosított érték arányában szedik be. A biztosítás szarvasmarhára és kecskére terjed ki. Az országos intézet fennállásának első 10 hónapjában (1897 szeptember 1-ig) 810 közégi szövetkezet tartozott a kötelekbe, amelynek összesen 36,477 gazda volt tagja. A biztosított állomány: 169,653 darab szarvasmarha és 12,653 darab kecske, 36,424,780 márka értékkel. E 10 hónap alatt 3599 káreset fordult elő. A kárpótlás összege 508,183 márka volt, miből a testrészek értékesítése révén 159,869 márka, vagyis 31.4% folyván be, a biztosítás tényleges terhe 348,314 márka volt. Ezt — úgy látszik — a biztosított érték után 1%-ban kivett díjból fedezik majd a gazdák és közel százezer márka marad a tartalékok számára is.

A vetések állása a Délvidéken. Mint lapunknak írják: az őszi vetések Torontálmegyében és a Szerémségben igen rosszul állanak. Eltekintve attól, hogy a felhasználott vetőmag silánysága miatt a buza sok helyen nagyon gyéren kelt ki és annak gyenge csiraképessége miatt nem fejlődik, az egerek rendkívül nagy kárt okoznak ezen a vidéken. A szárazságban és enyhe időjárásban ezen kártékony állatok roppantul elszaporodtak és a kisarjadzott veteményt tövig lelegetik. Egész földterületeket a tavasszal újra kell majd megmunkálni és így az ősszel elvetett drága vetőmag is kárba veszett.

A mezőgazdasági statisztika. Az utóbbi időben az agrárstatisztika fontossága Európaszerte nagy mértékben növekedett. Nemcsak a statisztikai érzék általános terjedésének tulajdonítható ez, hanem a mezőgazdasági viszonyok átalakulásának is, mely a közgazdaság emez elsőrendű ágára fokozott mértékben fordította a közfigyelmet. Nálunk, hol a mezőgazdaság egész közgazdaságunknak létealapja, a részletes és megbízható mezőgazdasági statisztika kétszeres fontossággal bír. Ez a meggyőződés bírta rá a magyar törvényhozást, hogy az 1895. évi VIII. törvényezikk által megadja az alkalmat és eszközöket a minden tekintetben megfelelő agrárstatisztika létesítésére, az évenkénti aratási adatok gyűjtése számára is biztos alapot teremtvén. A nagy összeirási munkát a múlt év végén sikeresen végrehajtott s a roppant terjedelmű, gazdag anyag szakszerű feldolgozásával a földművelésügyi m. kir. miniszter a magyar kir. központi statisztikai hivatal bízta meg, mely a munkálattal annyira előrehaladt, hogy a több kötetre terjedő mezőgazdasági statisztikai nagy forrásműnek I. és II. kötete máris megjelent. A mű nem szorítkozik a szorosabb értelemben vett Magyarországra, hanem felöleli Horvát-Szlavonországok adatait is, és így az egész magyar birodalom mezőgazdasági viszonyainak fogja teljes és hű képét nyújtani. Az egész sorozat öt nagy kötetből fog állni, körülbelül 840 foliót öt terjedelemben. Mind az öt kötetnek előfizetési ára 30 forintban állapított meg. Az előfizetési pénzek 1898. február hó 1-ig küldendők be ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésébe.

Gazdasági állapot Szerbiában. Monarkánk belgrádi főkonzulja jelenti, hogy az őszi kalászosok vetését kedvező időjárás mellett befejezték. Október hó folyamán a még künn maradt kukoricát is betakarították. A kukoricatermés közepesnek mondható. A későn vetett kukorica rossz minőségű termést adott, ez nehezen lesz eltartható és csak takarmányozási célokra alkalmas. Szalastakarmány elcigendő termett. A szilva dusan fizetett és magas áron volt értékesíthető. Október hó végén az aszalt szilva ára métermázsánként 30—38 frank közt változott. A szüret ellenben általánosan rosszul sikerült; a termelt bor az ország szükségletének fedezésére sem lesz elégséges.

Ipar és kereskedelem.

A kartelekrol. Azon vélemények között, amelyek eddig a kereskedelmi kamarák részéről a kartelekrol elhangzottak, mindenesetre kiváló figyelmet érdemel a budapesti kereskedelmi és iparkamara nyilatkozata, amely a kamarának ma kiadott évi jelentésében foglaltatik. Alig vonható kétségbe — ugymond a kamara — hogy akkor, amidőn valamely iparágban a termékek árai tartósan oly mély fokra szállnak alá, amely az iparágban eredményes üzést egyáltalában lehetetlenné teszi, akkor szükséges oly eszközöket alkalmazni, amelyek a válság veszedelmét elhárítani alkalmasak. Ha tehát akár észszerűtlen túltermelés, akár egészségtelen túlverseny vagy másnemű válságos hatású viszonyok következtében az árak oly alacsonyak, hogy tönkretűtással fenyegetik az illető iparágat, akkor nem lehet a közérdek ellen irányulónak tekinteni, ha az illető iparérdekeltek kartelbe állanak. De ezen egyesülésnek jóhiszeműnek és a kényszerhelyzet által parancsoltnak és minden mellékcélzattól és jég-talan haszonhajhásztól vagy a fogyasztóközönség kiaknázására irányuló törekvéstől egészen mentnek kell lennie, azzal a tiszta célzattal, hogy egyedül a termények teljes elértéktelenedését gátolja meg és az illető iparágban életképes fennmaradását biztosítsa. Ellenben ha az ily kartelek a jelzett kényszerítő okok nélkül hozatnak létre és ha észrevehetőleg egyeduráságot létesítenek és a fogyasztóközönség vagy egyéb érdekeltek uszoraszerű kizsákmányolására irányulnak, avagy ha ez a kartelmegállapodások következtében tényleg beáll, ebben az esetben a kartelek aggályosak, a közgazdasági érdekekbe ütközök. Ily szempontból kell nálunk a karteleteket megbírálni és akkor a két véglet között a békés középutat meg fogjuk találni. — **A szegedi kereskedelmi és iparkamara** legutóbbi gyűlésén tárgyalás alá vette a kartelek kérdését és elhatározta, hogy a kormányt feliratilag arra fogja kérni, hogy a karteleteket törvényes intézkedésekkel szorítsa meg, minek keresztülvitelére ajánlja, hogy kartel-hatóság létesíttessék, melynek külön szaktanácsa lenne olyképp, hogy abban a kereskedelmi és iparkamarák kellőképp képviselve legyenek. A határozat-hozatalra azon indító okok szolgáltak, hogy a mezőgazdasági közönség ezen kartelek áldozata, mert míg egyrészt a gazdasági munkabér mindinkább emelkedik, másrészt a nyers termények ára napról-napra csökken s így a mezőgazdák csekély jövedelmükből a kartelek megdrágította cikkeket képtelenek beszerezni.

A somlyóvidéki borok ára. Az ideai somlyói borok jósága a vevők egész tömegét hozta a Somlyóra vásárolni. Régen volt a Somlyón ily rövid idő alatt annyi vevő, mint most. Vevők naponta vannak s ez idő szerint már több mint négyezer hektoliter bort adtak el a Somlyóról. Hozzávetőleges számítás szerint, az ideai termés a Somlyón mintegy 9—10,000 hektoliter, így a termésnek már majdnem fele eladatott. A bor ára némileg emelkedett is. Ez idő szerint az árak 100 literenkint 20—40 forint kelnek.

Kamarai választások Miskolcra. A miskolci kereskedelmi és iparkamara ma ujjaalakult. Elnökké újra *Radvány* István kir. tanácsost, alelnökké *Kócs* Somát és *Stiegler* Ferenczet választottak meg.

Olasz borok Fiumében. A olasz borok beözölése Fiuméba november havában oly mérveket öltött, amire még nem volt példa a kikötőváros történetében. A mint „Bor. Lapok“-nak onnan írják, ez idő szerint körülbelül 14.000 hordó olasz bor van Fiume felé uton, ami közel 100,000 hektoliternek felel meg. A tömegesen érkező borküldemények minden más áruforgalmat háttérbe szorítanak. A fiumei szabad területen (punto franco), ahol a vám- vagy fogyasztási adó alá eső árukat helyezik el, amely tehát vámtól mentes, ma nem látni egyebet, mint bort. Szerencse még, hogy az idén a lisztkivitel és a cukorexport szünetel, mert máskülönben a forgalom okvetlenül megakadt volna. A múlt héten a borforgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében anktó volt a magyar királyi tengerészeti hatóságnál, amelyen résztvettek a fővármihatalnak és az államvasutaknak a kiküldöttei is. Az értekezlet kíváncsnak jelezte, hogy az elvámolás alá eső borküldemények szükség esetén a szabad területen kívül is elhelyezhetők legyenek, természetesen kellő felügyelet mellett. Az anktó után a tengerészeti hatóság felszólította az összes érdekelteket, hogy a rivákat és mőlőkat elborító borküldeményeiket, amelyek miatt az ujonnan érkező hajók a legnagyobb nehézséggel képesek csak kikötni, azonnal szállítsák el, különben ezt az illető

költségére a hatóság cselekszi meg, amely esetleg a kikötőszabályzat értelmében még büntetést is róhat ki a felekre. A behozatal rohamos emelkedése, míg egyrészt a magyar termék elégtelenségét bizonyítja, másrészt az olasz borok idejé jó minőségére vezet-bető vissza.

Munkások rokkant- és nyugdíjgyesülete Kasán. Levleleznők értesítése szerint a napokban Kasán Siposs Andor Gyula ottani gyáros elnöksége alatt megalakult a kassai iparosok és munkások rokkant és nyugdíjgyesülete. Az új egyesület célja a munkaképtelen odaváló munkásokat, nemkülönben özvegyeiket és árvaikat gyámolítani. Az egyesület működését már 1898. január hó elsején szándékozik megkezdeni.

A Nemzetközi kőolajipar r. t. ma tartotta II. rendes évi közgyűlését. Az 1897. április 30-ig terjedő üzleti évről előterjesztett igazgatósági jelentés szerint az „Etoile Roumaine” bukaresti társaság, melyről a Nemzetközi kőolajipar r. t. részvényrészese: által a legjelentékenyebb mértékben van érdekelve, a lefolyt üzletévben minden irányban nagy horderejű átalakulásokon ment át. Az ország legkiválóbb, már jelentékeny nyersolajtermelést nyújtó olajterületeinek megszerzése és bérbevétele által a társaság Románia összes nyersolajtermelésének mintegy 65 %-át biztosította magának és azóta 20 fűtő-felszerelésnek üzembe helyezésével, melynek számát most 30-ra emeli, megtett minden intézkedést, hogy termelését már a jövő év folyamán megkészszeresse. Elismert szaktekintélyek geológiai vizsgálódásai a társulati területek olajgazdagságát konstatálták és már az eddigi furási munkálatok eredményei nemcsak megerősítették ezen feltevést, hanem továbbra is a legszebb reményekre jogosítanak. Campinában legnagyobb méretekben egészen újonnan épült petroleumfinomító — Európában most egyike a legjelentékenyebbeknek — egy ugyanott gazdagon felszerelt új nagy műhely furási szerszámok és furási anyagok előállítására, valamint egy Bukarestben létesített, szintén teljesen új kőolaj-gyár, mely kitűnő gyártmányokat szállít, kifogástalanul működnek, szintegy egy Constanzában felállított gyár, a petroleum-kivétel céljaira szükséges pléh-dobozok és faládák előállítására. Ugyancsak az export céljaira szolgálnak a Danubius hajógyár által épített legújabb rendszerű tartányhajók, a giurgevoi és constanzai installációk, valamint két épülőfélben levő nagyobb installáció Budapest és Regensburgban, míg a Románia nevezetesebb városaiiban felállított tartányok a belföldi fogyasztás kielégítését vannak hivatva megkönnyíteni. A társaság összes gyártmányainak kelendősege kielégítő. A finomított petroleumnak az elmúlt évben tetemesen leszállt ára Romániában az utolsó hónapokban ismét lényegesen emelkedett és a legutóbbi időben különösen erős kereslet mutatkozott nyers olaj és residuák után fűtésre való felhasználás céljából. Románia ugyanis nem rendelkezve saját kőszénrel, eddig kénytelen volt a vasutak és a magániparnál mutatkozó szükségletét fűtési anyagokban a külföldről fedezni. Az utolsó hónapokban nagy fordulat állott be e téren, amennyiben egy vasutak igazgatósága, mint a magánipar körében intézkedéseket tettek, hogy úgy mint Oroszországban a belföldi anyaggal — naphta és naphta-üledékkel — való tüzelésre áttérjenek. Az évi szükséglet e tekintetben 150—200.000 tonnára becsülhető, melynek kielégítése természetesen csak néhány év alatt várható. Már ezáltal is a társaság fejlődése előtt a legszebb kilátások nyílnak. A „Société anonyme belge des pétroles de Galicie” című társaság, melynél a Nemzetközi kőolajipar részvénytársaság szintén, de csak mérsékelt összeggel van érdekelve, területeinek kiaknázását kedvező kilátások között vette fogantatba és szintén kielégítő fejlődést ígér. Az igazgatóság által tett indítványoknak megfelelően a közgyűlés elhatározta, hogy a kor. 82.513.96-ot tevő tiszta nyereségből az 1895/96. évről áthozott veszteség fedezése és a tartalékalapnak alapszabályszerű javadalmazása után fennmaradó összeg új számlára vitessék, továbbá, hogy a részvénytőke 10.000.000 koronára felemeltessék és az alapszabályok ennek megfelelően módosíttassanak. A felügyelő bizottság eddigi tagjai újból megválasztottak.

Kőbányai sertéslétszám nov. 30. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51 $\frac{1}{2}$ —52 $\frac{1}{2}$ krajczárig. Közép (páronként 251—320 kilogr. terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 kilogr. terjedő súlyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogr. felüli súlyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 230—260 kilogramm súlyban) 50—51 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 50—51 krajczárig. Sertéslétszám: november 28. napján volt készlet 20.532 db. nov. hó 29-ik napján felhajtott 1488 db, nov. hó 29-én elszállított 494 darab, nov. hó 30-ik napjára maradt készletben 21.526 darab. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti sertés-konsumvásár november 30. A ferenctvárosi sertés-konsumvásárra nov. 29-én érkezett 1114 drb, november 28-ról készlet 2179 darab, összes felhajtás 1593 darab, elszállított

budapesti fogyasztásra 796 darab, elszállítatlan maradt 797 darab. Napi árak: Malaczkok 35—40 kr., 120—180 kilogr. súlyban 49—52 krig, 220—280 kilogr. súlyban 50—52 $\frac{1}{2}$ krig, A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi sertésvásár, nov. 30. A mai vásárra felhajtottak 7668 darab sertést és pedig 1527 darab nehéz bakonyit, 2075 darab könnyű bakonyit és 4066 darab süldőt. A gyengébb felhajtás következtében könnyebb bakonyi 1.50 fittal drágult; fiatal sertés 2 fittal drágábban fizetett. Nehéz bakonyi 45.50—49.50 fitt, kivételesen 50 fitt, könnyű bakonyi 43—48 fitt, süldő 32—42 fitt 100 kilogrammonként.

Közlekedés.

Az államvasutak beruházásai. A kereskedelem-ügyi miniszter a m. kir. államvasutak igazgatóságának javaslatára megengedte, hogy a beruházási kölcsönből 1898-ban 20 drb. I. a. osztályú gyorsvonatu szerkocsis mozdonyt és 6 darab kézi fékkel ellátott elsőrangú szerkocsit rendeltesse meg. Hogy ugyanabból a hitelből hány III. g. osztályú mozdony szerkesztésük be 1898-ban, amelyek nagy forgalmu, vagy kedvezőtenélb emelkedési viszonyokkal bíró vonalakon alkalmazandók, az a vonalak felépítménye és a hídzerkezetek szilárdságához képest fog megállapítani. Mind a három rendbeli beszerzésre 1898-ra 2.880.000 fitt van előirányozva.

Vasuti előadások. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet ut-, vasut- és hidépítési szakosztálya oly előadások rendezését határozta el, melyek a vasutgy jelenlegi állapotát lehetőleg teljes egészében tüntessék föl.

A tervbe vett előadások a következők: 1. A magyar vasutgy történetének vázlata, különös tekintettel a provizóriumú évek vasuti tervezetéire. Előadó: Gonda József. 2. Előmunkálatok: Szesztay László. 3. Alagutak: Kain Albert. 4. Vasuti felépítmény: Kovács Gyula. 5. Pályaudvari berendezések: Speidl Bódog. 6. Forgalmi eszközök: Dvorak Hubert és Kelenyi Odón. 7. Vasuti hidak fejlődéstörténete: Zelovich Kornél. 8. Vasuti hidak alépítménye: Richter Károly. 9. Tarifa és forgalmi politika: Jellinek Lajos. 10. Vasuti jog: Neumann Károly. 11. Forgalom-lehonváltás: Uhlarik Béla. 12. Keskenyágú vasutak: Bánki József. 13. Fogaskerekű vasutak: Spányi Kálmán. 14. Drótkötélvasutak: Kádár Gusztáv. 15. Elektromos vasutak: Söpkéz Sándor. 16. Közuti vasutak a városrendezés szempontjából: Szerdahelyi Gusztáv. 17. Közuti vasutak építése és berendezése: Steller Antal. Az előadásokon, amelyek december 9-én kezdődnek, a szakosztály vendégeket is szívesen lát.

Vasut megnyitása. A szolnok-félegyházi helyi-érdekű vasut műtanrendőri bejárása Papp Árpád miniszteri titkár vezetése alatt december hó 6-án lesz. A bizottság vezetője a kereskedelemügyi minisztertől felhatalmazást nyert, hogy a vasut megnyitására az engedélyt a helyszínen előszóval megadhassa.

Pénzügy.

Az államvasutak feleslegei. A magyar királyi államvasutak igazgatósága november hó 27-én 800.000 forintot szállított be pénztári feleslegül a központi állampénztárba. A folyó évi beszállítás egész összege kerek 12 millió forintot teszen.

Kereskedelmi cégjegyzések.

A) Új egyéni cégek.

Besztercebányai törvényszék Löwy Zsigmond marhakereskedő és korcsmáros, T.-Szt.-Márton.
Gyulai törvényszék Fischer Arnold kereskedő és korcsmáros Kis-Selmecz.
Erzsébetvárosi törvényszék Móhész Albert vaskereskedő Segesvár.
Fehértemplomi törvényszék Pavlovic P. Milán könyvnyomdatulajdonos Versecz.
Gyulai törvényszék Schillingler Julianna szatócs, Tót-Komlós.
Ipolyi törvényszék Zachár Károlyné pipagyáros, Selmeczbánya.
Karánsebesi törvényszék Zweig Jakab szatócs, Karánsebes.
Kassai törvényszék Gedeon János vaskereskedő, Alsó-Meczenzef.
Szombathelyi törvényszék Steinberger Zsigmond utóda Kemény József uri és női divat, Szombathely.

B) Új társaságok.

Budapesti törvényszék Vogelhut és Weil műbélés és gyapjúkereskedő, Budapest.
Gyulai törvényszék Goldstein és Huppert vegyeskereskedő Békés.
Aradi törvényszék Simalya Mihály és fia, Arad.

C) Cégátvételések.

Besztercebányai törv. M. kir. Lugási Kohó Trajován és M. kir. nyersolvasztó kohó Tahova és Öhegy.
 Kroh Albert, Zályom.
 Spitz Samu, Bábasszék.
 Friedrich János, Miklósfalva.
 Folkmann Mór, Szucsány.
 Weisz Fülöp, Gjetva.
 Urbach R., Turóc-Szent-Márton.

Egri törvényszék. Kulcsár Samuel, Gyöngyös.

Ipolyi törvényszék. Toldy Z., Szántó.

Kassai törvényszék. Klein Felix, Kassa.

Rózsahelyi törvényszék. Kadavy B. J., Rózsahely.
 Hexner Jakab, Luzsna.

D) Cégváltások.

Budapesti törvényszék. Hungária árpagyöngy és kőeshántoló r. t. Jónás Lajos cégjegyzése megszűnt.
 Budapest-Kőbányai sertésszállás birtokosok szövetkezete. Ludwig Gottfried igazgatósági tag névjegyzése megszűnt.

Pick és Winterstein. Schönfeld Zsigmond önálló cégvezetői minősége bejegyeztetett.
 Hegyess-Feketehegyi Palánkai helyi-érdekű vasut részvénytársaság. Kriszhaber Károly igazgatósági tag cégjegyzése bejegyeztetett.

Győri törvényszék. Győr-Szt.-Mártoni és Vidéka takarékpénztár r. t. Szodfried Endre, ifj. Weninger Mátyás igazg. bejegyeztetett.
 Wagner Alajos és Pesthy József igazg. tag töröltetett.

E) Új részvénytársaságok és szövetkezetek.

Szombathelyi törvényszék. Ostffy-Asszonyfa községi hitelszövetkezet, Ostffy-Asszonyfa.

Erzsébetvárosi törvényszék. Berethalmi takaré- és előlegezési egyesület r. t., Berethalom.

Aradi törvényszék. Soborsini takarékpénztár r. t. Soborsin (Arad m.)

Kaposvári törvényszék. Zichl önszegélyző szövetkezet, Zichl.
 Igall önszegélyző szövetkezet, Igall.

Andocsai fogyasztási szövetkezet, Andocsa.

Soproni törvényszék. M.-Peresztegi fogyasztási szövetkezet, M.-Pereszteg.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, nov. 30.

A mai forgalom nagyjában képét adta annak az üzletnek, a melyet a téli hónapokra várhatunk. Se kínálat, se kereslet! Szinte furcsának tűnik fel, hogy összegyűl vagy husz malomképviselő, ötven kereskedő-cég és az ügynökök serege a gabonacsarnokban és e sokadalom eredménye az, hogy egy-két tétel buza, rozs vagy más gabonanemű szerencsésen elhelyeztetik. Nem is lesz ez egyhamar másként. A malmok raktáraiban felhalmozódik ugyan az örlemény, e gyárak legjobban szeretnék az üzemet teljesen beszüntetni, de ez a sokat emlegetett lisztkészlet ne aggaszson senkit! Végre is a malmok gyártmánya el fog helyeződni, jó vagy kevésbé jó áron, hosszabb vagy rövidebb időn belül. Mindenesetre sokkal hamarabb tud adnak a malmok majd lisztjükön, sem mint a kínálat a nyersterményben gyarapodni fog. A határidőpiacra a kontremin igyekezett az amerikai olcsóbbodást kihasználni, de csakhamar belátta, hogy erőlködése hasztalan, mert már az üzlet első órájában állapították a tegnapi zárlat árnyóját. A tengerentúli árjegyzések alondoni távirati vonalzavarok miatt elkésve érkeztek. Ugy Newyorkban, mint Chicagóban két cenzittel olcsóbbak az árak. Délután Berlin változatlan, Páris valamivel javult árakat jelzett, míg az angol piacokról az említett vonalzavarok következtében nem érkeztek jelentések.

Buza.

Elkelt néhány tétel buza változatlan áron. Idegen áruban nem volt forgalom. Az ugynevezett hivatalos jelentés árgyengülést emlegett ugyan, és a ma eladott tétel árából nem konstatálható.

Előfordult eladások buzában.

Monetáris mennyiség	é vagy új	származás	alkalmaz- ható kinti súly kíghon	minőségi megjegyzés	kiadási hely	ár netto 100 kg-ért	szép. vagy 3 buza
1400	uj	bajai	74	—	Budapest	11.55	8h.
2000	•	raklárszár	75	—	•	12.40	8h.
200	•	tiszai	76	—	•	12.90	8h.
900	•	fehértornyai	77	—	•	13.00	8h.
180	•	pestvidéki	78	—	•	12.97	8h.

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Mínos. súly hektol. frtól	100 kilogr. készp. ára		Mínos. súly hektol. frtól	100 kilogr. készp. ára	
		frtól	frtlig		frtól	frtlig
Tiszavidéki	uj	74	12.40	75	12.60	12.65
„ „ „ „ „	„	76	12.70	77	12.85	12.95
„ „ „ „ „	„	78	13. —	79	13.20	13.25
„ „ „ „ „	„	80	13.25	81	13.30	13.35
Pestvidéki	uj	74	13.35	75	13.55	13.60
„ „ „ „ „	„	76	13.65	77	13.80	13.90
„ „ „ „ „	„	78	13.95	79	14.10	14.15
„ „ „ „ „	„	80	14.20	81	14.25	14.30
Fejérmegyei	uj	74	14.45	75	14.65	14.70
„ „ „ „ „	„	76	14.75	77	14.90	15. —
„ „ „ „ „	„	78	15.05	79	15.15	15.20
„ „ „ „ „	„	80	15.25	81	15.30	15.35

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 157.200 métermázsza buza és 92.800 métermázsza liszt; a Silosban 64.250 métermázsza buza, a nyugati pályaudvaron 71.803 métermázsza buza és 50.46 mmázsza liszt.

Határidőüzlet búzában. Tavaszi buza szilárd irányzatú. Az őszi határidőben kevés üzlet volt.

Előfordult kötések búzában.

Határidő	Dél-élelti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	11.95	11.06—97—98—99	12.01	12.02	12.03—04—05	12.04
szept.	9.55	12.—01—02	—	9.57	—	—

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Leszámló árfolyamok
	nov. 29.	nov. 27.	nov. 25.	nov. 23.	
márcz.-ápr.	12.—	12.02	11.96	11.98	—
szept.	—	—	—	—	—

Rozs.

Készárüzlet rozsan: Kevés forgalom volt nem egészen tartott árak mellett.

Előfordult eladások rozsan.

menyiség mmázsban	ó vagy uj	származás	mínoság megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr- kint	Kész vagy 3 óra
400	uj	nyíri	olsórend	Debrecen	7.92 ¹ / ₂	Kp.
150	„	pestvidéki	konkoly.	Ocsa	7.70	„
100	„	„	„	Budapest	8.47 ¹ / ₂	„
300	„	„	„	„	8.40	„

Hivatalos jegyzések rozsan.

ó vagy uj	faj	hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
uj	elsőrendű	—	8.55
uj	másodrendű	—	8.50
uj	„	—	8.53

Raktárállomány rozsan: a fővárosi közraktárakban 57.300 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 18.729 métermázsza.

Határidőüzlet rozsan. Őszi rozsan még nincs forgalom, a tavaszi határidőben ma csak névleges árfolyamokat konstátálhatunk.

Előfordult kötések rozsan.

Határidő	Dél-élelti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	8.78	—	—	8.80	—	—
szeptember	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozsan.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Leszámló árfolyamok
	nov. 30-án	november 29-én	november 27-én	november 25-én	
márczius	8.76	8.73	8.72	8.74	—
szeptember	—	—	—	—	—

Takarmányfélék.

Készárüzlet takarmányfélékben. Elkelt egy-két vagon zab változatlan áron, ugyisintén néhány tétel takarmányárpa. Jobb árpában ma igen élénk kereslet volt, de eladásra mi sem került. Tengeri szilárd, a múlt évi készletek fogynak.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség mázsban	ó vagy uj	ár	mínoság	átadási hely	ár, netto száz kilogr. kint	készp. vagy 3 óra
100	uj	árpa	takarmány	Budapest	6.10	készp.
150	„	„	„	„	5.25	„
1000	„	tengeri	jan. februári	Gyoma	4.80	„
200	„	„	szállítás	Szarvas	4.65	„
500	„	„	„	Budapest	5.20	„
750	„	„	elsőrendű	Mezőberény	5.25	„
50	uj	csínkv.	„	Budapest	6.10	„
100	„	tengeri	„	Ujszász	4.75	„

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Ár	ó vagy uj	Faj	Hektolite- renkénti súly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frtól	frtlig
Árpa	uj	takarmány	60—63	5.30	6.15
„	„	égetni való	63—64	6.30	7. —
„	„	sörfőzdei	64—66	7.50	9. —
„	„	„	39—41	6.40	6.70
„	„	bánsági	—	4.95	5.85
„	„	ménemű	—	4.90	4.95

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 90.000 métermázsza árpa, 16.300 métermázsza zab, 143.000 métermázsza tengeri. A Silosban 2000 métermázsza zab, 23.100 métermázsza tengeri, a nyugati pályaudvarban 1697 métermázsza árpa és 761 métermázsza zab.

Határidőüzlet takarmányfélékben: Tengeriben az irány szilárd, jölehet az oláhok szakadatlanul eladásokat eszközölnék e határidőben.

Előfordult kötések takarmányfélékben.

Ár	Határidő	Dél-élelti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri	május.	5.49	5.49—50—51	5.52	5.52	5.53—54	5.53
ab	decz.	5.18	—	—	—	—	—
„	márcz.	6.48	6.50	6.48	6.50	—	—
„	novemb.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Ár	határidő	déli tőzsde zárata				Leszámló árfolyamok
		nov. 30-án	nov. 29-én	nov. 27-én	nov. 25-én	
Tengeri	május—jun.	5.51	5.58	5.45	5.47	—
„	december . . .	5.20	5.30	5.10	5.20	5.15
Zab	márcziusra	6.49	6.52	6.46	6.48	—

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi november hó 27-én este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmenyiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Az árú megnevezése	Erkezett			Elszállított		
	vasúton	hajón	együtt	vasúton	hajón	együtt

helyi forgalomban						
buza	11000	51556	62556	—	6084	6084
rozsa	1281	428	1708	255	8202	3457
árpa	8936	1674	5610	239	—	259
zab	1887	4488	6275	—	2809	2809
tengeri	303	3839	4071	900	21510	22410
összesen	18807	61914	80221	1414	34255	35669

a fővármivatalnál előjegyzett:

Az árú megnevezése	Visszkivétel céljából való behozatalra előj. menyiség méterm.		Az árú megnevezése	A visszkivételre előjegyzett menyiség métermázsában	
	előj.	előj.		előj.	előj.

buza	3812	—	buzafész	1107	—
rozsa	—	—	rozslisz	—	—
árpa	—	—	árpafész	177	—
összesen	3812	—	összesen	1284	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, nov. 30.

Tegnap jeleztük a nehézségeket, melyekkel a kabinetet alkotó osztrák miniszterelnöknek meg kellett küzdeni. E nehézségek, ugylátszik, megtettük hatásukat az üzörvilágra is. Az első megkönnyebbülés percze elmúlt; a szemek világosabban látnak; és a józanabb tartózkodás ismét erőt vett a kedélyeken. Nem adták ugyan fel a reményt, hogy az osztrák parlament dolga végleg mégis rendbe jö; erősen hiszik különösen azt, hogy az egyévi provizoriumot meg fogják szavazni, E bizalom és ama elővigyázat adta meg a mai tőzsdének fizioognomiáját. Nagy üzlet nem volt, de az árak főtartották magukat a tegnapi záraton. Már ez is nagy dolog; és biztató körülménynek tekintendő. A helyi piacon csak a rimamurányiak szálltak valamivel feljebb.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 389.—388.—. Jelzálog 280.—. Osztr. hitelrészvény 356.30—355.50. Osztr.-magyar államvasutak 339.25—338.50. Közúti vaspálya 381. Villamos vasut 285.75. Rimamurányi 248.—248.25 frton köttetett.

Dél-élelti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.50. Magyar hitelrészvény 388.—. Leszámlító bank 252.—. Jelzálogbank 280.25 Villamos vasut 285.50. Közúti vasut 381.—.

A délitőzsdén előfordult kötések: 4% földteherment. 98.40. budapesti bankkegyestület 106. Drasche 640. ujlaki téglagyár 259—261. cukor ipar 154. Budapest közúti vaspálya 380.50—382.—. villamos vasut 285.50. magyar hitelrészv. 388.25—388.50. magyar leszáml. bank 251.—252. Rimamurányi 248.25—249.25. osztr. hitelrészvény 355.20—355.70. osztr.-magyar állam vasutak 338.25—338.—75 forinton.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2.— frt; 8 napra 4.—5.— frt; december utoljára 9—10 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	nov. 30.	nov. 29.
Magyar aranyjárdék	122.25	122.25
Magyar koronajárdék	100.15	100.15
Magyar hitelrészvény	388.25	388.50
Magyar ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Magyar jelzálogbank	280.50	280.50
Magyar leszámlító bank	251.—	252.—
Rimamurányi vasmű	249.—	248.25

Osztrák hitelrészvény	355.60	355.90
Déli vasut	78.75	78.75
Osztr.-magyar államvasut	338.50	338.75
Közúti vaspálya	381.50	381.25
Villamos vasut	285.25	286.25

Az utótőzsdén jegyeztetett: Osztrák hitelrészvény 355.40—356.20. Magyar hitelrészvény 388.25. Rimamurányi 249.25—249.50. Osztrák magyar államvasut 338.50—338.60 forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	nov. 30.	nov. 29.
Osztrák hitelrészvény	356.10	356.10
Magyar hitelrészvény	388.25	389.—
Osztrák-magy. államvasut	338.50	339.—
Leszámlító bank	251.—	252.25
Jelzálogbank	280.—	280.50
Rimamurányi vasmű	249.25	249.—
Közúti vaspálya	381.75	382.—
Villamos vasut	285.25	286.—
Ipar és keresk. bank	101.50	101.50

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, nov. 30. Zsiradékárakban a forgalom gyenge volt, de az árak nyugodt irányzat mellett nem változtak. A szilvaüzletben a forgalom jelentéktelen volt változatlan árakon.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Ar 100 kilo- grammonként	Pénz	Árú
		frt	frt
Disznózsír			
ingyen hordó	budapesti	54.50	55.—
„	vidéki	—	—
Szalonna			
magyar la légszárított vidéki	—	—	—
városi légszárított, 4 daracos	51.—	51.50	—
füstölt	52.—	52.50	—
„	53.—	53.—	—
Szilva			
boszniai, 1895. évi usance-mínoság	18.—	18.50	—
„	120 darabos	19.25	19.75
„	100	21.50	22.—
Zsákkal együtt	85	21.50	22.—
göngyölíste	„	„	„
súly helyett	„	„	„
„	usance-mínoság	18.—	18.50
„	100 darabos	18.—	18.50
„	85	21.25	21.75
Szilva			
boszniai, „	usance-mín.	18.—	18.50
„	120 darabos	19.25	19.75
„	100	21.50	22.—
„	85	21.50	22.—
Szilva			
Határidőre	„	„	„
Mínoság	„	„	„
500 grammonként	„	„	„
„	szarbiai, „	usance-mín.	16.—
„	100 darabos	18.50	19.—
„	85	21.25	21.75
Szilvaiz			
Kész árú	„	„	„
Ingyen hordó	szarbiai 1896	19.50	20.—
„	szarbiai 1896	17.50	18.—
Szilvaiz			
Határidőre	„	„	„
Ingyen hordó	„	„	„
„	szarbiai	„	„
Heremag			
„	lucerna magyar, 1896	48.—	52.—
„	vörös aprószemű 1896	28.—	31.—
„	vörös középszemű 1896	82.—	84.—
„	vörös nagyszemű 1896	85.—	40.—

Budapesti vásárocsarnok.

Budapest, nov. 30. A mai vásár irányzat a nagyban forgalomban és az egyes cikkeknek a következő volt: **Husnál** forgalom élénk, árak szilárdak. — **Baromfinál** lanya, árak szilárdak. — **Halban** csendes, árak szilárdak. — **Tej és tejtermékek**nél élénk. **Tojásnál** csendes, árak hanyatlottak. **Zöldségnél** csendes. — **Gyümölcs**

Berlin, nov. 30. Szesz helyben 36.80 márka = 21.67 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint 4 10,000 literszázalék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Stettin, nov. 30. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 35.60 márka = 20.97 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Boroszlo, nov. 30. Szesz (50-es) pr. november 54.70 márka = 32.21 frt; szesz (70-es) pr. november 35.20 márka = 20.73 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, nov. 30. Szesz nov.—decz. 20.40 márka = 12.02 frt; decz.—jan. 20.25 márka = 11.93 frt; jan.—febr. 23.—márka = 11.78 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 forint.

Páris, nov. 30. Szesz folyó óra 45.75 frk = 24.10 frt; decemberre 45.—frk = 23.72 frt; négy első óra 44.25 frk = 23.33 frt; májustól 4 óra 43.50 frk = 22.93 frt. Az árak 10,000 liter-százalékonként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55

Petroleum.

Hamburg, nov. 30. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.76 frt.

Antwerpen, nov. 30. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, nov. 30. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, nov. 30. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphiában 5.35 cents; United Pipe Line Certifikates decemberre 65; Nyers petroleum decemberre 5.95.

London, nov. 30. Petroleum, amerikai 4 1/2 sh, orosz 4 3/4 sh.

Olajok.

Páris, nov. 30. Repceolaj folyó óra 59.50 frk (= 28.01 frt); januárra 59.25 frk (= 27.89 frt); négy első óra 59.25 frk (= 27.89 frt); négy óra májustól 57.75 frk (= 27.18 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.35 frt.

Hamburg, nov. 30. Repceolaj helyben 58 márka (= 34.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 47.55 frt.

Köln, nov. 30. Repceolaj májusra (hordóval) 61.—márka (= 35.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

London, nov. 30. Repceolaj 25.6 sh, Lenolaj 15 sh. Terpentin 14.15—15 sh.

Cukor.

Páris, nov. 30. Nyerscukor (88 fok) kész árú 27.50—28.—frk, fehércukor novemberre 29.7/8 frk, decemberre 29.7/8 frk, 4 első óra — frk, 4 óra májustól 30.7/8 frk, 4 óra májustól 31.—frk. Finomított készárú 98.50—99.—frk.

London, nov. 30. Jávaczukor 14.75 shilling. Nyugodt. Nyers és jegezettett nyugodt. Finomított darabczukor általán megletősen ártartó, mérsékelt üzlet. Külföldi tört igen nyugodt. Jegyztetett: helyben 10.825 shilling, nov.—decz.—re 10.825 shilling és márcz.—apr.—ra 10.9 shilling. Repaczukor ártartó: nov.—re 8.1125 shilling, januárra 9.075 shilling, áprilisra 9.3 shilling, májusra 9.375 shilling.

Kávé, tea, rizs.

London, nov. 30. Santos határidő jól keresve javult árak mellett: nov.—re 28.3 sh., márcz.—ra 28.3 sh., jul.—ra 29.6 sh., szept.—re 29.9 shilling. Tea: indiai ártartó. Rizs: nyugodt, de ártartó.

Fémek.

London, nov. 30. Réz 48 1/2—48 3/4 font st. készárú és 48 1/2—48 3/4 font st. 3 óra; best selected 51 1/4—52 1/4 font st. On: finom külföldi 62 1/10—63 1/16 font sterling készárú és 63 1/4—63 3/4 font sterling 3 óra. Olom: angol 13 3/8—13 1/2 font sterling; külföldi 13 1/8—13 1/16 font sterling. Horgany: külföldi 18—18 1/4 font sterling. Higany: 7 font sterling első és 6.19 font sterling második. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz bágyadtan indult és ártartóan zárult: 45.25 sh. készárú és 45.05 sh. egy óra; Cleveland 40.9 sh. készárú és 40.11 sh. egy óra; Hematit 48 sh. készárú és 48.25 sh. egy óra; Middlesborough 48.95 sh. készárú és 49 sh. egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, november 30. New-Yorkból árgyengülést jelentettek, amit arra vezettek vissza, hogy Oroszország hétről-hétre több gabonát exportál. A külföldi jegyzések hatása alatt az irányzat lanyha volt, bár az árak keveset változtak. Kötetett: buza tavaszra 11.92—11.93, zab tavaszra 6.55, tengeri máj.-jun. 5.77—5.78 forinton.

Hivatalosan jegyztetett:

Buza tavaszra 11.93—11.95, rozs tavaszra 8.88—8.90, tengeri máj.-jun. 5.77—5.79, zab tavaszra 6.82—6.84, repce 14.05—14.15 frton.

Boroszlo, nov. 30. Buza helyben 13.80 márka (= 11.07 frt) sárga. Buza helyben 13.70 márka (= 11.01 frt), Rozs helyben 15.10 márka (= 8.89

frt.) Zab helyben 13.80 márka (= 8.13 frt.) Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.93 frt.) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, nov. 30. Buza holsteini 179—189 márka (= 10.54—11.13 frt), Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.25—8.95 frt), Rozs orosz 109—110 márka (= 6.42—6.48 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Páris, nov. 30. (Megnyitás.) Buza folyó óra 31.—frank (= 14.74 frt). Buza decemberre 30.40 frank (= 14.46 frt). Buza 4 első óra 29.80 frank (= 14.16 frt). Buza 4 óra májustól 29.60 frank (= 14.11 frt). Rozs folyó óra 18.75 frank (= 8.91 frt). Rozs decemberre 18.50 frank (= 8.80 frt). Rozs 4 első óra 18.90 frank (= 8.98 frt). Rozs 4 óra májustól 18.90 frank (= 8.98 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, nov. 30. (Zárlat.) Buza folyó óra 31.10 frank (= 14.79 frt), Buza decemberre 30.40 frank (= 14.46 frt), Buza 4 első óra 29.80 frank (= 14.16 frt), Buza 4 óra májustól 29.60 frank (= 14.11 frt).

London, nov. 30. Uzo buza élénkebb irányzatú, árpa irányzata szilárd, tengeri ártartó, a többi galonanemű szilárd irányzatú.

Pétervár, nov. 30. Rozs helyben 6.70 kopek.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Bécs, nov. 30. A spekuláció általában tartózkodó, mert a politikai helyzetet még mindig bizonytalan tartják. Ez volt az oka annak, hogy a mai tőzsdén a szilárd irányzat dacára igen csekély volt az üzlet, ugyanígy, hogy utóbb hitel-és államvasuti részvények árfolyama lemorzsolódott. Ellenben magyar aranyjárdék, Bushtiehradi, brüxi közsén és Bankverein emelkedett. Jóval kedvezőbbre vált a hangulat a német trónbeszéd hatása alatt és az árfolyamok ismét emelkedtek valamivel.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.—355.62. Anglobank 162.—162.50. Osztrák-magyar államvasut 378.75—338.50. Déli vasut 79.—. Alpesi bánya 132.80—132.60. Magyar aranyjárdék 122.50. Török sorsjegye 61.75—61.60. Német márka 58.92. Länderbank 223.—223.25. Bankverein 256.—257.—. Elbevolgyi vasut 263.25. Bustiehradi 572.50. Brüxi bánya 291—292 fíton kötetett.

Délutáni 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.50. Magyar hitelrészvény 388.—. Anglobank 162.25. Unionbank 296.—. Länderbank 223.—. Osztrák magyar államvasut 338.50. Déli vasut 79.12. Alpesi bánya 132.60. Rimamur. 248.50. Májiusi járadék 102.35. Török sorsjegye 61.60.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.25. Magyar hitelrészvény 388.—. Länderbank 223.—. Unionbank 296.—. Anglo bank 162.—. Bankverein 256.50. Osztrák magyar államvasut 338.25. Déli vasut 79.—. Elbevolgyi vasut 262.75. Északnyugoti vasut 248.75. Alpesi bánya 132.30. Rimamurányi 248.50. Prágai vasipár 695. Májiusi járadék 102.35. Magyar koronajárdék 100.10 Török sorsjegye 61.60. Német márka 58.92. fíton kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjárdék 122.45. Magyar koronajárdék 100.05. Tiszai kölcsönsorsjegye 138.75. Magyar földtehermentesítési kötvény 97.90. Magyar hitelrészvény 386.25. Magyar nyerevénykölcsön sorsjegye 153.25. Kassa-oderbergi vasut 190.25. Magyar kereskedelmi bank 1440.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.—. Magyar keleti vasut államkötvények 120.75. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 251.50. Rimamurányi vasrészvénytársaság 248.50. 4.2%-os papírjárdék 102.35. 4.2%-os ezüstjárdék 102.35. Osztrák aranyjárdék 122.85. Osztrák koronajárdék 102.30. 1860. évi sorsjegyek 143.60. 1864. évi sorsjegyek 191.—. Osztrák hitelsorsjegyek 200.75. Osztrák hitelrészvény 355.50. Angol-osztrákbank 162.50. Unionbank 296.—. Bécsi bankverein 256.—. Osztrák Länderbank 223.—. Osztrák-magyar bank 946.—. Osztrák-magyar államvasut 338.13. Déli vasut 79.25. Elbevolgyi vasut 262.75. Dunagőzhajózási részvények 446.—. Alpesi bányarészvény 132.40. Dohányrészvény 152.—. 20 frankos 9.54 1/2. Cs. kir. vert arany 5.67. Londoni váltóár 120.05. Német bankváltó 58.92.

Berlin, nov. 30. (Zárlat) 4.2%-os ezüstjárdék 101.70, 4.2%-os osztrák aranyjárdék 104.—, 4%-os magy. aranyj. 103.60, osztrák hitelrészvény 222.60, magyar koronajárdék 100.20 déli vasut 34.40, osztr.-magyar államvasut 143.60, kassa-oderbergi vasut 94.60, orosz bankjegye 216.70, bécsi váltóár 189.50, 4%-os ujoszr kölcsön 66.60, Magyar beruházási kölcsön 102.60, olasz járadék 94.40. Az irányzat nyugodt.

Berlin, nov. 30. (Utótőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 223.—, déli vasut 34.40, osztr.-magyar államvasut 143.90. Az irányzat igen szilárd.

Frankfurt, nov. 30. (Zárlat) 4.2%-os papírjárdék 86.60, 4.2%-os ezüstjárdék 86.30, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.90, 4%-os magyar aranyjárdék 103.60,

magyar korona járadék 100.30, osztrák hitelrészvény 300.50, osztrák-magyar bank 805.—, osztrák-magyar államvasut 286.—, déli vasut 70.50, elbevolgyi vasut 226.50, bécsi váltóár 169.52, londoni váltóár 20.35, párisi váltóár 80.833, bécsi Bankverein 218.—, Uniobank 249.—, villamos részvény 138.40, alpesi bányarészvény 112.—, 3%-os magy. aranykölcsön 91.70. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, nov. 30. (Utótőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 300.12, osztrák-magyar államvasut 286.—, Déli vasut 70.75.

Frankfurt, nov. 30. (Esti tőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 300.87, Déli vasut 70.75. Az irányzat szilárd.

Hamburg, nov. 30. (Zárlat.) 4.2%-os ezüstjárdék 86.35, osztr. hitelrészvény 301.25, osztr.-magyar államvasut 715.—, déli vasut 166.—, olasz járadék 94.25, 4%-os osztr. aranyj. 104.50, 4%-os magy. aranyj. 103.80. Az irányzat szilárd.

Páris, nov. 30. (Zárlat.) 3%-os francia jár. 103.62, 3 1/2%-os francia jár. 106.45, olasz járadék 95.67, osztr. földhitelrészvény 1264.—, osztr. m. államv. 730.—, Franc. tőrl. jár. 102.27, 4%-os osztr. aranyjárdék 103.50, ottomanbank 588.—, dohány részv. 324.—, párisi bankrészv. 868.—, alpesi bányarészvény 286.—. Az irányzat tartott.

London, nov. 30. (Zárlat.) Angol consolok 113.50, déli vasut 7.25, spanyol járadék 61 3/8, olasz járadék 94.50, 4%-os magyar aranyjárdék 103.25, 4%-os rupia 62 1/8, canada pacific vasut 83.—, leszámítási kamatláb 2 7/8%, ezüst 27 3/8. Az irányzat nyugodt.

New-York, nov. 30. ezüst 59.—.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. november 30-án reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet	Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet
Árvavárja	48.4	+ 0.8	4	Póla	50.1	+ 4.1	1
Selmeczbánya	48.3	+ 0.0	8	Lesina	45.12	+ 2.7	4
N.-Szombat	49.0	+ 2.8	3	Sarajovo	49.5	+ 0.4	4
Magyar-Ovár	50.4	+ 3.8	4	Torino	56.4	+ 6.6	0
O-Gyalla	47.8	+ 2.4	4	Flórencz	53.2	+ 1.5	0
Budapest	47.8	+ 2.8	4	Roma	52.0	+ 4.5	1
Sopron	49.4	+ 4.0	4	Nápoly	50.6	+ 7.5	3
Herény	45.7	+ 0.6	4	Brindisi	59.2	+ 10.0	4
Keszthely	46.7	+ 6.2	1	Palermo	53.6	+ 12.0	4
Zágráb	49.1	+ 7.4	4	Malta	54.7	+ 15.6	3
Fiume	50.9	+ 2.4	0	Zürich	72.5	+ 3.6	4
Cirkvenica	50.8	+ 7.2	0	Biarritz	67.1	+ 6.8	4
Pancsova	54.9	+ 3.2	1	Nizza	49.5	+ 8.2	3
Zsombolya	52.9	+ 1.8	3	Páris	46.1	+ 3.5	3
Arad	48.1	+ 1.5	3	Koppenhaga	57.3	+ 2.8	3
Szeged	47.7	+ 2.7	3	Hamburg	52.1	+ 0.8	3
Szolnok	50.4	+ 1.6	3	Berlin	53.1	+ 1.8	0
Eger	47.2	+ 1.0	4	Christiansund	42.8	+ 1.3	3
Debrecen	48.5	+ 2.8	4	Stockholm	—	—	—
Késmárk	60.5	+ 6.0	4	Szent-Pétervár	35.8	+ 0.7	3
Ungvár	73.6	+ 6.6	1	Moszkva	55.5	+ 7.7	4
Szatmár	74.0	+ 5.3	2	Varsó	—	—	—
Nagy-Várad	74.5	+ 7.0	3	Kiew	67.6	+ 7.0	1
Kolozsvár	45.9	+ 2.8	4	Odessa	—	—	—
Nagy-Szeben	78.9	+ 15.2	0	Sulina	70.2	+ 2.0	4
Bécs	50.7	+ 3.7	4	Szofia	61.0	+ 10.2	3
Salzburg	57.4	+ 1.0	3	Konstantinápoly	53.0	+ 12.1	4
Klagenfurt	49.7	+ 2.7	4				

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

A légnyomás minimuma mélységéből vesztve északkeleti irányban halad s ma reggel Nyugat-Oroszország fölött foglal helyet. Másodpresszió képződött Dél-Magyarország fölött, amely ott ma reggel általános esőzést okoz. A magas nyomás Délnyugatról nyomul a kontinensre.

Az idő Európázerte többnyire esős, a hőmérséklet Közép-Európa északi és nyugoti részén süllyedt, Délkeleten ellenben emelkedett.

Hazánkban az idő megengyhült; tegnap és ma mindenfelé volt eső (hó); a hőmérséklet csak szorígyosan süllyedt a fagypontra alá. Élénk északnyugoti szelekkel helyenkint még csapadékos idő várható éjjeli fagyokkal.

VIZÁLLÁS.

— November 30-án. —

Folyó	Vizmérs	Vízállás reggel	Áradás v. apadás cenziméter	Folyó	Vizmérs	Vízállás reggel	Áradás v. apadás cenziméter
Don	Schärding	+ 40		Tisza	M.-Sziget	+ 20	
Buna	Passau	+ 118			Tisza-Ujlak	+ 74	4
	Bécs	+ 156			V.-Nemény	+ 124	17
	Pozsony	+ 90			Csan.	+ 189	
	Komárom	+ 120			Tokaj	+ 90	
	Budapest	+ 80			Szolnok	+ 72	133
	Ercsi	—			Csongrád	+ 110	
	Paks	+ 19			Szeged	+ 24	5
	Mohács	+ 99			Titell	+ 59	3
	Ujvidék	+ 69			Dees	+ 32	
	Zimony	+ 51			Szatmár	+ 15	
	Pancsova	+ 12			Munkács	—	
	Báziás	+ 6			Laborca	—	
	Orsova	+ 79			Homonna	—	
	M.-Fálva	+ 18			Ungvár	—	
	Zsolna	+ 13			Bartfa	—	1
	Szord	+ 09			Órda	+ 93	1
	Ercsekujvár	—			Sajó	+ 146	
	Sárvár	+ 20			H.-Németi	—	2
	Győr	+ 163			B.-Ujlalu	+ 10	1
	Zákány	+ 44			Sab. Kőr.	—	
	Eszék	+ 78			Nagyvárad	+ 18	3
	M.-Szardah	+ 10			F.-Kőrös	+ 18	
	Zágráb	+ 17			Feh. Kőr.	+ 16	
	Sziszek	+ 75			Békés	+ 36	
	Mitrovicza	+ 197			Gyoma	+ 29	3
	Károlyvár.	+ 41			Ór.-Fehér.	+ 42	
	Novi	—			Arad	+ 160	1
	Banjaluka	—			Mako	—	1
	Doboj	—			K.-Kostély	+ 34	3
	Zwornik	—			Temesvár	+ 73	3
					N.-Becsker.	+ 53	5

Jelet magyarázat: * = Jéges víz; + = 0 felett; — = 0 alatt;

< = áradt; > = apadt; ? = kétséges.

Felelős szerkesztő: Lipcsey Ádám.

Munkatípus	Munkatípus	Mai záró- árfolyam		Osztalék 1896-ra	Részvények száma	Részvények névért.	Kamatláb %	Munkatípus	Munkatípus	Mai záró- árfolyam		Osztalék 1896-ra	Részvények száma	Részvények névért.	Kamatláb %	Munkatípus	Munkatípus	Mai záró- árfolyam														
		penz	ár							penz	ár							penz	ár													
I. Államadósság.																																
a) Magyar államadósság.																																
Magyar államjegyárak	Magyar államjegyárak	122.10	122.60					Torontali h. é. vasutak	Torontali h. é. vasutak	120.50		12.50	3000	100		Magyar ruganytáru-gyár	Magyar ruganytáru-gyár	162	165													
Magyar koronajegyárak	Magyar koronajegyárak	99.95	100.45					Urkány-zsiv. m. közsébk.	Urkány-zsiv. m. közsébk.			6.50	40000	K. 200.5		Magyar vasúti forgalmi r.-t.	Magyar vasúti forgalmi r.-t.	125	130													
1876. keleti vasúti kölcsön	1876. keleti vasúti kölcsön	120.50	121.50										900	500		Magyar villamosági r.-t.	Magyar villamosági r.-t.	144	145													
1899. évi államvasúti aranykölcsön	1899. évi államvasúti aranykölcsön	121.	122.										25	7000	K. 400.5	Nagyzebeni villamosítási r.-t.	Nagyzebeni villamosítási r.-t.	490	510													
1899. évi államvasúti aranykölcsön	1899. évi államvasúti aranykölcsön	100.75	101.75										16	30000	200.5	Nemzetközi villamosítási r.-t.	Nemzetközi villamosítási r.-t.	328	330													
Vaskapukölcsön	Vaskapukölcsön	92.50	93.										25	7000	K. 400.5	Nemzetközi villamosítási r.-t.	Nemzetközi villamosítási r.-t.	530	535													
1870-ki nyeresem.-kölcsön, 100 frtos	1870-ki nyeresem.-kölcsön, 100 frtos	153.	154.										15	1600	2000	Popper Lipót faipar r.-t.	Popper Lipót faipar r.-t.															
1870-ki nyeresem.-kölcsön, 50	1870-ki nyeresem.-kölcsön, 50	152.50	153.50										15	1600	2000	Quarnero részvénytársaság	Quarnero részvénytársaság															
Magyar regale-kárty. kötvény	Magyar regale-kárty. kötvény	101.	101.75										15	1600	2000	Royal nagy szálloda r.-t.	Royal nagy szálloda r.-t.	290	290													
Horvát-Szlavon	Horvát-Szlavon	101.25	102.										15	1600	2000	Szegedi kenderipar-gyár r.-t.	Szegedi kenderipar-gyár r.-t.															
Magyar földteleh. kötvény	Magyar földteleh. kötvény	98.25	99.25										15	1600	2000	Székesi tárházak r.-t.	Székesi tárházak r.-t.															
Horvát-Szlavon	Horvát-Szlavon	98.	99.										15	1600	2000	Telefon Hírműködő r.-t.	Telefon Hírműködő r.-t.	153	155													
Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön	Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön	139.	140.										15	1600	2000	Török dohánygyegyed r.-t.	Török dohánygyegyed r.-t.															
Horv.-Szlav. jelz. kötvény	Horv.-Szlav. jelz. kötvény												15	1600	2000																	
b) Osztrák államadósság.																																
Egyes. járadék papir febr.-aug.	Egyes. járadék papir febr.-aug.	102.25	102.75																													
Egyes. járadék máj.-nov.	Egyes. járadék máj.-nov.	102.25	102.75																													
Egyes. járadék ezüst. jan.-jul.	Egyes. járadék ezüst. jan.-jul.	102.25	102.75																													
Egyes. járadék apr.-okt.	Egyes. járadék apr.-okt.	102.25	102.75																													
Osztrák aranyjegyárak	Osztrák aranyjegyárak	123.	123.50																													
Osztrák koronajegyárak	Osztrák koronajegyárak																															

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szerda, 1897. december 1-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Eri bérlet 211. Havi bérlet 1.

Tisztító tűz.

Színkép 3 felvonásban. Írta: Bosnyák Zoltán

Személyek.

Pethő M. Fressy
Márgit Márkus E.
Nadányi Mihály J.
Brandt J. Jászai M.
Richard Gyenes
Lajza Vizvári M.
Tora Maróthy M.
Bortóthy Kezseri I.
Rabarszky M. Molnár J.
Gróf Zalkovszky István
Pethő Jeno Dezső
Bortóthy G. Halenyi
Tidár F. J. J. J.
Maki Nadai B.
Báró Merasz M. J. J.
Cap. Parnó Kőrösmész
Chameaux György E.
Lizka Körtész E.
Kadét Látos
Gilbert Ligeti J.
Puffi J. J. J.
Doda J. J. J.
Lala Dóri M.
Inas Borostyán
Narcisz

Kezdete 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

529. szám. 529. szám.

A valódi nász.

Színkép 4 felvonásban. Írta: Ganghofer L. és Brociner M. Fordította: Kúthy E.

Személyek:

Furkusi Demeter Gál
Adél néje Hunyadi M.
Jonel, Rók. Góth
Notara, Arisztid Gyöngyi
Rogán Mihály Bárdi
Zoe, néje R. Rostagni
Fia, leányuk Molnár R.
Gorovi Márai
Csuku Panfasi Fenyvessy
Aldeanu Rónaszéki
Lydia, neje Csúka J.
Németi, képviselő Décsi
Olcsa Tapolczai
Grinspecht, bankár Győző
Szanda L. F. J. J.

Kezdete fél 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Zárva.

Színházi műsorok a 21. oldalon.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kuktakisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta: Márkus József. — Zenejét szerzte Szabados Béla.

Személyek:

Krisztoferó Németh
Liana Z. Bárdi G.
Liza grófné Naday Ilona
Miss O'Neel M. Csatai Zs.
Arzen gróf F. J. J.
Buk Leobald Karsai
Piki gróf Gázi M.
Vidóczy grófné Vidóczy
Palacsintsi baróné Barfai M.
Misi Tollagi
Nina Bán M.
Boske Vedress G.
Torus S. Haruath I.
Vera Makkos E.
Lina Tallán I.

Kezdete 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Mama szeme.

Vígjáték 1 felvonásban. Írta: Rosen Gyula. Fordította: Eöthly Zsigmond.

Személyek:

Pataky Szilágyi
Anna M. Borovszky
Karolin Szilassy R.
Johanna Aranyossy J.
Sivós János Székely K.
Erőss Károly Iványi A.
Antal Ferenczi K.

Utána:

A báránycák.

Operetta 2 felvonásban. — Írta: Liorat. Fordította: Makai Emil. Zenejét szerzte: Varney.

Személyek:

Badurel Székely K.
Christian Szentmiklósy
Fifrelin Iványi A.
Joseph Ferenczy K.
Emeraldine Láng Etel
Alice Vlad G.
Grobichon Csik I.
Germaine Róza L.
Marcelle Szegedi I.

Kezdete 7 órákor.

Az APFEL-féle

régí jó hírnevű

(53)

fogműterem

mely eddig a Váci-körut és Deák-tér sarkán létezett, Erzsébet-körut 12. sz. alá (a New-York palotával szemben) helyeztetett át.

Kézimunkák,

nemkülönböztetve himzőanyagok és himzőszövetek, rendkívül nagy választékban szabott gyári áron kaphatók.

Bérczi D. Sándor,

a kézimunka nagyiparosa Budapest, Király-utca 4. — Képes ügyvezető 1163 eredeti kézimunka-rajzzal kívántra rendelkezésre áll. Gyári raktár a legjobbak elismert (53)

„Victoria” kéziműzőgépek.

Darabja 4 ft.

Viszonteladók árengedményt kapnak. Hozzávaló himzőkötet és himzőanyagok nagy választékban.

Victoria-közi himzőgépek.

Megjelent

a sajtó által kedvezően elismert.

Gazdacsimtára,

közel 2 millió címmel.

A földm. magy. kir. minisztérium megbízásából összeállította a magy. kir. közp. statisztikai hivatal. Kimutatja a birtokok területét mérési adatak szerint, az alkalmazott cseledek, a fontosabb gépek és eszközök számát, továbbá az állat-létszámot. Ára vászonkötésben 15 frt.

Kapható: ifj. Nagel Ottó könyvkereskedésében Budapest, Múzeum-körut 2.

(179)

Előfizetési felhívás! Az 1895. évi VIII. t.-cz. alapján végrehajtott összeírás adataiból készült A magy. kor. orsz. mezőgazd. statisztikája című 5 kötetre terjedő nagygyűjtés mára 1896. február 1-ig ugyanitt előfizetni lehet 30 frttal. Bőlti ára magasabb, 40 frt lesz. E műből már 3 kötet megjelent. Az I. kötet: A magy. mezőgazdák statiszt. fejlődéséről és az összeírás főbb eredményeiről szól, közösgéneknél. II. kötet: A Gazdacsimtár tartalmazza. III. kötet pedig A Mezőgazdasági termelésről az 1895. és 1896. években. IV. és V. kötet sajtó alatt van. Magyar és német kiadás is kapható.

ÉRDEKES KÖNYVEK ÁRLESZÁLLÍTÁSA.

Aubert Ch. A szép Luciole. (1.-) — 20 kr. Bartalus István. A kávéház. Humoros regény (1.-) — 40 kr. Belot A. A szép asszony alkai. (1.-) — 30 kr. Birták, a míg lehetett. (1.-) — 10 kr. Lepeceztelt szerelmek. (1.-) — 20 kr. Bocaccio 100 vig elbeszélése, új remek fordításban hozzáillő pikáns képpel csak 1 frt. Gyönyörű pikáns képpel vászonkötésben 1.50. Dr. Albrecht, forrult és átlátszó dr. Nádas Mihály. Az ember és neme, egyedüli kiadás (1.-) 30 kr. Dumas S. Gróf Monte Christo. 7 frt 50 kr. h. 2 frt 60 kr. — A világ ura, 6 frt 25 h. 2 frt. Gárdonyi Géza. A világjáró angol. Vig regény. 20 kagyalító képpel (1.-) — 30 kr. Gárdonyi Géza. A lámpás. Erőteljes regény. (1.-) — 50 kr. dr. Gerlach: fordította és átdolgozta dr. Nádas Mihály: A gyermektelen szerelmek. (1.-) 50 kr. A szűzesség igazsága. Erőteljes (1.-) — 50 kr. — A megoldott probléma: Huk vagy loányok térsz. szerint való nemzése (1.-) — 30 kr. Az önmegővás. Képpel. Erőteljes. (1.-) — 30 kr. Az önmegővás. Orvosi tanácsok. Képpel. Erőteljes. (1.-) — 50 kr. Kook Pál. Ném. (szép csuképpel). (1.-) — 35 kr. Márkus J. (Satanello) Kuliszk megül. röpönt érdekes pikantéria (1.-) — 30 kr. Monolog 34-féle vig és komoly magánéletet szavalásra mulatogokon, a legelőkelőbb iróktól Gabányi, Gárdonyi stb. kötetje csak — 10 kr. A 34 egyeztető csak frt 2.70. Olmet Gy. A vasyáros. (A hamis). A leg-szebb regények egyike. teljes fordítás (2.-) — 60 kr. diszkótésben 1 frt. Olmet György. Sereg Panin. Az élet harcban. 2 frt 50 kr. Ezzel diszk. 1 frt. Pompadour marguise élet és jellemzése, írta Léon A. dr. Roppant érdekes, ára 1 frt helyett — 30 kr. diszkótésben 1 frt. Sudermann. A halotti ének (50 kr.) — 10 kr. Stanley és Emin szerelmi kalandjai Afrika-ban. (1.-) — 15 kr. Strauss E. Harcsikéi tündér (1.-) — 20 kr. Strauss A. A Balkán-félsziget. Remek utazási mű szűz képpel. Poripás ajándékkötésben (1.-) — 2.50. Uram-bátyám. Teljes. 1892. 93. 94. 95. és 97. évre, a tiszta humor tálalása (1.-) — 2.50. Vénusz könyvtár 10 kötet ár 1.50. Pikáns novellák gyűjteménye. külön kötet 20 kr. Dr. Yang A. O. A török szultán nyugalmazott házmestere a táltár. A szerelem titka. Képpel diszkót 2-ik kiadás. (1.-) 50 kr. Theorewk István. Nincsenek többé lányok! Humoros elb. (1.-) — 50 kr. diszk. 1.- Corvin Papok tükre. Szexuális leleplezések (1.-) — 50 kr. Egy ballarina emlékirata. Pikáns (1.-) — 50 kr. Erotikus novellák. Pikáns történetek (1.-) — 30 kr. Thalia pongyolában. Képpel. (1.-) 30 kr.

A legújabb legteljesebb nagy házicukraszát

300 képpel írta: Kugler G. 450 oldalon. 2200 receptvel. Tartalmazza a legteljesebb cukraszati és legkifőbb tézták könyvét, gyümölcsök befőzését, foglalkoztat, italokat stb. Szép kötésben ára 3 frt.

A legjobb, legteljesebb nagy

MAGYAR SAKKÖNYV, melyet a világhírű Bilgner és Morphy nyomán Arantia és Rozsnyai szerkesztettek 360 ábrával, 180 problémával és 250 mesterjátszmával, a budapesti millonaris mesterversenyt is. Magántanulása legalkalmasabb, ára 2 forint. Szép vászonkötésben ára 2 frt 50 kr.

Részletes szépirodalmi árgyűjcsék ingyen és bérmentve.

5 frtos megrendelés a pénz előlegek beküldése esetén bérmentve.

ROZSNYAI KÁROLY könyvkiadónál,

BUDAPEST, IV., Múzeum-körut 15. szám.

Bárki által hirdett könyv vagy zenemű ugyanazon az áron, sokszor jóval olcsóbban megrendelhető. (62)

Belégzési Intézet

újjonnan átalakítva és nagyobbítva.

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetésével.

József-körut 10. szám. 70

örv. széptörésszállás külön fülkékben. Fonyó-felbelézés és pneu-matikus kurák. Mell, gégé, garat, orrbetegségek. Nyitva egész nap.

Egész évre 1 forint 50 kr.

Milyen

SORSOLÁSI lapra

fizessünk elő?

A legértékesebb, legelterjedtebb sorsolási-, pénzügyi- és tőzsdei szakközlöny a

PÉNZÜGYI HIRLAP

„PÉNZÜGYI UTMUTATÓ” melléklettel,

utóbbi az

egyedüli sorsolási közlöny

Magyarországon, a melyet

három minisztérium mint megbízható lapot ajánlott.

Dacára annak, hogy a magyar OSZTÁLY SORSJÁTÉK hiteles huzási jegy-zékeinek közlése sok külön költ-

séget okoz, az előfizetési ár nem emeltetik fel.

Egész évre
1.50 kr.
bérmentve küldve.

Előfizethetni legcélszerűbben postautalványon a

„PÉNZÜGYI HIRLAP”

kiadóhivatalában,

BUDAPEST, VII., Dohány-utca 68.

Mutatványszámok ingyen és bérmentve.

Minden előfizetőnknek új esztendőre díszes sorsolási neptárt küldünk.

A Dr. BUDAI-féle Kola pastilla,

egy bizonyos ható háziszor.

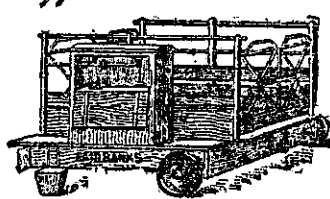
Főfájás, migrán, idegesség, időgerdültség. A szervezet nagyobb energiára, nagyobb munka elviselésére képesíti.

1 doboz ára 1 forint.

Kapható Budapesten a Városi gyógyszerárban, Városház-tér.

A szabadalmazott

„Fairbanks” mérlegek

százados rendszorék, tolosúlyos lémmérőkarral bírnak és a híd minden pontján egyenlően mérlegelnek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.

különböző méretű, gazdaságok, közösgéneknél uradalmak részére a legjobb megválasztással ajánljuk. Gazdasági legyűjcsék kedvezményesen részeseülnek.

„Fairbanks” mérleg- és gépgyár részv.-társaság

Budapest, Andrassy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

közvetlen központi irodánkhoz Andrassy-ut 41. sz. intézendők.

Sósorszesz

Általános elismert kitűnő háziszor: különösen a bedörzsölés, kenő-gyógy- és gyógy-módsz. (masage) igen jó hatású. Ajánlató egyezzersmind foglalkoztatásról is, a meenyiben a fogak fényes elősegíti, a fog-húst erősíti és a száj tiszta, szagatlan ízt nyer a szesz elpárologása után, ugyancsak jellemzőre is a hajdigeles erősítésre, a fejkörnyékűté megkalkulástól kezdve és annak megszűntetésére.

Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45-kr.

BRÁZAY KÁLMÁN, Budapest, Múzeum-körut 23.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Első fizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét és a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csiszert az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szövegére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levéljegyekkel beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Az ön férfiassága meglep — jól háziassan nevelt, jellemes és szorgalmas szöke kis lány választást a szerkesztőség útján várja — nem bújja meg! 108-1

Kornélom! Hogy mennyire fáj távozásod, azt leírni, szavakat nem találok. Jól tudod, hogy nekem egyetlen mindenem te voltál és elvesztéssel vesztettem egyszerre mindent. Hogy lesz erőm lemondani, nem tudom, csak azt érzem, hogy nagyon, nagyon nehéz így élni. Kérlek az istent, hogy adjon nekem erőt és a rettenetes görgőt visszatér. 446-1

Márczius 16. Ugye nem emlékszel e napra már? — En nem felelek soha — soha. Oh be sokszor gondoltok azokra a boldog percekre, amelyek tán ismétlődni nem fognak! Egy érzem magam, mint ha forró nyári napon végig sürtetne a hideg szél! Lemondani ilyen ifjú, amikor meg nem lehetünk. Micsoda! Láttam én meg magát? Hisz egymás nem lehetünk. Százszor gondoltam, hogy feledni fogom, hogy nem találkoztam többé senki, de nem tudom, nem bírom tenni! Pedig úgy fáj a szívem. Oh, jöjjön, jöjjön föl minnél előbb, hátha megropog a szívem az örömtől. 444-1

Kérem azon szöke fiatal urat, ki vasárnap a Népszínház kiserő és aki azt ígerte, hogy a Magyar-színházba el fog jönni aznap este, tudassa velem e helyen mi oka, hogy ígértét be nem váltotta? Üdvözlő Vadvirág. 442-1

Avellinó kéri teljes címét, levele vétele után következő nap várható. 91-1

Szegszárd 1896. Alig távoztam, már visszavágyom látásodra, aggodást, aggodást, aggodást, beszélt tanárral megnyugtatóan végeztél, te vagy mindennemű nagyon feltételek mindentől. Bepedve vágyom néhány órái bizalmas beszélgetésre, írj — edes — kis levelet, hadi csokolaj helyett: innálak... 89-1

Jellemes, komoly férfival, szellemesen öhajított levelezni fiatal hölgy. Ha levelel az illető tolszást arat, személyes megismerkedés nincs kizárva. — Levelek „Vera Violetta” jelleg alatt keretnek a kiadóhivatalba. 420-1

Mágnás barátjától öhajított. Levelek „Videki szép asszonynak” a kiadóhivatalba. 88-1

Művelt. komoly gondolkodású, biztos állásban levő 23-40 év közötti urival ismeretséget keresi, jó családból való meggyőző modoru fiatal hölgy. Leveleket „Komoly dolog” jelleg alatt a kiadóhivatalba továbbít. 410-1

Feltűnően szép fiatal hölgy, ki a művészi pályán van, előkelő ur ismeretséget keresi. Leveleket „Szép Heléna” jelleg alatt kerek e lap kiadóhivatalba. 422-1

Egy csinos fess barna tisztviselő ismeretségi hiányában ez uton öhajított ismeretséget kótni egy művelt és szép leánnyal. Házaság nincs kizárva. Különösen, ha az illető szép leánynak némi hozománya is van. Ajánlatokat „Szép leány” jelleg alatt a kiadóhivatalba közzévit. 346-1

HÁZASSÁG.

Előkelő családbeli szép fiatal unoka húgomat 50.000 forint, férjhez öhajítanom adni, leginkább katolizálható. Nem anyanyelvvel, „Noblesse Oblige” jelleg alatt a kiadóhivatalba továbbít. Közzévitik kizárva. 428-2

Nősülési célból csinos leány ismeretséget keresi egy fiatal fudrász. Szíves megkeresést kér „Iparos” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 328-2

Nősülni öhajított 32 éves, 7 év óta önnél kereskedő. Hozomány nem szükséges. Ajánlatokat „Miel hamarabb” címen kerek a kiadóhivatalba. 250-2

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) szöke kis leányt öhajítana nőül venni, ki házas nevelésen kívül 10-20.000 forint hozománnyal is rendelkezik. Vallás mellékes. Diszkrét válasz „Boldog jövő” jelleg alatt a kiadóhivatalba keretnek. 293-2

Nősülni szeretne egy vidéki gépész, oly leánnyal, kinek némi hozománya van. Ajánlatokat „Gépész és molnár” jelleg alatt a lap kiadóhivatala fogad el. 344-2

ÁLLÁST KERES.

Szolga fűszerkereskedésbe vagy bármilyen üzletbe ajánlkozik. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 99-3

Takarítást elvállal egy tisztességes asszony lakásért. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 436-3

Férfi-szabász állást keres a fővárosban. Címe a kiadóhivatalban. 77-3

32 éves örösségű vagyok, szeretnék valahol a vidéken alkalmazást nyerni ilyen minőségben, lehetőleg az alföldön. Címem megtudható e lap kiadóhivatalban. 413-3

Jó bizonyítványokkal rendelkező könyvelő, ki az irodai munkálatokban teljesen járatos, kedvező feltételek mellett állást keres. Ajánlatokat „Kedvező” jelleg alatt a kiadóhivatal fogad el. 304-3

Nevelőnő, ki magyar német nyelv és zongora oktatást adhat, három 6-9 éves fiúhoz teljes ellátásra és fizetés mellett keresetlik. Cím a kiadóhivatalban. 396-3

Állást keres egy kereskedelmi szaktanfolyamot sikerrel végzett, perfect gyors és géprőnő, ki jelenleg ilyen minőségben van alkalmazva. Szíves megkereséseket „Gyorsító” címen kerek e lap kiadóhivatalba. 326-3

Másodéves joghallgató, kitűnő magyar-német levelező, délfőntéri állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 388-3

Irodai teendőkhöz járatos joghallgató szerény feltételek mellett alkalmazást keres ügyvédi irodába. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 360-3

Videkre nevelőnek ajánlkozik e téren járatos egyetemi hallgató. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 358-3

Intelligens hivatalnok esteli foglalkozást keres. Ajánlatokat N. N. alatta kiadóhiv. továbbít. 354-3

Gyermekruha- és főhőre-nemű-varrónő ajánlkozik házakhoz vagy otthon végezhető munkákra. Cím a kiadóhivatalban. 352-3

Intelligens, idősebb hölgy, uradalmi tiszt özvegye, ki mint ilyen tökéletes jártassággal bír, mindennemű ami vidékies egyáltalán nagy háztartásoknál megkívántatik, mint nagyobb urház vezetőnője, kulcsárnője vagy esetleg felnőttleányok mellő mint anya, helyettes, aki őket mint urnő gardiroztatná, állást keres. Nagy igényt nincsenek inkább jó bánásmódot és kellemes otthon öhajítana. Megkeresést kér „Számírtató” címen az Országos Hírlap kiadóhivatalban. 376-3

Nevelőnő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürösen állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalba közzévit. 293-3

Középkorú férfi 5000 forint biztosítékkal pénztárnoki vagy pénztárnoki állást keres. Ajánlatokat „Pénztárnok” jelleg alatt e lap kiadóhivatala fogad el. 220-3

Házgondnoknak ajánlkozik egy előkelő fővárosi vállalat főtisztviselője, szerény feltételek mellett. Örökdéket nyújthat. Cím a kiadóhivatalban. B. J. 224-3

Intelligens hölgy ajánlkozik tisztelő mint pénztárnoknő. Ajánlatokat „Szorgalmas” címen kerek a kiadóhivatalba. 36-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Kereskedelmi képzett kisasszony, ki jó írással bír, a nyaralás és nemetűl folykonyan levelezik. Irélt teendőkhöz járatos és szorgalmas, részv. társaságnál *metélt*. Irélt *postre keresetlik*. Ajánlatok „H. 100” alatt a kiadóhivatalba. 27-1

Ügyes expeditor kények felvételnek. Cím a kiadóhivatalban. 342-4

A harmadik elemi osztályt látogató kis leánynak melletti kérésnek olyan helyet, ki őt tanulmányába bele vezetné és naponta öklisnére az iskolába. Nem kívánok az illető helytől nevelőnő képzettségét, de minden esetre megkívánom, hogy intelligenciája olyan legyen, amely képessé teszi őt leánykák szellemét, értelmi képességet helyes és nemesebb irányban fejlesztetni. Ajánlatokat „Nevelőnő” címen kerek e lap kiadóhivatalba. 324-4

Mindenes leány, a ki *vidéki* jobb hazánál volt alkalmazva, és meg nem regen van a fővárosban, azonnal alkalmaztatik. Vidéki jóváknak és a főzéshez is értőknak öny adatik. Cím a kiadóhivatalban. 262-1

Francia bonne egy kis lány mellő felvételt. Leveleket „Jo házból” jelleg alatt a kiadóhiv. fogad el. 290-4

Ügyes lapkihordók felvételnek. Cím a kiadóhivatalban. 342-4

OKTATÁS.

Szabadkézi, nemkülönbön mértani rajzolásban kezdőknek oktatást adok szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 440-3

Ípárművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellő korreptőriának ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 488-5

Remington-íregép és magyar német gyorsírási tanfolyam. Banyai Amanda ökl. tan. személyes vezetés alatt. Beiratkozások naponta elfogadotnak, Glogowski és Tarsa cégénél V. ker. Erzsébet-út 18. 202-5

Francia órákat öhajított venni lakáson: hetenként három óráit, lehetőleg mérsékelt díjjal. Cím a kiadóhivatalban. 348-5

Zongora művész, ki már tíz év óta működik mint ilyen, zongora órákat öhajított, egy lakású, mint házáknál is övállalja azt. Cím a kiadóhivatalban. 300-5

Correptőri állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalba keretnek „Correptor” jelleg alatt. Hol az illető ezime is megtudható. 80-5

Kezűknék a francia nyelvű oktatást adok heti 8 órával, havi 6 forint. Szíves megkereséseket „Szorgalom” jelleg alatt e lap kiadóhivatalba keretnek. 82-5

Oktatás. Je cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agréable. Lettres sous „Medicine à l'expédition de ce journal.” 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántóteret 1000 hold az 1898-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 forint. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Címe a kiadóhivatalban. 134-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, öserével, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes kastéllyal teljesen beburkolva, iparvállalattal, 650.000 forint eladó. Venni szándékozók „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalba. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Szép bérház. Adományos, kétemeletes bérház a körút közelében. mely első házhoz mellélt is 9% tiszta hasznolt hoz. 18.000 forint készpénzzárolás mellett 45.000 forint eladó. Veiüknek bővebb felvilágosítást ad *Pichler F. VIII.*, Nap-ut. 17. ajtó. 1. 93-7

Körút közelében egy 3 emeletes bérház meg 12 évig adományos, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 forint. Ajánlatokat „1000” jelleg alatt a kiadóhivatalba közzévit. 320-7

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 000 területen nagyon masszív építve, halálcset miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 382-7

ELADÁS.

Papagály nagyon szelíd, rekeszszel vagy anélkül is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 97-8

Nemesi havsz kanári madarak, kellemes hangú, jó énekes kanárik, melyek lampafényben is énekelnek, ócsón kaphatók utánvétellel is. VIII., Nap-utca 17. sz. 6. ajtó. 95-3

Dogge szép, nagy, szelíd 11 hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 424-8

Eladó zongora. Alig használt, teljesen jó karban levő S. Windhofer-féle hal és fél oktávós, 80 billentyűs zongorát a lehető legjutányosabb ártért eladom. Cím a kiadóhivatalban. 310-8

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszerár nagy vidéki városban, megye székhelyén 8000 forint felüli tőke forgatással 30000 forint eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 193-8

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Kerepesi út közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 180-8

VÉTEL.

Ruhaszekrény 2-3 ajtós melletti megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Ruhaszekrény” jelleg alatt a kiadóhivatalba közzévit. 270-9

Üvegfal, 5-6 méter h., megvételre kerestetik. Ajánlatok e lap kiadóhivatalba keretnek „Üvegfal 292-13” szám alatt. 24-9

Mester cellát keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Pedálos czimbalom”... sz. a. a kiadóhivatalba kerek. 90-9

Pianinó megvételre kerestetik. Ajánlatok „Pianinó” jelleg alatt keretnek a kiadóhivatalba. 4-9

KIADÓ SZOBÁK.

Elegánsan butorozott szép nagy utcai szoba az Erzsébet-körút, a New-York palota közelében egészen külön bejáratú lakással azonnal kiadó. Lift és telefon a házban. Cím a kiadóhivatalban. 23-10

A népszínházhoz közel egy külön bejáratú 2 ahalkos utcai szoba egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Ugyanott esetleg jó magyar házikoszt is kapható. Levelek a kiadóhivatalba keretnek „Öcső szoba”... címen. 91-10

Kiadó butorozott szoba valamint egy férfinak, esetleg nőnek. Cím a kiadóhivatalban. 71-10

LAKÁS KERESTETIK.

Nagy városi lakást keresek, lehetőleg a képviselőház közelében. Nagy utca, esetleg 2-3 udvari, esetleg és fürdő-szoba és a többi mellélt helyiségekre van szükségem. Leveleket értesítéssel kerek „Képviselő” címen a kiadóhivatalba. 298-11

SZOBA KERESTETIK.

Tiszta butorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejáratú. Ajánlatokat a hely és az ár megjelölésével „Butorozott szoba” alatt a kiadóhivatalba küldendők. 318-12

Az Erzsébetvárosban egy magános uranál december 15-re külön bejáratú szobát keresek. Leveleket „Fiatalszobák” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerek. 278-12

Butorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépés-közé háza vagy kapu alá nyúló ajtóval a József-körút és a József-utca közelében havi 18-19 forint. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” címen alatt. 62-12

Egy intelligens burátságos családnál teljes ellátást keres egy hivatalnok az illető közelében. Szíves ajánlatok „Nem üzletből” jelleg alatt az ár megjelölésével a kiadóhivatalba keretnek. 194-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 3 utcai szobás földszint lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 168-13

1-ső kerület, Rózmál-dűlő, a János-körút közelében 2 nagy szoba, veranda, fürdőszoba, konyha (vízvezetékkel), előszoba, pinco és padlásból álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 118-13

2-ik kerület, a Binbó-utczában egy 1. emeleti lakás kiadó, mely áll 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fürdő-, cseledszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 170-13

5-ik kerület, Sas-utca egy 4 utcai, 8 udvari szobából álló lakás, mellékhelyiségekkel kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 178-13

5-ik ker., Nádor-utczában egy másodemeleti lakás, mely áll 3 szoba, elő-, fürdő-, cseledszoba, konyha, előszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 180-13

5-ik kerület, a Kálmán-utczában a III-ik emeleten 8 udvari, elő-, fürdő-, cseledszoba, konyha, előszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 176-13

5-ik kerület, Kálmán-utca, három udvari, előszoba, konyha, kamra, stb.-ből álló lakás a III-ik emeleten azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 114-13

5-ik kerület, Balvány-utca, két udvari szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló lakás kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 116-13

5-ik kerület, a Nagykorona-utczában az I. emeleten egy elegáns lakás kiadó, mely áll 4 utcai, 4 udvari, elő-, fürdő-, cseledszoba, előszoba stb. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalba nyújt. 166-13

6-ik ker., Andrassy-ut közelében 1 utcai, 1 udvari és előszobából álló, konyha nélküli lakás, irodának vagy garcon-lakásnak alkalmas, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 108-13

6-ik ker., Vörösmarty-utczában egy II-od emeleti, 2 udvari, előszoba, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 110-13

7-ik ker., az István-uton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely áll 3 kerti szobából, konyha, kamra stb. Bővebb megtudható a kiadóhivatalban. 172-13

8-ik ker., a Népszínház közelében, Berzsenyi-utca, egy II-od emeleti udvari lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 106-13

8-ik ker., a Baross-utczában 2 udvari szoba, konyha, előszoba, kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 160-13

Több kisebb és nagyobb lakás kiadó azonnal is, vagy május hó elsejére. — Cím a kiadóhivatalban. 378-13

HITEL-PÉNZ.

10.000 forint tőkével vállalatot akarok kezdeni a fővárosban, esetleg társul belépnek már fennálló vállalatokhoz. Komoly ajánlatok „10.000 tőke” jelleg alatt a kiadóhivatalba keretnek. 418-14

Törlesztés kölcsön földbirtokra és budapesti házakra 5%-ra, ugyancsak II. osztály III-ik helyre 6 és 6 1/2%-ra. Birtoknál csupán telkeskötve és kataszteri iv küldendő be. Előleg nem fogadtatik el. Bővebbet a kiadóhivatalba. 142-14

Társ kerestetik. 500-1000 forint egy minden téren nélkülözhetetlen meli kiadásához. Cím a kiadóhivatalban. 198-14

Vidéki urak (ügyvédek, közhivatalnokok, gazdaságok stb.) földbirtokok karöltve járó ügyeket révén elsőrangú fővárosi cég által évi 2-3000 forint meli kölcsöntekemre tehetnek szert. Levelek „Serios” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 9-14

KÖNYVEK.

Könyvvásár! A legszebb diszmuté, ajándék, közhazsnu és szépirodalmi könyvek. Ifjúsági iratok és bármilyen szakmába való könyveknek legkezebb raklára új állapotban szállított áron. Legújabbnak megjelent kimerítő könyvjegyzékemet kívánatra ingyen és bérmentve megküldöm. *Szenzációs újdonság! Murgor Bohém-Világ világhírű műve.* Ára diszes kiállításban 50 kr. 55 kr. előleges befizetés esetén bérmentve szállítom. *Szállgyi Béla,* antikvarium és könyvkereskedés. Budapest, *Károly-körút* 26. 6421-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarokbolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Evi bér 1300 forint. Cím a kiadóhivatalban. 312-17

Kis bolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Evi bér 400 forint. Címe megtudható a kiadóhivatalban. 814-17

KÜLÖNFÉLE.

Modelleket keresek. Levelek könyvképpel e lap kiadóhivatalba küldendők „Modell” jelleg alatt. 150-18

Fiatal hivatalnoknő, kit állás a fővárosba két és s ahinek itt rokonai nincsenek, keres jobb csatládál szerény, kellemes otthon. Ertesítést kér „Szegény igényű” címen a kiadóhivatalba. 380-19

Teljes ellátást ad egy a főváros közepén lakó polgári család, ugyanott *ízletes és jó házi kóst* kapható. Cím a kiadóhivatalban. 210-18

Reális üzlethez társul keresek. Ajánlatokat „Sürgős” címen e lap kiadóhivatalba kerek. 248-18

Egy privát gyereket jó fizetéssel elfogadnék szoptatásra. Cím a kiadóhivatalban. 53-1

A közönséghez.

Az „Országos Hírlap” pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hírlap” rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hírlap” jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hírlap” sűrűn fogja közzéadni „A t. házból” című országgyűlési karcolatokat, természetesen régi mesterük, Mikszáth Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelent koronkint a léha képviselő *Kathanghy Menyhért* is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat”, Sudermann költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni Mikszáth Kálmánnak.

„Az új Zrinyiász”

ezimű hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hírlap” a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőket arra fogja felhasználni, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlanul igazán meghatározó érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanúsított.

Az „Országos Hírlap” előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.

félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hírlap” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek az eddig megjelent regényfolytatásokat kívánságukra azonnal megküldjük.

Régi obstrukciók.

Semmi sem új az ég alatt! Nagyon bölcs mondás, sokszor is idézik a vén Akiba rabbit. A gyorstűzelő ágyú sem új, ősapja a faltörő-kos. A repülőgép sem lesz új, családját Ikarusig vihetik majd vissza. Hogyan süthetnők hát rá az obstrukcióra, hogy hallatlan, sohasem tapasztalt valami? Mert nem is az. Amint a faltörő-kosból gyorstűzelő ágyú lett, a régi időkben fenmaradt emlékeket úgy látjuk a mai obstrukcióvá fejlődni.

Clodius szenátor találta fel az obstrukciót egy neves német publicista állítása szerint. Hogy voltak-e ő előtte is obstrukciók, erre a kérdésre csak azzal felelhetünk, hogy „Voltak királyok Agamemnon előtt és voltak hősök Achilles előtt is”, adataink azonban nincsenek róluk. Clodius — a Cicero kortársa — teljes három órán át beszélt a szenátusban, míg aztán tulkiabálták és lehurrogták.

Jó ugrással tovább menve, a középkori rendi gyűlésekben is tettek kísérleteket, hogy bizonyos határozatok kimondását megakadályozzák, de eredményre nem igen jutottak.

Az obstrukció megteremtői — a szó modern értelmében — kétségtelenül az angolok, érve az angol parlament tagjait. Az alsóház ügyrendje részint írott és általános érvényű (Standing orders), részint írott, de csak egy ülészakra terjedő hatályú (Sessional orders), részint végre szokáson alapuló szabályok értelmében különös súlyt fektetett arra, hogy védelmébe vegye a kisebbséget. Ebből aztán kénye-kedve szerint táplálkozhatott az obstrukció. Megjegyzendő, hogy az angol alsóház, egész a 70-es és 80-as évekig nem is merte a klotürt, nem lehetett szavazattöbbséggel el-

Magyar bosnyák politika.

Szerencse, hogy a bosnyák költségvetés a delegációk elé kerül, ha nem is határozathozatal végett, hanem azért, hogy a bosnyák-hercegovinai kormányzat eszmecsere tárgyául szolgáljon. Bosnyákország így évenként legalább egyszer szóba kerül a magyar közvélemény előtt; különben talán azt is elfelednők, hogy létezik, valószínűleg azért, mert olyan rengeteg nagyra vagyunk hazánk keleti missziójával. Magyarország foglalja el a keleti piacokat, a császári és királyi konzulátusok két kézzel támogatják üzletembereinket, a külügyi hivatal Magyarország különleges érdekei szerint irányozza a monarchia keleti politikáját — ilyen és hasonló frázisokkal elég sűrűn találkozunk beszédben és nyomtatásban, de hajh! itt is tapasztaljuk, mily messze esik a frázis a cselekedettől!

Eleven példa erre Bosnyákország. A magyar közvélemény ahelyett, hogy töle telhetőleg minden erejével segítené a kitünő magyar államférfiut, aki rendkívüli erővel és tehetséggel, s ugyanolyan sikerrel hajtja végre a berlini kongresszuson reánk ruházott megbízást, inkább közönnnyel, tájékozatlansággal, sőt elég gyakran mutatkozó akadékoskodással nézi a Szávan túl folyó óriási munkát. Ritkán találkozunk magyar emberrel, aki ott keresné a pénzt vagy a babért, gyanus szemmel nézünk a megszállott tartományok emelésére irányuló törekvést, folytonosan azt emlegetjük, hogy hány milliót fizetünk rá a kormányzatsukra, pedig nem kell odaadnunk soha egy krajczárt sem, épen olyan kevésbé, mint tavaly, amikor Európának ugyszólván minden vidékéről siettek az árvíz által okozott szerencsétlenség enyhítésére — csak Magyarországból nem jött egy fillér sem. Alkalmasint azért, hogy a bosnyákok minél kedvezőbb véleménynyel legyenek Magyarország keleti hivatásáról.

Pedig nem tréfa dolog ám ez! A magyar nemzet már századokkal ezelőtt Bosnyákországban kereste keleti politikájának sarokkövét. Ez

a sarokkö ma ismét itt fekszik küszöbünkön, csak ki kell nyujtanunk utána a kezünket.

Egy ember nem csinálhat csodát, ha nem támogatja a nemzet, amely fölismeri történelmi hivatását; és ha megengedjük, hogy elhengerítsék küszöbünkről keleti politikánknak ezt a sarokkővét, akkor nem csinálhatunk majd senkinek szemrehányást, legföljebb önmagunknak. Már most azzal igyekezünk igazolni érthetetlen közönyünket, hogy a bosnyák-hercegovinai kormányzat egészen horvát meg osztrák; az a kormányzat először is bosnyák, másodszor pedig meg tudjuk mondani, mit tettünk azért, hogy magyar legyen, mikor a horvátok és osztrákok teljes erővel vetik rá magukat a gazdasági és politikai tevékenységnek erre az ujonnan megnyitott mezejére?

Súlyosan meg fogja boszulni magát Magyarország jövőjében, ha a bosnyák kérdést nem keleti hivatásunk nagy szempontjai, hanem kicsinyes fiskális érdekek, beteges érzékenykedés sugalmazása szerint ítéljük meg. A bosnyák nemzetet elválaszthatatlanul a monarchiához kell kapcsolni, ezért emeljük a gazdasági és kulturális fejlődés olyan fokára, hogy eszébe se jusson másutt keresni boldogulását, mint itt nálunk. Eképen hatalmas, mással nem pótolható támaszt nyerünk a Balkán-félszigeten, ez a közvetlen eredmény; közvetve pedig Bosnyákország és a Hercegovina lefoglalásával megakadályozzuk a délszlávok képzeletében századok óta kísért nagy szerb császárság megalakulását, ami könnyen végezetessé válhatnék Magyarországra nézve, továbbá fölvirágoztatásukkal, lakosságuknak megelégedettségével emeljük és szilárdítjuk a Keleten a monarchia tekintélyét és prestigejét. Hiszen a Balkán-félszigeten máris közbeszéd, bálnlat és irigykodás tárgyát képezi ezeknek az országoknak az átalakulása.

Ilyen szempontokból kellene néznünk a bosnyák politikát. Akkor talán nem jutna eszünkbe, hogy Magyarország leggonoszabb ellenségeinek ostoba hazugságait az ugynevezett szerb memorandummozgalomról, a szerajevói

határozni a vita berekesztését, hanem folyt a szóharcz mindaddig, míg csak volt szólásra jelentkező.

Erős fegyver volt ez az obstrukció kezében. A háznak csak úgy állott módjában lehetlenné tenni a szónokokat, ha tulkiabálta őket. A felsőházban, a lordok között, ahol minden sokkal előkelőbb, sokkal több hidegvérrel folyt, csinos kis eszközök szeltek ki. Indítványt nyújtottak be tudniillik, mely kérte, hogy lord X. X. beszédét ne hallgassa tovább a ház. S ha ezt elfogadták, egyszerre be volt tömve a szülő szája és az utána következő szónokok is jónak látták nevüket töröltetni, hisz ugyis hasonló sorsra jutottak volna. A reformbill által előidézett zajos viták alkalmával, 1831 tavaszán, egy Tory-párti lord elég merész volt, hogy a miniszterelnök, gróf Grey ellen forduljon az említett eszközzel. Indítványát azonban tulharsogták és ezzel vége is szakadt az ilyenmű kísérletnek.

Az angol alsóháznak a múlt századra terjedő életében megkísérlették néhányszor, bár mérsékeltén az obstrukciót. Anna királynő idejében a Whig-párt a Milliz-billt akarta megobstruálni, amely billbe becsémpészték egy olyan záradékot, hogy attól méltán tarthatnak az állami egyházhoz nem tartozó protestánsok. A bill mindazonáltal törvényerőre emelkedett. Nemsokára ezután Arthur Onslow, az akkori alsóház leghíresebb szónoka, kijelentette, hogy minden kísérlet, amely a ház tárgyalásának megakadályozására irányul, durva megsértése a szabadalmanak. Onslow ezáltal főképpen a szömegvonási javaslatokra és a birságolásokra célzott, nem érintve a parlamenti tagoknak azt a jogát, hogy bármely tárgyhöz tetszésük szerinti terjedelemben szólhassanak.

Az obstrukciónak érdekes új fajtát találta ki

Sir Francis *Burdett*, ha ugyan ezt obstrukciónak nevezhetjük. Angliában ugyanis a trónbeszédre adandó választ nem parlamenti bizottság, hanem kormánykiküldött szövegezi, a kormány pedig a ház elé terjeszti. 1887-ben, a portlandi herceg kabinetje korában, azt a precedenst alkotta meg Burdett, hogy saját részéről is nyújtott be választ-javaslatot, amely képzeltetleg ultra-radikális hangú volt. Óriási lármát, tiltakozás követte a javaslat benyújtását, Suthon azonban, az elnök, kinyilatkoztatta, hogy a Burdett eljárása nem házszabályba ütköző és így először vita tárgyává kell tennie, csak úgy lehet elvetni. A letárgyalás jó kis időt vett igénybe és nem kevés akadályt gördített a miniszterium javaslatának keresztülvitele elő. 1857-ben meg akarták akadályozni a parlament tulhuzgó elemei, hogy törvényerőre emelkedjék a Palmerston-kabinetnek az a javaslata, amely a választ akarta megkönnyíteni. A ház hangulata azonban olyan energiával nyilatkozott meg ellenük, hogy óvás emelése után abba hagyták az obstrukció kísérletét.

Parnellék megint új fogással hozakodtak elő. Minthogy az ir nemzeti párt utóbb már csak hét tagot számlált, nem sokra mehettek az agyonbeszéléssel, mert hamar kimerültek. Így aztán ahhoz folyamodtak, hogy minduntalan javaslatot tettek a ház elnapolása iránt, ami felett való szavazás 10—12 perczébe került a parlamentnek. A fokföldre vonatkozó bill tárgyalása alkalmával ismét más taktikához fordultak a Parnellisták. Beleakaszkodtak a szövegbe és tekintet nélkül a grammatikai és logikai összefüggésre, egyszerűen egyes szavak megváltoztatását hozták javaslatba. (Nálunk Magyarországon ezt csak terveztek, de nem merték megcsinálni.) Megnövekedvén Parnell pártja, természetesen nyert

kormány zsarnokoskodásairól, a lakosság elégtelenségéről a káröröm bizonyos nemével érjesszük, sem pedig az, hogy kutassuk, vajon hány forinttal kevesebbet importálunk Bosnyák-országba azért, mert ottan a föld termékeit földolgozó gyárak keletkeznek és prosperálnak. Az a néhány gyár ugyem tudja földözni a lakosság szükségletét és amikor keresetet nyújtva az embereknek, fokozzák igényeiket s vásárló, képességüket, akkor inkább szolgálják, mintsem károsítják a magyar bevétel érdekeit. Különben is nem krajczárok és kilogrammok forognak itt koczán, hanem Magyarország egész jövőjének egyik jelentékeny tényezőjéről van szó, amikor megjelöljük az irányt, amelyet bosnyák politikánkban magyar szempontból követnünk kellene.

Szokolay Kornél.

MINDENFÉLE.

Regényes tó Alascában. Egy Québechen megjelenő újság érdekes iermészeti csodáról számol be, amilyenhez hasonlóról eddigelő még emberfia nem hallott. Valami különös természeti töről van szó, melyet Yukon vidékén fedeztek fel, az immár híressé vált Klondyke felő vezető uton. P. Tossi hittérítő ad hírt a tó létezéséről s tulajdonságai után Salawiknak keresztelte el. Ez a tó arról nevezetes, hogy daczára északi fekvésének, még a leghidegebb télen se fagy be s hogy vizének színe épúgy emelkedik, mint — bár a kettő között kapcsolatot fedezni ekgidig még nem sikerült — az északi tenger partvidékének a vize. A Salawik azonban nem azért nem fagy be, mert vize talán sóstartalmu, sőt ellenkezőleg, vize egyáltalán nem sós, hanem inkább édes és ami a legkülönösebb, vizének a hőmérséke a tél előrehaladásával egyre emelkedik, elannyira, hogy a fürdés is egész kényelmes benne. E tulajdonságánál fogva a halak télen nagy szeretettel keresik a tóba ömlő folyókból, patakokból mind ide földulnak s oly sürűen lepik el, hogy kézzel lehet fogdosni és bottal agyonverni őket.

Ibsen a cizkuszban. Egy christianiai cizkuszban néhány nap óta egy clown azzal mulattatja a közönséget, hogy a családásig híven utánozza a „Nora” szerzőjét. A lapok egy része ezen földhá-

borodott és erőlesen követelik, hogy a hatóság vessen véget e produkcióknak. Ezalatt a közönség minden este zsufolásig megtölti a cizkuszot.

Francia rémítés. Theodor Cahn a párisi *Journal* hasábjain egész komoly hangon értekezik a német kémekről. Szerinte a következő osztályokba sorolhatók: 1. *nemzetközi kémek*, akik különösen a minisztériumokat, a politikai és katonai köröket tartják szemmel és esetről-esetre értesítik Berlint. Legtöbbszörre előkelő dámák vagy magukat angoloknak meg amerikaiaknak mondó és odaváló okmányokkal ellátott töképezesek, már mint a világ előtt; 2. *állandó kémek*, kereskedők, bankárok, házi-tanítók, nevelők, akik minden kis és jelentékeny eseményt nyilván tartanak. Az előbbi kategóriába tartozókkal titkos összejöveleket tartanak, az ugynevezett „*Sammel-Stelle*“-n, mely mindig kellő őrizet alatt áll. Svájciaknak adják ki magukat és rettenetesen szidják Németországot; 3. *vadászó kémek*, rendszerint kereskedelmi utazók; végre: 4. *katonai kémek*, főként határszéli csendőrtisztek. — A cikk írójáról köztudomásu, hogy jeles — *regényíró*.

Villamos vasut a tengeren át. Furcsa villamos vasutat építettek a tengerparton Brightontól a hat kilométernyire fekvő Rotterdeanig. A sínek a parton vannak lefektetve, minthogy azonban a dagály idejében ezt a partot méternyi magas víz borítja, úgy építették a kocsikat, hogy azok nem fekszenek közvetlenül a tengelyeken, hanem méter magas oszlopokon nyugszanak a tengelyek fölött. A kocsik külső alakja is más, mint a rendes villamos kocsiké, mert hajóalakra vannak építve, úgy, hogy a magas vízállásnál úgy tűnnek fel, mint valami sebesen járó jachtok. Ezeknek a kocsiknak rendes földézetek van, ahol az utazó közönség szabadon sétálhat s aki vissza akar vonulni, az bemegy az elegáns berendezett kajútba. A furcsa kocsik a villamosságot a magas oszlopokra helyezett vezetékekről kapják s a kocsikat hajtó motor a földézetben van elhelyezve.

Hogyan nőülnek Hollandiában. A házasságot illetőleg, a hány ország, annyi szokás. Magyarországon a legény októberben új borra viszi haza a menyecskét, az angol szerelmes februárban Bálint-napján nyilatkozik, Hollandiában november hónapban intézik el a szóbeli ügyet. November hónap négy vasárnapja a négy lépcsőfok, mely a házasság boldog

templomában vezet. Az első vasárnapon a holland faluban a legények szép sorjában járkálnak az utcza egyik oldalán, a másik oldalon az ünnepi ruhában öltözött leányok sétálnak. Mindkét oldalról fesztelenül bámszkoznak egymásra. Egy legény egyelőre rendesen két három hajadont szemel ki és ezek közül azt választja, a ki a köszönést legnyájásabban viszonzozza. Egyelőre még nem szabad kimutatnia, hogy melyiket választotta. Ez a következő vasárnapon történik meg. Ekkor a leány, ha nincs ellene kifogása, tánczol ezzel a legénnyel és megengedi neki, hogy grengéd figyelmességet tanusítson iránta. A harmadik vasárnapon a szülők a kölcsönös beleegyezésüket adják, megállapítják a lakodalmot napját, a hozományt. Csak a negyedik vasárnapon szabad a fiatal párnak közelebbről is kimutatni szerelmét.

A válás statisztikája. Az utolsó tizenkét esztendőről szóló statisztikai táblázatok arról adnak bizonyosságot, hogy valamennyi európai város közt *Berlinben* van a legtöbb válópör. Még Amerikában s a nyugoti államokban se történik annyi válás. Berlinben ugyanis minden ezer házasságra harminczkét válás esik. Berlin után következik Hamburg huszonhét, míg Párisban huszonkettő esik ezer házasságra.

A világ legrégibb korcsolyája. Brandenburgban egy sportegylethen Friedel titkos tanácsos bemutatta a világ legrégibb korcsolyáját. A lonzkorszakból származik és így körülbelül *háromezer éves*. Lóbsontból készült, mely anyagból különben még e század elején is csináltak korcsolyákat.

A jó hítelező. Sohasem zaklatom előkelőbb vevőimet — mondja egy szabó egy megrendelőnek —; ők fizethetnek akkor, amikor nekik tetszik.

— Hisz ez fölséges!

— Persze, ha nem fizetnek pontosan, abból azt következtetem, hogy nem előkező urak és rögtön beperlem őket.

Az orosz high life-ből. A szentpétervári esküdtszék a napokban rendkívül érdekes pört tárgyal. Gróf *Mengden* leha és könnyelmű ember, aki minden pénzt elverte, feleségével pedig durván bánt. A család így nagy nyomorúságba jutott. A grófné, hogy olcsóbban lakhassék, egy szobát kiadott a Devrient-féle nagy könyvkereskedés fizetveztőjének, Harweynak. Harwey szíve lángra gyult az érdekes grófné iránt és hogy szegénységén segítsen, nap után könyveket csemt el az üzletből, amelyeket aztán a szép asszony eladogatott. Idővel gyöngéd viszony fejlődött ki közöttük. Harwey már vagy negyvenezer forint értékű könyveket emelt el, midőn főnökének be akarta vallani bűnét, de egyre halogatta, mert nem volt hozzá elég bátorsága. A grófnéval is szakítani akart és más lakásba készült költözni, de az asszony egyre ostromolta kéréssel és könyvel, hogy az istenért, ne hagyja el. A gyöngé ember pedig — tovább lopott. Mengden grófné azonban egy napon mindent elmondott férjének, aki erre azt tanácsolta neki, hogy jelentse föl Harweyt: így legalább ő nem kerül börtönbe. Így is történt. Harweyt az esküdtszék elé állították. A szerencsétlen ember nagyon lovagiasan viselkedett. Egy kompromittáló szót nem mondott a grófnéról, ez ellenben megfeledezett minden vázalmáról, amelyet egykor Harwey iránt érzett és csak magát akarta tisztára mosni. Kiderült az is, hogy Harwey egy izben egy biztosító társulattól, ahol aze-lött alkalmazva volt, négyezer rubelt sikkasztott — szintén a Mengden-család érdekében. A hallgatóság körében mindenki azt hitte, hogy a grófnét elítélik. Az esküdtek azonban — közcsodálkozásra — a grófnét, Harweyt és azt az antikváriust, akinek a szép asszony eladogatta a könyveket — *fölméntette*.

Értékes hangok. Vannak énekesek s más hírneves művészek, kik magánzalonokban még sokkal többet keresnek, mint azoknál a színházaknál, melyeknél szerződötve vannak. Melba asszony egy-egy estéért 3000 forintot kap, Eaves asszony 2000 forintot s Calvé még ennél is többet. Paderewskit, ki a mult szezonban négy izben zongorázott magánházaknál, először Mr. Astor szerződötte, kinek egy-egy estéje okvetlenül 15,000—18,000 forintba került, olyan ragyogó csillagokat szerződötve, mint a nagy

erőben, bátorságban és kitartásban s így történt, hogy az 1881. január 31-én megkezdődött ülés február harmadikáig húzódott el és akkor is csak parlamenti államcsinnyel lehetett végét keríteni. Brand ugyanis saját szakállára kijelentette, hogy a vita bevégeződött, a ház pedig nem hederítve a Parnell és hívei heves tiltakozására, megszvazta a javaslatot. A következő ülésen, február 4-én meg akarták torolni a történeteket Parnell és párthívei és Gladstone-t folyton zavarták szónoklatában. Előbb Dillon, aztán Parnell próbálta meg Gladstone-vel egyszerre beszélni. De azt érték el vele, hogy *csendháborítás ürügye alatt egymásután mind a harminczkettőt karhatalommal kivezették a házból*.

(Tessék! Tehát a legutóbbi bécsi skandalumnak is volt már precedens!)

Mikor aztán életbe léptették a klotürt és az ülésekről büntetésből való kirekesztést, megszűnt minden obstrukció, anélkül, hogy valaha ismétlődött volna.

Amerikában szintén ismerik az obstrukciót. A kongresszus mindkét házában fordultak elő erre vaskos példák. Az obstruálók receptje felette egyszerű volt: hosszú beszédek és folytonos közbevetett javaslatok. De nehogy azt gondoljuk, hogy a yankee-k megelégedtek ennyivel. Rekordjuk tán páratlan a maga nemében, mert az Egyesült Államok kongresszusa emlékeztetik a *legtöbb tettlegességre*.

A román államok nem ismerik a parlamenti obstrukciót, ami egész természetes. Mert míg a *Standing orders* az angol alsóházban és az ezután készített amerikai házszabályok fő gondja arra irányul, hogy oltalmazza a kisebbséget, addig a francia parlament házszabályai 1789-től egész a

mai napig földsulat arra fektetnek, hogy a kisebbséget teljesen kiszolgáltatassák a többségnek. A konventben a kisebbségek először a girondisták, aztán a cordelier-k, majd Hebert és Chaumette frakciója, végre a jakobinusok egyszerűen haláltételek kaptak a többségtől. Obstrukcióról álmodni sem lehetett, hogyha egyszer kurtán-furcsán törvényen kívül helyezhezhető a kisebbség. Így aztán érthető, hogy Franciaország egész parlamenti aerája alatt nem élt át olyan eseményeket, mint amilyenek pár nappal ezelőtt Bécsben földhögtek. Az megint más kérdés, hogy egészséges-e az olyan állapot, melyben a kisebbség abszolúte tehetetlen? Bizonynyal nem és bátran mondhatjuk a rómaival:

Malo periculosam libertatem, quam quietam servitutem.

A magyar képviselőház annálosei csupán csak három obstrukcióról tesznek tanuságot.

1872 februárban történt, hogy *Tóth Vilmos* (a főrendiház mostani elnöke) benyújtotta a választási törvényjavaslatot. *Tisza Kálmán*, mint a balközép s *Irányi Dániel*, mint a szélsőbal vezére, elhatározták, hogy földük telhetőleg megakadályozzák a javaslatnak törvényerőre emelkedését. Tervük sikerült is, amennyiben addig halasztották hosszú beszédekkel a szavazást (leghosszabban *Widliczkai József* beszélt), míg lejárt az országgyűlési ciklus s így a következő választás még a régi választási törvény szerint folyt le.

A másik obstrukció az állami adminisztráció behozatalát hiúsította meg. A harmadikra pedig még nem borult rá a feledés fátyola, hisz napjainkban történt, a sajtóügyi eljárás reformálását célzó javaslat alkalmából. A 16. §-t obstruálta az ellenzék, míg aztán kölcsönös kompromisszumokkal véget ért a vita és elfogadták a javaslatot.

lengyel zongoraművészt 10,000 forinttal, Melbát 3000 forinttal, Placont és Anconát egyenkint 1000 forinttal, a többi, mint például Wolffot vagy Hollmannt nem is említve.

Gőzfűrdő a hang számára. Dr. Sandwas lyoni orvos szenzációs találmányáról ad hírt a párisi „La musique”. Sandwas ugyanis felfedezte, mint lehet gőzök belelegzése által mélyebb vagy magasabb hangokat kiadni. A curacao gőze például két hanggal mélyíti, a fenyőlevél gőze kétféle magasbitja az énekhangot. A kávé és a cognac-gőz a közép-hangokat erősíti.

Falb versenytársai. A chilei nagy földrengés előtt néhány nappal ismeretlen fajú rákok nagy tömeget vettek észre a paytai öbölben. Mindannyia reppant izgatótnak látszott s a sző szoros értelmeiben egymás hátára mászkáltak. mintha a a fenyegető veszedelemtől akarnának szabadulni. Hogy mi uton-módon érezték előre, hogy a tengerparton s a tengerfenéken valami nagy revolúció támad, annak Falb a megmondhatója, de hogy tudták, hogy valami veszélyes dolog fog megessni, az bizonyos. Hogy milliónyi volt a számuk, arról dr. Forbes ad hírt, ki azt állítja, hogy a földrengést követő napon három-négy látnyi magasságban feküdtek az elpusztult rákok a part mentén.

Az osztályfőnök. Együtt ül a rendes asztaltársaság, a gimnáziumi tanár azonban mindenkinek megdöbbenésére ki van vetkőzve szokott előzékeny modorából és szerfelett büszke. Mikor kérdőre vonják barátai henevességéért, így felel:

— Hja! Nézzünk csak Bécs felé, manapság osztályfőnökökből lesznek a miniszterek, én pedig szintén osztályfőnök vagyok — *az első gimnázialis osztályban!*

Eladott törzsvendégek. Egy magdeburgi kores máros, eladva vendéglőjét, *törzsvendégeit is beleszámította az eladási árba*, még pedig következőképpen: 1 titkos tanácsos (naponta 5 pohár sör) 100 márka; 1 mérnök (naponta 10 pohár és rendszeren még cognac is) 300 márka; 1 tanár (naponta 10 pohár) 300 márka; 1 gyáros (naponta 6 pohár, de bort is iszik) 250 márka; 1 főhadnagy (naponta 6 pohár) 150 márka.

A szerkesztők csudája. A Texasban megjelenő Times-Review szerkesztője és tulajdonosa, Aaron Smith, karok nélkül született, de azért szorgalmasan dolgozik, még pedig úgy, hogy a tollat vagy plajpást a fogai között tartja. Azonkívül írógépet is használ, melynek billentyűit a lába ujjával mozgatja. Munkái leg többjét a lába ujjával írta s büszke is erre a tudományára.

„Hosszu” karriére. Egy legutóbb nyugalomba vonult posztás kiszámította, hogy negyvenegy évi szolgálati ideje alatt 230,000 mértföldet gyalogolt.

Jó gazdasszony. — Te asszony, nézd csak, a levesben egy hajtű van.

— Most tudom csak, hova tűnt el a holmim a csizmahúzó is hiányzik.

Koronás tánczosok. A mai spleenes fiatalság bizonyára fel fog egy kevéssé buzdulni, ha hallja, hogy ami manapság szerintük már szinte nem sikk, azt annak a rendjén üzték hajdanában és még azelőtt is császárok, királyok. Mert a história számos szenvedélyes tánczos uralkodóról emlékezik meg. Hisz már Dávid király is hódolt ennek a mulatságnak, hárfák zöngése mellett lejtve a szövetség-sekrény előtt. IX. Károly a 129-ik zsoldtárra (!) szeretett legkivált táncolni. II. Fülöp a tridenti zsinat alkalmából nagy ünnepséget adott, amelyen maguk a biborosok is tánczra kerekedtek, élükön a császárral. II. Lipótnak abban telt legfőbb gyönyörűsége, hogy saját szerette tánczdarabokra tánczoljon. Fia, Frigyes herceg, az apjától örökölt tánczszenvedélyt összevegyítette a szépnem kedvelésével és igen jó szívvel tánczolt az ünnepélyekre meghívott polgárlányokkal. Legérdekesebb az az epizód, melyet I. Mátyás német-római császárral adott szájáról-szájra a a hagyomány. 1489. augusztusának közepén pazar kísérettel vonult be Nürnberg városába, melynek városházán gazdag lakomával várták a tanácsbeliek. Ezt a lakomát viszonzandó, szeptember 3-án nagy vendégséget csapott Scheurl polgár házában, hová szállva volt és husz polgárasszonyt is meginvitált.

Javában folyt a mulatság, mikor megérkezett Ottó öröf küldötte, hogy meghívja várukba a császárt. Az asszonyokat nagyon elszomorította, hogy a fakép-nél hagyja őket a császár és csezt főztek ki hamarjában. Rábírták az uralkodó egyik szolgáját, hogy rejtse el ura lovagló csizmáját sarkantyuit, hogy akarva nem akarva ott kelljen maradnia. Ez azonban fülébe jutott a császárnak, jóízűen nevetett rajta, el is hátrazta rögtön, hogy vár még egy darabig az elindulással, aztán vigan tovább tánczolt az asszonyokkal. Jó későre tett eleget csak a meghívásnak.

A párisi világkiállítás költsége. Az 1900-ban megnyíló francia kiállításnak részletes budget-je szerint a képviselőház maga e célra közel *negyven millió forintot* szavazott meg, mely összegnek mintegy háromnegyedrészét építő-vállalatok megtérítik. A munkások számlája közel 5 millió forint, az igazgatóság költségei 3,200,000 forintra vannak előirányozva s majdnem ugyanily összeget fordítanak a tartalék-alapra. A kertek, szökőkutak s külső díszítési munkák legkevesebb egy millió forintot nyelnek el s a villamvilágítás, a gépeket leszámítva, 320,000 forintba fog kerülni. 1,600,000 forint elég lesz a személyzet fizetésére; csak hogy a rendőrség, tűzoltóság s az őrszemélyzet fizetése további 600,000 forintba kerül. A belépti jegyek nyomtatása maga is 320,000 forint költséget igényel.

Érdekes válópörök.

Mióta ennek a világnak nagyobb gyönyörűségére asszonyok sétálnak az ég alatt, mindig van, volt és lesz *frivol akta*.

Mig a kályhában duruzsolt a tűz és mélységes csönd borult a városra, ráértem erről gondolkodni.

Gondolataimat mintha rendbe is szedtem volna, ujjaim babrálni keztek a kék czeruzával és a hosszúra szabdalt kutyanyelvekre odairtam, hogy Caput I. — Caput II.

De aztán abba hagytam a numerizálást, a szent-irányi éneknél is hosszabb lett volna ez a nóta.

Esztetársulásnál fogva jutott eszembe mindez, hogy egyik újság törvényszéki rovatában megint egy régi *frivol aktáról*, a *csángó herceg* válópöréről történt említés.

A *csángó herceg* ugyanis legjobb barátjával találta a feleségét, még pedig olyanféleképpen, a miről a *Bőregér* Rosalindája úgy énekel, hogy:

Mit mir so spät,
Im tete-á-tete...

A herceg nem vette tréfára a dolgot, a jó pajtást kiakolbólitotta, a hercegné ajtaját pedig fegyveres őrékkel rakta meg — egészen középkori stílusban.

A szalonokban rettentő nagy port vert pl. annak idején az affaire, aztán a férj és jó barát párbaja, meg a válópör — a tulajdonképeni *frivol akta*.

A törvényszéki csarnok aztán apróra elmondta a históriát, csak a vaudeville-szerű epilógust hallgatta el. A szép, hosszuszakalú herceg ugyanis később, — a *brettli* egyik tündérével vigasztalódott, és hogy szíve választottját inkognitó látogathassa, kivetkőzött molnárszűrke, zsinoros Zrinyi-dolmányából és lerugta a sarkantyus csizmát, amelyben tipikus alakja volt az utcának.

Köcsökalapos és bugyogós inkognitója azonban, tudja a manó, mégis kitudódott valahogy és a *társaságban* nagy gaudiumot okozott ez a labancz variáció.

Érdekes válópör volt a hetvenes évek derekán a *szőke Messaliné*.

Nem a római névrokonáért nevezték így, au contraire, — hiszen tökéletes Marjolaine volt, a Lecoq operettjéből — de akkoriban nagyon divatos volt Houssaye Arzen la *Merssaline blonde* című regénye és e közt az extravagáns, hősnő, meg a szép asszony közt, sok volt a hasonlatosság.

Tizenhatéves korában, myrtus-koszorúval állt az oltár előtt, és mikor, a nászestéjén ott hagyta a szélvitorlás, ódon kastélyt, ahová férje vitte, csodálatosan szép, aranypalásthoz hasonló hullámos

hajában még mindig joggal viselte az érintetlenség szimbolumát.

Férje, aki örületesen szerette, másnap utána ment és sirva könyörgött: menne vissza hozzá.

A *leány* csak rázta fejét és nem volt rábírhato, hogy urát kövesse.

Hozzátartozóinak a kérése, fenyegetése mind hiába volt. Ha csak elő is hozakodtak azzal a témával, hamvas sápadtság lepte el arcát, remegni kezdett és csak annyit mondott:

— Nem tudok *asszony* lenni! Borzadt a gondolatától, hogy elveszítse myrtus koszoruját... Végre megindították a válópört és törvényesen elválasztották a házasságleket.

Zárt ajtók mögött folytak a tárgyalások, és mint évek múlva egy öreg tantitól hallottam, hihetetlenül pikáns részletek kerültek a zöldposztos asztalokra. Csupa szemenszedett *frivol akta*, csupa novella tárgy, és alapjában mégis szüzies, hófehér.

A *szőke Messalina* férjének a nővére is elvált az urától.

A maga nemében unikum volt ez a válópör. A férj jóra való gentry-ember, akinek látóköre a csinkvantin kukoriczánál, meg a chevalier árpánál nem terjed tovább. Az asszony csupa ész, csupa szellem — lelke tele a tudományos nő missziójáról jött álmokkal. Tanulni, az emberiségnek használni: ez volt lelkének minden törekvése.

A jó falusi nemes nem értette meg. Horrendum valami volt előtte, hogy az ő asszonya a transzir-táblát a bonczoló-asztallal cserélje föl, szilvalekvár helyett pedig dekorkutumokat kavarjon.

Soha nem esett köztük egy rossz szó, hangosabb feleselést senki sem hallott náluk — elváltak szépen, minden zaj nélkül.

A férj azután is tarokkkozgatott csöndesen, a nő pedig vasszorgalommal és törhetetlen erélyvel megszerezte az orvostudori diplomát. Hogy ki volt ez a ritka asszony, azt mindenki eltalálja, aki viszagondol egy nemrég történt orvosdoktori promótióra, mely az egész fővárost mozgásba hozta.

Valamivel régebben, az ötvenes esztendőkből történt, hogy egy híres sportsmann-grófunk leánylátogatába volt a sógoránál, a sógornak harmadik felesége volt a gróf nővére, és már szép nagy leányai. Köztük asszonyok is voltak.

Egyik, kiválóan szép, gyöngéd, finom lelkületű asszony, mostoha nagybátyja előtt egyszer csak olyan szót ejtett el, hogy férje hozzá igen durva, kinózza és nem meri otthagyni, mert fél szigorú atyjától.

A lovagias gróf nem szólt semmit, de egy negyedóra múlva proponálta a szép asszonynak, hogy kocsikázzanak ki új jukker fogatán.

A szép asszony elfogadta az ajánlatot, és a négy csillagos pej csakhamar továbbfogott a poros országúton.

A gróf eszeveszetten hajtott: a fiatal asszony már félni kezdett, mert rájok esteledett, mikor csak egyszerre észre veszi, hogy a kocsi egyik férjnél lévő nővérenek a kastélyához kanyarodik.

— Nem fogsz többé visszatérni brutális férjedhez — mondta a gróf, mikor leszálltak a kocsiról. — Elveszlek éir! — És valóban, mikor a szép asszonynak válópöre véget ért, a gróf szavának állott és oltárhoz vezette. Ebben a válópörben nem volt *frivol akta*.

Sok, sok mindent el lehetne még mondani. amik ott vannak szürke, goromba papírra írva és elzárva poros szekrények fenekére.

A duhaj gavalléról, aki nevenapján, vad murizás közben, azt kívánja hullatag szirmu, hófehér lilomhoz hasonló asszonyától, hogy csókolja meg a cigányprimás rücskös, fekete ábrázatát, míg ő maga a szobaleányt ölelgeti — az asszonyról, aki, míg férje halálosan beteg, a mellékszobában csókolózik a tagbaszakadt ispánnal, de már ezek mind olyan ocsmány, olyan émelvítő dolgok, hogy még az a goromba, szürke *frivol akta* is elpirul alattuk.

A kék czeruza megmozdul kezében és oda írom: *finis*.
D'Artagnan.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(12)

V.

A „Fekete Sas” kocsmában ugyanakkor egy csomó schraudenai polgár és legény sörözött reggelire.

A schraudenieknek korán kellett hozzá fogniok, ha éjjelig be akarták fejezni a napi munkát; mert ha előbb is barátjai voltak a kocsmázásnak, most teljesen neki vadultak az ivásnak.

A fiatal Merckel volt a vezér minden tivornyánál. Derék, vállas legény lett belőle, akinek pompásan állott a merészen felkunkorodó huszárhajusz. s akinek viselkedésében, minden kamaszságig menő lomhaság daczára, volt valami gavallérosság. A békekötés után, mint annyi más, nem kérte ki az obsitot, hanem bizonytalan időre szabadságoltatta magát, hogy odahaza szépen nyugodtan elhatározza, nem volna-e tanácsos a hadseregben tovább szolgálni. — Az eddigi foglalkozása legalább semmivel se akadályozta ezt az elhatározást, mert őszintén szólva, nem volt foglalkozása.

Huszonnégy esztendő óta a legkülönbözőbb országokban, a legkülönösebb helyzetekben járt-kelt a világon, többnyire az apja zsebére élt, s végre is örült, mikor kitört a háború és tettejének, amely eddig csak gonosz csínyeknek nyilvánult, ezélt és irályt adott.

Ép úgy, mint Baumgart, ő is önkéntes vadásznak állott be a hadseregbe, azután átment a népfölkelőkhöz, ott hadnagy lett, s elismert vitézsége jeléül a vaskeresztet hordta büszkén dagadó mellén.

Egyelőre nem gondolt arra, hogy elmenjen hazuról, ahol mindennap jóllakott annak a gyönyörűségével, hogy ő egy hős, egy oroszán.

Ivott, tivornyázott és segített szítani a gyűlöletet a hazaáruló ellen; a gyűlöletet, mely a győzedelmes katonák hazatérése után még egyszer eleven lángra lobbant. — Az ő unszolására vonultak ki a schrandeniek, hogy

elpusztítsák a rókaútat, s ezzel bezárják a bárót az ő elhagyatott szigetére.

Hogy aztán az áruló, látó szemeik előtt gutaütötten összesik, azt legmerészebb álmaikban se merték remélni s örömtelten vonultak haza, hogy megvigyék a hirt a faluba.

Hogy a hazaárulót nem szabad szentelt földbe temetni, azt egyszeriben elhatározták. Ennek a fölséges gondolatnak a kedvéért, mely gyűlölségre felterítte a diszkoronát, rögtön nagy örömmünnetet ültek, mely már harmadnapja tartott, s amelynek nem akart vége szakadni.

Mert összetartottak, mint egy ember, mert a bíró is a pártjukon volt, és mert a lelkes mind a két szemét behunyta, nem kellett attól tartaniok, hogy a hatóságok közbe fognak lépni.

Hogy a halottnak védelmezője is lehessen arra nem is gondoltak.

Az urfi — danzigi szent atyauristen — hová is lett az urfi? — Eltűnt, elveszett bizonyosan, belefulladt a neve gyalázatába.

— Itt jön valaki, népfölkelő sapkával a fején, mondta Merckel Félix, aki a függöny egy repedésén kinézett a piacztérre, mely a déli nap hevében sárgán és porosan terült el a ház előtt.

A láрма elült az ivóban. Kíváncsian varták a jövevényt. — A fiatal Merckel kinyújtotta a lábait s unottan játszadozott a mellén lógó keresztel.

Az ajtó kinyílt. A belépő mögött világosság áradt be a homályos, hűvös szobába, de aztán nyomban újra eltűnt.

Köszönés nélkül a söntés mellé ment az idegen, ahol egy szolgáló lány a harisnya-kötésen piszmogott s megkérdezte, hogy beszéltek-e a bíróval.

— Nem, — kiment a földekre.

Merckel úr szerette a kocsmát egészen a fia gondjaira bízni, mert fölfedezte, hogy a sűrös hordó kétszer olyan gyorsan kiürül, ha ő távol van. — Félix különösen kemény módon tudta a vendégeket az ivásba beugratni, amely mód hozzá, a kocsmároshoz nem illett volna. „Hunczut, aki ki nem issza!” vagy „aki

most az új csapolásnál cserben hagy, az az ellenség előtt is cserben hagyott volna.” — Ilyen fajta mondásai voltak. — Szót nem fogadni annyit tett volna, mint a hadnagy ur iránt való köteles tiszteletet megsérteni — s így esett, hogy Merckel Félix valóságos kincse lett az apja pénzes ládájának.

Hogy a katonasapkás idegen nem köszöntötte, noha a hadnagy jelvény ott volt a zubbonyán, az bosszantotta s elhatározta magában, hogy nem is vesz tudomást róla.

— Várhatok a bíró urra? — kérdezte az idegen.

— Hiszen a vendégszobában van, — felelte a szolgáló.

A jövevény leült a tulsó sarokba, háttal a mulatóknak, az asztalra tette a bugyrát s a kezébe temette a fejét.

Felix ur, aki szerette, ha meghámulják, ebben a viselkedésben valami kihívásfélét látott. Hogy az idegen italt se rendelt, az pedig bosszantotta a derék apa jó fiát.

— Kérdezd meg az urat Amália, hogy fogyaszt-e valamit! kiáltotta hangosan a leány felé.

Az idegen nem mozdult, mintha mitsem hallott volna. A „kisasszony” odament az asztalához s dadogott valamit schraudenai dupla márcziusiról.

— Köszönöm, — nem iszom, felelt a vendég és föl sem nézett.

Félix a bajusza csücskébe harapott. Világos, hogy ez a viselkedés büntetést érdemel. Rögtön készen volt a csatatervével.

Felállott és sörös kancsóját lóbálva kemény hangon rákezdett:

— Kedves bajtársaim és polgártársak, valamint a többi tisztelt jelenlevő egyáltalán! Poroszország dicső csatái kiküzdettek. Szeretett hazánk a porból új, nem is sejtett dicsőségre emelkedett. A legtöbben közülünk ott vérezték a becsület mezején, vagy legalább kitárták mellüket az ellenség golyóinak. Aki porosz hazafi, az igyék velem Poroszország dicsőségére és Poroszország becsületére!

(Folytatása következik.)

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT politikai és irodalmi szemle.

Kilenczedik évfolyam.

Belső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Makai Emil, Ignotus, Heltai Jenő.

Előfizetési ára: egész évre 10 forint. Félévre 5 forint.

Negyedévre 2 forint 50 krajczár.

A HÉT régi, megállapodott hitelű lap. A hét kidomborodó eseményeinek hű tükré. Politikai, társadalmi, művészeti és irodalmi kérdésekben a legszabadelvűbb eszmék és irányok szóvivője. — Krónikái, Innen-Onnan rovata, Irodalmi- és szinikritikái már rég kivívták a közönség elismerését.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld

A HÉT kiadóhivatala,

Budapest, Erzsébet-körut 6.

Megjelenik minden vasárnap

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nagy Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Csütörtök	Lear király	—	Bohémek	Coulisset ur	Az ördög mátkája	Derül-borul Hannele Mama szeme	—
Péntek	Crampton mester	—	Bűvös vadász	J. disonesti Pietro Caruso	Kukta-kisasszony	Titok	—
Szombat	Gabi villa	—	Ördög Robert	Panc d'altrui Diritti dell' anima	Kukta-kisasszony	Titok	—
Vasárnap d. u.	Az arany ember	—	—	Niohe	Az oroszán vadász Kukta-kisasszony	Derül-Borul A báránycák	—
Este	Liliomfi	—	Bohémek	Valóni nász	—	Titok	—

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készítik modern stílusban

kárptos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. kiváló ízléssel eszközöltetnek.

Magamat a n. 6. közönség kegyes pártfogásába ajánlván, maradtam kitűnő tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,
kárptos és díszítő.

Budapest, VII., Dohány-utca 68.
(Kertész-utca sarkán.) 120

Magyar királyi államvasutak.

30683. sz. **Pályázati hirdetmény.**

A m. kir. államvasutak debreczeni üzemeltetésére 1898 kedvező ajánlatok tétele esetén 1899 és 1900 években szükséges pályafentartási fák szállítására nyilvános pályázatot hirdet 1898-ik évben az alább felsorolt pályafentartási fákra lesz szüksége:

5412 köbméter erdei fenyődeszka	153.953	"	jegenye fenyődeszka
1.393	"	"	tölgyfa deszka
2.430	"	"	vörös fenyődeszka
44.948	"	"	szétnetszellen fenyődeszka
139.280	"	"	faragott fenyőfa 7 méter hosszúságig
121.309	"	"	" 7 m.-től 12 m.-ig
7.426	"	"	" 12 m.-től feljebb
228.031	"	"	faragott tölgyfa 4 méter hosszúságig
189.797	"	"	" 4 m.-től 7 méterig
30.770	"	"	" 7 " 12
53.641	"	"	szurkos fenyőfa, vagy erdei fenyőfa
6.661	"	"	erdei fenyőfa palló
189.633	"	"	jegenyei " "
93.729	"	"	tölgyfa palló
42.480	"	"	tölgy szálfa
18.797	"	"	fenyő szálfa

Jövő 1898-ik évben szállítandó pályafentartási fák méretei a 30683. sz. a kiadott méretjegyzékben vannak felsorolva, a következő években szükséges fák méretei a szállítási évet megelőző november hó elején közöltetnek szállítóval.

Az egyes évekre megrendelt pályafentartási fák ugyanazon év február havától kezdve április hó végéig szállítandók.

A debreczeni üzemeltetés kikiáltó magának, hogy a fentebb közölt fa mennyiségénél 30%-kal többet vagy kevesebbet rendelhessen.

A pályázati feltételek alapján készült ajánlatok legkésőbb 1897. december hó 15. déli 12 óráig nyújtandók be a debreczeni üzemeltetés I. általános osztályánál: az 5%-os ártáppénz ellenében 1897. évi december 14. napjának déli 12 óráig teendő le a debreczeni üzemeltetés gyűjtőpénztárána.

A pályázati részletes feltételek és méretjegyzékek valamennyi üzemeltetésnél és keresk. iparkamránaál megtekinthetők, a debreczeni üzemeltetésnél díjlanul megszerezhetők: míg a 122291/96 sz. általános anyag szállítási valamint a 136719/92. sz. a kiadott pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges szállítási feltételek ugyanott szintén megtekinthetők, de csak készpénz fizetés ellenében szerezhetők meg a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárána (Budapest Andrássy-ut 73/75 sz. a.) az előbbi 27. utóbbi 15 krért, postai szállításra 10 kros levélgjegyet szükséges mellékelni. Debreczen, 1897. november hó 6-án.

Az üzemeltetés.

Föltalálók

és szabadalomtulajdonosok utmutatója a

„Szabadalmi *

* * Naptár“

(az új szabadalmi törvényről.)

Ára diszkólesben 1 frt 10 kr.

Kiadja: **BERGL SÁNDOR**,
híres szabad. ügyvivő, szabadalmi mérnök irodája, Budapest, VII., Erzsébet-körút 8., mely új találmányok szabadalmaztatását és értékesítését is elvállalja minden államra. Ugyanítt kapható a hivatalos szabad. katalógus 1891—1894. évfolyama költenként 1 frtért. (37)

Műkertészet

és faiskola-különlegesség.

Parkok és kertek tervezése és átültetése.

Hein János

BUDAPEST,

Csömöri-ut 87. sz.

Telefon 62—78.

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újévkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszónyainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédek. — Diszkert. — Dívat. — Disznóölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyéti élet. — Ékszer. — Éléskamra. — Étlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzelékek, tésztások, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.) **Évenként ezernél több recept.** — Foltolás. — Fűrdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-cikk. — Íróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékonyosság. — Karácsony. — Kártékony állatok. — Kedvenceink. — Kenyértés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábball. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhos. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Nép-szokások. — Pecsételés. — Pincze. — Rejtvények. — Selyemtenyészés. — Sertések. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvas-marhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakerészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A Háztartás 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A Háztartás apró hirdetéseit **minden előfizető ingyen** veheti igénybe. (37)

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A Háztartás díszes és tartalmas karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

Részvénytőke
3 millió forint o. é.

THE MAYPOLE COMPANY LTD. LONDON.

Részvénytőke
3 millió forint o. é.

„MAYPOLE SOAP“
(angol festőszappan)

Nélkülözhetetlen minden háztartásban. Kevés orvó vízzel és ezen világhírű szappannal minden hölgy vagy leány 15 perc alatt, egész ruhát vagy derekat, gallérokat, himzősöket, selyem-szőveket, szallagokat, csipkét, selyemkegyűt, harsnyát, továbbá battisát, karton, szalín és bármilyi grapszövetet tetszés szerinti, valódi mosható színűre képes festeni.

Tegetthof, sötétbordeaux és rikító vörös színben szintén raktáron.

Gyászesteknél, teljes ruhatarak 1 óra alatt a legzebb feketére festhető.

Minden színben 40 kr., fekete és tegetthof színben darabja 50 kr.

Nagyban és kicsinyben kapható:

Márty Testvérek, nagykereskedők, Arany János-utca 10.

Török József, gyógyszerár, Király-utca 12.

Beruda Hándor, gyógyszerkereskedő, Kossuth Lajos-utca

Molnár és Moser, Koronaherceg-utca 8.

Továbbá minden gyógyszer-, illatszert-, gyertya-, szappan és rövidűr üzletben.

Wald Gyula, Király-utca 34.

Kartschmarof A., Kerepesi-ut 41.

Lux Mihály, Múzeum-körút 7.

FIGYELMEZTETÉSÜL: Minden darab „Maypole“ használati utasítással van ellátva, tessék ehhez alkalmazkodni.

(40)

Vezérképviselő és szétküldési raktár:
Sonnenschein Lipót

BUDAPESTEN,

V., Arany János-utca 15. sz.

Wien, VII., Neubaugasse 15.

Az életmentő.

Lewis Joének, mikor az „Arizonakikkerhez” került riporternek, megváltak mind a végtagjai teljes épségben. Mikor azonban azt a szenzációs hírt hozta, hogy Arizona becsületes polgármestere nagyobb gazember az arkanzasi lökötként, egyszerre megváltozott a helyzet. A polgármester belelőtt Lewis Joé jobbkarjába, melyet aztán amputálni kellett. Mikor a balkezére megtanult írni, nyomban leplezte a kerületi mormonpüspököt, hogy a szoptatásra elvált kisdedek gyomrát vaddisznó-tőpörtyűvel megterhelte. A legfőbb leplezőpüspök döröngöt ragadott s szétzúzta a derek Joé balkarját. Ezt is amputálni kellett. „Kár, hogy az embernek nincsen csak két keze”, mondá Joé hidegvérrel. „Nem tudok mivel írni, tehát éhen halok.” Ebben a pillanatban belépett hozzá a Remington-írógépek ügynöke és így szólt: „Uram, önnek még van két lába. Egy is elég arra, hogy a Remington-írógépen folytathassa áldásos működését.” Es Joé ezután a jobb lábával írta meg szenzációs leplezését a pompos Remington-írógépen, amelynek egyedüli elárúsítója Budapest: *Glogovszky és Társa*, Erzsébet tér 16. szám.

Wein Károly és Társai

ajánlja hírneves szepességi

vászon és kamuka-gyártmányait.

Főraktár: Budapest, Koronaherceg-utca 8. sz.

Gyártelep: Kőmárk-Bussócz.

Üdvös tanács.

Köhögéskor, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarainál Egger biztos hatása

Mellpasztillái

veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak bizonyultak **Egger szódapasztilái**. (1 doboz 30 kr.) Mindket szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon; —

„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Mindenki,

a kijo minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legolcsóbb **szabott áron** és pedig egy téli kabátot 13 frttól, egy öltönyt 12 frttól feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az ur- és fiuruha szakmában legnagyobb üzletet az „Angol szabóhoz”

Kohn Heilmann és Fiai, Károly-körút 12.

(11)

Bőr- és szépségápolás szakorvosa

med. univ. Dr. Révész Benő

Budapest, Kerepesi-ut 63., I. em.

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalat alapján gyorsan és alaposan gyógyítja az összes

bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat:

széplő, anyajel, pattanás, szemölcs, rózsor, fagyos veztegek, hajkorpa, hajhullás, sebek: szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és közepölésére.

Feltűnő eredményt nyújt a **títkos betegségek** név alatt ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

A Himalaya lejtőin

Punjabban az öt folyam országában aratott

Kangra-Valley-tea-fajek

a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

Törzsház: Bombayban.

Eredeti csomagokban közvetlen behozatal.

Csak viszontelárusítók kaphatják az importeurknél:

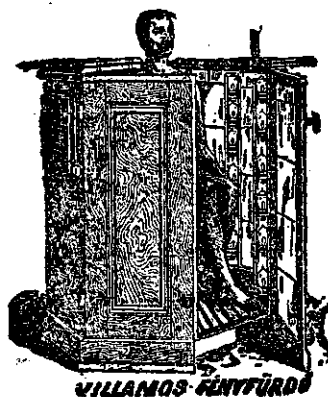
Zelléry S. J. és Társa

Budapest, VII., István-ut 26. sz.

Fióktelpek: Calcutta, Delhi Simla, London és New-York.

Árak angol fontonként forintokban:

Csomagokban	1/2 és 1/4 font	1 font	10 font
Flowery Pekoe Golden Tip	6.00	5.80	5.20
Finest Orange Pekoe	5.00	4.80	4.20
Lucee Souchong	4.00	3.20	3.20
Prisehold Mixture	3.00	2.60	2.20

VILLAMOS-KÉNYFÜRDŐ

Magyarországon a legelső és egyetlen

v. Szt. János kórházi orvos

Bpsten, k. egészségügyi tanár

Természetes gyógyintézet (Rendelő-intézet)

BUDAPEST, VÁNHÁZ-KÖRÚT 7. SZÁM I. EMELET.

Rendelés: d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig.

A legelső helyen és idült betegségnél csak a természetes gyógymóddal lehet biztos és maradtató gyógyulást elérni. Tagasgyógyterméim még a szakértők által is elismert tökéletes: **széplő, anyajel, pattanás, szemölcs, rózsor, fagyos veztegek, hajkorpa, hajhullás, sebek: szakszerű tanácsokkal szolgál az arcz és közepölésére.** Feltűnő eredményt nyújt a **títkos betegségek** név alatt ismert összes férfi- és női bajokat és azok következményeit.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Rendel: délelőtt 8—12, délután 3—7 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kíváncsi gyógyszeréről is gondoskodik. Mindenkor mély diskreció.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvárrt.

13839/I. d. szám.

Pályázati hirdetmény

terméskő és kötörmelék szállításának biztosítása iránt.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt és 1898. évben szükséges terméskő és kötörmelék-mennyiségek szállítását biztosítani szándékozik.

Osztálymérnökség megnevezése, mely részére a kőanyag szükségeltetik	Vonalrész megnevezése, melyre a kőanyag elő- láthatólag felhasználatik	T e r m é s k ő			Jegyzet
		nagyobb	kisebb	Kőmennyiség	
		darabonként			
		K ö b m é t e r			
	Szegedi üzletvezetőség	2550	1600	—	
	Aradi üzletvezetőség	5000	—	3000	
Nagy-Váradi	Bihar-Püspök—B.-Hunyad	400	600	—	
Kolozsvári	B.-Hunyad—Ar.-Gyéres	500	1000	—	
Nagy-Enyedi	Ar.-Gyéres—Megyes	100	150	—	
Segesvári	Medgyes—Homoród—Kő- halom	300	—	—	
Brassói	Homoród—Kőhalom— Predeal	300	200	—	
M.-Vásárhelyi	Kocsárd—Szász-Régen	200	100	—	
Nagy-Szebeni	Kiskapus—Fogarás	300	300	—	
H. év. Nagy-Váradi	V.-Velenye—Vaskoh B.-Püspöki—Ermihályfalva Ósi—Kót—Gyoma	150	100	500	
Brassó-Háromszéki	Brassó—Kézdivásárhely	—	—	—	szükség szerint
Csik-Szeredai	S.-Szt.-György—Csik-Gyimes	300	200	—	vonat mentén fedezhető
Összesen		10100	4250	3500	

Együttal biztosítani kívánja a táblázatban kitüntetett vonalrészekben az 1899. és 1900. években felmerülő kőanyag-szükségletet is, mely kőanyag mennyiség azonban a fennebbi táblázatban foglalt mennyiségeknek korlátozottan nagyobb, vagy kisebb lehet, s amelynek mennyisége a kötendő szerződés értelmében szállítónak mindég az előző év november havában fog tudomására adni.

A táblázat csak tájékoztatólag foglalja magában a jövő évre előirányzott kőanyagok szükségletét s így a megrendelésre nézve csak a tényleges szükséglet fog szállítónak esetről esetre szállítás végett tudomására hozni.

A tényleges szükségletre nézve szállító cég minden fentartás nélkül aláveti magát a magyar kir. államvasutak, illetőleg a táblázatban foglalt üzletvezetőségek egyoldali megállapításainak.

A szállítás a magyar kir. államvasutaknál érvényben levő és 1896. évi 122291. szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközölendő.

A különleges szállítási feltételek a pályázati feltételekben foglaltatnak, melyek a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvárt. Enke palota II. emelet 44. ajtószám) anyagbeszerzési osztályánál díjmentesen megszerezhetők.

Az általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak összes üzletvezető ségeinél a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárnál 25 krnyi ár előzetes lefizetése mellett megszerezhetők. Hogyha a szállítási feltételek a nyomtatványtárnál posta útján kérének, úgy a kívánt feltételek ügy száma és tárgya pontosan megjelölendő s azok a fennemlített eladási áron felül azok bérmentes elküldéséhez szükséges 10 kr postadíj is beküldendő a nyomtatványtárnál és pedig vagy készpénzben, vagy pedig magyar postai értékpapírokban.

Ajánlati minták gyanánt az üzletvezetőség által elkészített ívek használandók, mely minták, valamint a pályázati feltételek is a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvárt, Enke-palota II. emelet 44. ajtószám) anyagbeszerzési osztályánál díjmentesen megszerezhetők.

Különösen figyelmeztetjük az ajánlókat, hogy az ajánlati mintában a beszállítási helyek pontosan megnevezendők, illetőleg kijelölendők, mely állomások és szelvények közt kívánják a szállítást eszközölni. A „szóval” jelzett rovatában az ajánlati egységár betűkkel is kitüntetendő.

A kőanyagban vasuti kocsiiban való felrakására nézve az illető rovatban ajánlati ár csak akkor teendő ki, ha szállító cég e műveletre is vállalkozik, ellenkezőleg üresen hagyandó.

Az ajánlatok 50 krajczáros magyar bélyeggel és a rendes czimezésen kívül még ezen külczimmet „Ajánlat 23839/97. számhoz közszállítás iránt” ellátva 1897. évi **december 15-dike** déli 12 óráig a titkársági hivatalunkba személyesen beadandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénzköpen az ajánlott mennyiség értékének 50%-a készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1897. évi december hó 14-dike déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztárána letendő.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítés, az arról nyert elismorvény azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az ajánlatot az egész kiirt mennyiségre, vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A pályázati feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek a kifizetett határidő letelte után avagy távirati uton tételnek vagy amelyekben vakarások fordulnak elő, végre olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz nem tétellett le, figyelembe vétetni nem fognak.

Együttal mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a szállításra vonatkozó feltételeket ismeri s azokat egész terjedelmükben kötelezőeknek elfogadja.

Kolozsvár, 1897. november hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Uderszky Péter leányai.

Az *Uderszky* familiának családi befejeése a hat leány. Évszázadok óta minden *Uderszky*-nak leányai születtek úgy, hogy már három ízben kellett ezt az ősrégi nemzetséget flusítani.

Elsőször *II. Endre* alatt, másodszor *Róbert Károly* király idejében és harmadszor *József* császár korában.

Szegény *Uderszky* Péternek is hat leánya van és mind a hat pártában maradt; nem voltak csunykák: valamennyi szemrevaló gyermek volt, de hiába vitték őket bálba, rá sem néztek a házassálandó fiatal urak, mert oly izléstelenül öltöztek, hogy mindenki kacagott rajtuk.

Végre így szólt *Uderszky* asszony: az urához: Te Péter! miért dolgoztatunk mi harmadrendű szabóknál? Miért takarékoskodunk, mikor módunkban van ruhát csináltatni „*Monashterly és Kuzmik utódeinál*”-nál?

Az öreg ur egy darabig dörögött, mörögött, de azután beleegyezett. Nehány nap múlva aztán olyan takaros lett a hat *Uderszky*-leány, hogy majd elrepült. Az utcán, a bálokban mindenki megbámulta és irigykedve tekintettek rájuk. Ünnepezték, körülrajongták őket s ma két hete menyasszony lett mind a hat. *Miczi* elveszi egy tüzérkapitány, *Juczi* egy fővárosi gyógyszerész, *Melániát* egy vidéki polgármester, *Leonát* egy bankár, *Klárát* egy báró, a kis *Lilli* pedig egy képviselő.

Igy járnak a leányok, ha „*Monashterly és Kuzmik utódeinál*” dolgoztatnak.

BUTOROK

részletfizetésre

legjutányosabb áron kaphatók,

Ehrenreue és Fuchs Testvérek

Budapest, VI., Teréz-körut 8.

Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére.

Ő cs. és kir. ténstgo József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása
katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

958. sor. **BON 028. szám**
Polgár Sándor
egyet. gyártott kötszerész
Budapest, Erzsébet-körut 50. sz.
Köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% a. azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni, az eredeti **F. Berguerand** fiú párisi különlegességek (gummi és ha hólyag epugy összes női övszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen zárt levélben küldünk. Kivágatott: az „Országos Hírlap”-ból. (145)

MOSÓ-GEPEK
a legyobb
Mangorlok, Facsarok
és mindennemű házi ipari és
gőzmosodák
részére
szükséges berendezés-
betöltés mellett sz. árt.
Gárdner és Kopp
Ausztria-Magyarország, legna-
gyobb gyára,
Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Tessék megrendelni
Karácsonyi ajándékai
megválasztása előtt
Révai Katalógust
melyet ingyen küld mindenkinek
Révai Testvérek
Irodalmi Intézet Részvénytársaság
könyvkereskedése
Budapest, Váci-u. 1. sz.

A legrégibb, legdiszesebb magyar élcslap az

ÜSTÖKÖS.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.

Megjelenik minden héten temérdek képpel.

Tartalma: Szatirák, humoreszkek, krónikás adomák, Mujkoskalandok, politikai karrikaturák, illusztrált adomák, tréfás versek stb.

Előfizetési ára: **negyedévre 2 frt.**

Kiadóhivatal: V. ker., Kálmán-utca 2. szám, „Pallas”-nyomda.

Mutatványszámok kívánatra ingyen küldetnek.

ATTILA**kerékpáriskola József-körut 36.**

télen áti megőrzésre elfogad kerékpárokat. Ez a egyetlen, legnagyobb, fedett, villamosvilágítással ellátott és fűtött kerékpáriskola. A kerékpározás a téli hónapokon át mechanikai készülékkel elsajátítható és gyakorolható. A helyiség naponta 7 órától reggel egész este 8 óráig nyitva van.

Kretzschmár E. és Társa kerékpárművek r. t. Reichenberger Károly.

Sinhart Vilmos

festő-műintézete,

Budapest, Hunyadi-utca 27. sz.

Készít:

nemesi és családi czimereket, reklámokat színházi függönyökre, festményeket művészi kivitelben.

Fest:

arczképeket fénykép és természet után, oltár és szentképeket csinos kivitelben.

Telefon.

Telefon.

(146)

BUDAPESTI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS ORSZÁGOS ZÁLOGKÖLCSON RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Központi irodái és váltóüzlete:

VI. kerület, Andrássy-ut 5. szám.

Fiók: **IV. ker., Koronaherczeg-utca 11.**

Zálogház fiókok:

**IV. kerület, Károly-körut 18. szám.
VII. kerület, Király-utca 57. szám.
VIII. kerület, József-körut 2. szám.
IV. kerület, Zsibáros-utca főpostával szemben.**

Befizetett részvénytőke: **10.000,000 korona.**

Elfogad betéteket takarékbetéti könyvecskék és pénztárjegyek ellenében **4%-os kamatozással**, valamint folyó számlában (chek-számlán). — (A 10%-os betétkamatadót az intézet fizeti.)

Leszámitol váltókat, előlegeket nyújt értékpapírokra.

Üzleti órák: d. e. $\frac{1}{2}9$ — $\frac{1}{2}1$ -ig

Váltóüzlete

Üzleti órák: d. u. 3— $\frac{1}{2}5$ -ig

megbízásból teljesíti

mindenféle értékpapírok vételét és eladását
a legelőnyösebb feltételek mellett.